

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1991. december

II. évf. 12. sz.

TARTALOM

Tanulmány

Eduard Schweizer: Jézus Isten történetének célja. Máté 1,1-17 535

Adventi prédikáció

F. Nagy László: Adventi reménység. Márk 5,17-20 538

Karácsony nagyhetére

Bustya Dezső: Hogyan találkozhatunk Jézussal? Máté 2,1-12 541

Karácsonyi prédikációk

Johann Albrecht Bengel: A nagy titok. 1Timóteus 3,16 550

Csiha Kálmán: A karácsony titka. Lukács 2,1-7 553

Froukje de Hoop: Karácsonyi prédikáció. 2Korinthus 8,1-9 557

László Dezső: Miért született Jézus? János 18,37b 560

Walter Lüthi: Az ismeretlenek egyháza. Máté 2,11 563

Id. Nagy Géza: Betlehemi pásztorok. 1János 8b-9 566

Az esztendő fordulóján

Csiha Emese: Az igazgyöngy. Máté 13,45-46 569

Nagy László: Amíg eljövök... Jelenések 2,25 571

Esketési beszéd

Nagy József: Mutasd meg te az utat. Zsoltárok 86,11 575

Temetési beszédek

Csutak Csaba: Akik elaludtak... 1Thesszalonika 4,13-14 577

Pásztori Jenő: A víz mellé ültetett fa. Jeremiás 17,7-8 579

Karácsonyi ünnepély

Benkő András: A kántálásról 581

Adorjáni Nagy Aranka: Utat 583

Jön az Isten 584

Bodás János: Betlehem 584

Darvai László: Szenteste Correggióval 585

Sinka József: Jézus, az Isten gyermeke 586

Hegyí Füstös István: Karácsonyi jelenet 587

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Csiha Kálmán püspök

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Tanulmány

Eduard Schweizer

Jézus Isten történetének célja

Alapige: Máté 1,1-17

A Máté sajátosságából már az megmutat valamit, hogy Jézus nemzetségtáblázatával kezdi. Bár Márk is azzal kezdi az evangéliumot, hogy utal az Ótestamentumra, de ő csak az Igét hirdetve szólhat arról az összefüggésről, amely a prófétai ígélet és a beteljesedés között van; Máté pedig megpróbálja, hogy ezt az összefüggést felmutassa a történelemben. A nemzetségtáblázat nem egyezik sem a héber Ótestamentummal, sem annak görög fordításával (vö. mindenekelőtt az 1Krn 2,1-15; 3,5-16-tal). Jojákim (608-597) és a fia, Jojákin (597, három hónapi uralkodás után fogságba hurcolták, 2Kir 24,6 kk) egy személynek van véve; talán azért, mert a görög fordítású Ószövetségben mind a kettőt Jojákimnak nevezik (2Kir 24,6). Uzziás és Jótám között három nemzedék kiesik, talán azért, mert a görög fordítású Ószövetség egyik kéziratában, az 1Krn 3,11-nél az Uzziás-Amáziás-Uzziás-Jótám sorrend van, és aztán valaki az első Uzziásról közvetlenül a másodikra siklott át. A görög fordítású Ószövetségre utal az Arám névforma is; a Ruth 4,19; 1Krn 2,9 k héber szövege szerint ezt Rámnak hívták (az 1Krn 2,9 görög szövege szerint ez Arám egyik testvérének a neve). Az is, hogy a Zorobábel fiát Selátiélnak hívták, az 1Krn 3,17-19-nél csak a görög fordításban van, holott a héber eredeti szöveg Pedájjáról tud (vö. Agg 1,1 és Ezsd 3,8; 5,2 a héber szövegben). Ez mind arról beszél, hogy a nemzetségtáblázatot a görög fordítású Ószövetség alapján állították össze. Ez egy bizonyos keresztény írástudói körből (lásd a 13,52) származhatik, amely már jóval Máté előtt munkálkodott. Ádámtól Ábrahámgig ugyanis háromszor hét generációt számoltak (Lk 3,34-38; valamivel másabb az 1Krn 1,1-4 24-27); Ábrahámtól Jézusig hatszor annyit számoltak, ezért adódik az, hogy a Messiás kilenc "év-hét" után, a tizedik kezdetén jelenik meg (Lk 2,28), vagy - Ábrahámtól kezdve a számítást - a hetediknek a kezdetén, amely a "szombat-hét". Mindebből azonban Máténál semminek sincs jelentősége. Az, hogy a "Dávid" szónál a héber betűk, melyek ugyanakkor számjegyek is, éppen a 14 összegét teszik ki (17. v.), véletlen lehet, mert itt a 14-et is a kétszer 7 "szent" szám adja. A nemzetségtáblázat (Ábrahámot is beszámítva) mindenképpen 14 tagot mutat, onnantól Jojákimig szintén, de aztán Jézusig csak 13-at. Itt azonban ókori szokás szerint mindig beszámítják az elsőt és az utolsót, ezért valószínűleg úgy kell érteni, hogy Ábrahámtól Dávidig 14, Dávidtól (akit megint számítanak) Jósiásig, az utolsó szabad királyig 14; Jojákimtól, aki az első volt a fogságban, Jézusig 14.

A Lk 3,21.28 egy egészen más nemzetségtáblázatot ismer tizenegyszer hét generációval (Ábrahámtól kezdve nyolcszor hetet). A kettőt lehetetlen összhangba hozni. Ha pedig azt akarták látni benne, hogy a Lk 3,23-mal van ellentétben és azzal, hogy azt a Mária nemzetségtáblázatának szokták venni, akkor nem lehet megmagyarázni azt, hogy Máté miképpen származtatja Salátiélt és Zorobábelt (12. v.) Salamonon keresztül, Lukács pedig mind a kettőt Dávidtól Náthánon keresztül különböző közbeeső férfiakkal együtt. Ő tehát egy olyan másik listát ismert, amelyet nem tartalmaz az Ótestamentum. Éppen ezért, mert ez a nemzetségtáblázat olyan adatokat tartalmaz, amelyek nem alapulnak történeti felsoroláson, sokkal energikusabban kell vizsgálni ahhoz, hogy mit akar vele Máté mondani.

1.v. Hogy ezzel az evangélista mőhdani akar valamit, azt nemcsak az mutatja, hogy az egésznek az elejére helyezte, hanem azt is, hogy az 1Mó

5,1 (vö. 2,4) szerint alkotta meg a feliratot. Ahogy a "nemzetség" szó az 1Móz 6,9; 27,2-ben tágabb értelemben mutat be egy egész családtörténetet, az 1.v. felirata is Jézus egész történetét akarja érteni. Ez azonban furcsa kifejezése volna ennek, de mert Dávid és Ábrahám mind az 1., mind a 17. v.-ben meg van említve, mind a két vers igazán keretet alkot annak a nemzetségtáblázatnak a számára, amelyhez már mindenképpen odacsatolták, hogy abból a történetből, amelyet Istenről mond el, folytatódik tovább Jézus története úgy, ahogy a következő események majd elbeszélük.

17.v. Azt, amit ez a nemzetségtáblázat mondani akar, a 17. v. mutatja meg: Isten kezében van az egész történelem, amely Ábrahám elhívásától kezdve Jézusig, egészen a célig történik. Természetesen ez nem történeti bizonyíték (9., 10. v.); itt a hívó gyülekezet beszél, amely azt mondja ezzel, hogy Jézusban az Isten, aki már Ábrahám és Dávid történetét irányította és nekik rendkívüli ígéretet adott (1Móz 17,4-8, Gal 3,16, 2Sám 7,12-16, Jn 7,42, Zsid 1,5), Jézusban minden eddigit beteljesített, ami az embereket érintette.

2.11.v. Már a második vers említi Jákób testvéreit, a 11. v. a Jojákin testvéreit. Így állítja szem elé egész Izrael történetét, de a tizenkét törzsnek és a szerteszt ágazó Dávid-háznak is a történetét a babiloni fogság után.

8.10.v. Az Aszáf névforma helyett Asa, Ámósz helyett Ammon emlékeztet valószínűleg a zsoltáránekesre (Zsolt 50 és 73-83) meg a prófétákra, és talán arra akarnak célozni, hogy Jézus betölti mindkettőnek, a zsoltároknak és a prófétáknak az ígérését.

3.5.6.v. Feltűnő, hogy a nemzetségekben közismert asszonyokat, Sárát, Rebekát és Leát elhagyja, de a többi asszonyokat is, kiket az Ótestamentum meg szokott nevezni. Máté tehát a kicsinyeket, a névteleneket emeli ki azért, hogy felmutassa Isten rendkívüli igazságosságát, amely nem azt választja, aki az emberek szemében nagy. Még feltűnőbb az, hogy Ráháb meg van említve, jóllehet a Biblia semmit nem tud arról, hogy neki férje lett volna. Mi a közös a megemlített négy asszonyban (3.5.6.v.)? Arra lehetne gondolni, hogy őket teljesen jogosan, illetve jogtalanul erkölcsatlenséggel vádolták (1Móz 38,14-18, Józs 2,1, 2Sám 11,1-5, Ruth 3,7-15). Ezzel tehát Isten hatalmát kellene dicsérni, aki alacsony származásból vagy a rossz hírnévűből olyan embereket is nagy tisztességre tud juttatni, ahogy Josephus mondja A zsidó régiségek című munkájában (5,337), mint Ruth és Dávid. Vagy ezzel lehetne feloldani azt a rossz hírt, hogy Jézus Máriától házasságon kívül született? A zsidóságban azonban csak egyszer dicsérik Támár "igazságát" (1Móz 38,26), Ráháb cselekedetét (vö. Zsid 11,31, Jak 2,25) és Ruthot úgy, mint a Messiás nemzetségének anyját, Betsábé esetében pedig a bűnt mindig Dávidra hárítják. Aztán Mária is teljesen másképpen van beírva a nemzetségtáblázatba, tudniillik nem annak a sémának megfelelően van bejegyezve, hogy "ez és ez nemzét ezt és ezt attól és attól", hanem a férjének megnevezése nélkül: "... akitől született Jézus". Valószínűleg azért van megnevezve mind a négy asszony, mert idegenek, Támárt idegennek nevezik a keresztyénség előtti zsidó iratok (a Ruth 4,12 is feltételeznél?), Ráhábót a Józs 2,1, 6,24. Ruth moábita (Ruth 1,4.22 stb.). Betsábét nem nevezi nevén, mert a férje volt az a "hittens", miként a Biblia szokta mondani (2Sám 11,3 stb.). A négy asszonynevét azt akarja mondani, hogy minden pogányt magába foglal Istennek az a cselekedete, amelynek Jézusban kell a maga célját elérnie (28,191).

18.v. Az, hogy a 18. v. szerint Jézus fizikailag nem volt a József fia, a Máté számára nem kisebbíti a nemzetségtáblázat fontosságát; mert "ha valaki azt mondja: ez az én fiam, akkor az törvényes" (zsidó jogi tétel, Billerbeck az 1,16-hoz). A jogi elismerés a fontos, nem a biológiai leszármazás. Ezért a jegyesség is döntő jogi aktus, jóllehet világosan különbözik a házasságtól. Egy menyasszony, ha meghal a vőlegénye, özvegynek számít. Egy menyasszony, ha más férfikkal létesít kapcsolatot, nem laza erkölcsűnek számít, hanem a házasságtörés bűnébe esett. Mivel József jogilag Máriának a férje, Jézus ezért az ő fia, abban az esetben is, ha nem

támadja meg az érvényes jegyességet és a benne született gyermeket. A 20. v. is Józsefet nevezi és nem Máriát a Dávid leszármazottjának. Egy szír fordításnak ez nem volt elegendő. Azt írja: "József, akinek Mária, a szűz, jegyese volt, nemzette Jézust..." Itt azonban a 18. v. megtartja ezt, és Mária kifejezetten szűznek és jegyesnek van megnevezve, ezért lehetséges, hogy ha ez nem csak a megelőző versekhez való mechanikus igazodás, akkor arról van szó, hogy Máriának éppen a törvényes férje az, aki "nemzette". A szír fordítás ezért fűzi hát hozzá azt is a 21. v.-ben, hogy "ő fog neked fiat szülni" (a 25. v.-nek is megfelelően). Egyébként sokat korrigáltak ide-oda ezen a mondaton. Mások például botránkoztatónak találták azt, hogy "a Mária férje", és kijavították: "aki eljegyesedett Máriával...", vagy "akinek Mária, a szűz, jegyese volt, aki Jézust szülte".

A modern érzékelés számára megütközést jelent a József nemzetségtáblázata és a szűztől való születés, és nehézséget okoz az a számítás, amely Dávidot kétszer veszi (Jósiást viszont nem), valamint az, hogy a nevek nem egyeznek meg az Ótestamentummal s annál kevésbé egy történetileg ellenőrizhető nemzedéki sorrenddel. De annyival világosabb lesz, hogy nem az a kérdés, vajon mi igaznak tartjuk-e azt, hogy Ábrahám és Jézus között 42 vagy 56 generáció van-e, amelyet Máté vagy Lukács igazol, vagy azt, hogy Salátiel inkább Salamontól származott, mint az ő mostohatestvérétől? hanem az a lényeg, hogy itt az evangélista hitének a bizonyágtételéről van szó, amely azt akarja nekünk elmondani, hogy Isten már Ábrahám kiválasztásával elkezdte az ő népének a történetét, Jézusban pedig a céljához jutatta, az emberek minden áttekinthetetlen, kérdéses, bűnös cselekedete ellenére. A szövegnek az a kérdése, hogy mi igent tudunk-e mondani erre, nem pedig az, hogy egy olyan történeti vitás kérdést mutasson, amely semmire nem kötelez minket.

(Das Evangelium nach Matthaus. Göttingen 1976. 7-10.)

Fordította: Bak Áron

Adventi prédikáció

F. Nagy László

evangélikus lelképásztor, Budapest

Adventi reménység

Alapige: Márk 5,17-20

Bibliaolvasás: Márk 5,1-20

Advent Jézus Krisztust nem mint a már megérkezettet, hanem mint a felénk közeledő Urat hirdeti.

Emberi oldalról nézve ezért a várákozás lesz a meghatározó érzése ennek az időszaknak. A várákozásé, amely ha nem teljesedik be, a legnyugtalanítóbb, sokszor éppen a legborzalmasabb érzéssé válhat az ember szívében. Sokszor hiába várunk valakit. Hiába várunk a pályaudvaron, vagy az ablakon kihajolva figyeljük az utcát. Sokszor hiába tervezünk találkozásokat, beszélgetéseket. És hányan várunk hiába valakit. A reménységet még élesztgetjük, de lassan-lassan kilobbannak a reménység fényei mind. Amikor azonban megjelenik, akire várunk, amikor betoppan a kedves vendég, amikor beteljesedik a várákozás, akkor szinte leírhatatlan az öröm. A várákozás feszültsége pillanatok alatt föloldódik.

Adventben is várákozunk, de tudjuk, hogy kire várunk, és tudjuk, hogy mit várunk az érkező Jézustól. Testi, lelki erőt, életünk megváltozását, azt a leírhatatlan örömet, amit csak Jézus érkezése adhat.

Természetesen nem felejthetjük el azt, hogy várákozásunktól függetlenül is megérkezik Jézus. Az ő érkezése nem függvénye az emberi várákozásnak. Eljön advent azoknak az életébe is, akik nem várnak semmit és senkit, akik a magány és elhagyatottság borzalmas állapotában élnek, amiből a maguk erejéből talán már nem tudnak és nem is akarnak szabadulni. Az adventi időszakot semmiképpen sem az emberi várákozás határozhatja és határozza meg. Az, aki meghatározza, nem más, mint maga a felénk közeledő Krisztus.

Az adventi idő állandó jellemzője az ember életének. Akkor is, ha nem várjuk Jézust, sőt egyenesen azt szeretnénk, ha békén hagyna minket, és akkor is, amikor megfeledezünk arról, hogy egyedül ő adhat teljes életet számunkra. Mennyire más lenne az életünk nélküle! Mennyire más lenne, ha ő akkor jönne csak el, amikor útját már méltóképpen előkészítettük.

Igénk erről, a Krisztust tudatosan nem váró és mégis a vele találkozó emberről szól. Róla, az emberről, aki jól érzi magát abban az embertelen állapotban, amelyben él, és amelyből semmiképpen sem akar szabadulni. Róla, akit Jézus mégis megszabadít és meggyógyít. Ugye mennyire ismerős ez a történet? Ugye milyen sokszor éltük már át mi is? Hiába tiltakozunk ellene, hiába mondjuk, hogy a mi életünket bizony az ünnepi várákozás jellemzi. Készülünk, de ez a készülődés sokszor csak a tárgyakban nyilvánvaló. Adventi koszorút készítünk, adventi házikót és csillagot teszünk szobánkba. De vajon szívünket is ez a várákozás jellemzi? Erre a kérdésre, ha őszintén válaszolunk, akkor bizony fejünket lehajtva be kell vallanunk, hogy hasonlóak vagyunk ahhoz a gadarai emberhez, aki bár kimondja Jézus nevét, mégis azt kéri, hogy távozzék el tőle.

Jézus azonban nemcsak akkor gyógyít, amikor az ember úgy szól, mint a bethesdai tó partján fekvő béna: "Nincs emberem!" - miközben arra vágyódik, hogy Jézus az emberévé, segítőjévé, gyógyítójává váljék, hanem akkor is gyógyít Jézus, amikor az ember így kiált föl: "Mi közöm hozzád, Jézus, a magasságos Isten Fia? Az Istenre kényszerítelek, ne kínozz engem!"

Pogány mágia volt, hogy a közeledő istenség előtt lesütötték szemüket, miközben az istenség nevét mondogatták, hogy így saját akaratukat rá tudják

kényszeríteni. "Mi közöm hozzád? Távozz tőlem!" - nem a megszokott, adventi hangulatot kifejező szavak ezek! Jézus azonban érkezésével mégis azzá tette és teszi. Ő közeledik, nem törődik a kényelmetlen kiáltással, az őt elküldő, sokszor káromló, sokszor keserű szavakkal. Ő akkor és ott nem a szavakra figyelt, hanem a kiáltó embert nézte. Szánta és meg akarta menteni. Mert ő tudja egyedül, hogy mi az igazi emberi élet.

Meg akarja menteni Jézus a mi életünket is. Meg akarja menteni minden személyválogatás nélkül. És eközben nem hallgat az őt elküldő szavakra. Ez az adventi evangélium! Jézus jön, mindannyiunk életében jelen van, hogy gyógyulást adjon, hogy értelmessé tegye életünket, hogy valóban Istennek tetsző emberlét jellemezze mindennapjainkat.

Sokszor nehéz elfogadni az ő akaratát. Nehéz akkor, amikor csupán tehernek érezzük a becsületes életet, a szeretetben megélt, másokért áldozatot hozó életet. Bonhoeffer fogalmazta meg így ezt az állapotot: "Krisztus követése által az ember kiszabadul saját törvényének igájából, és Krisztus szelíd igájába hajlik. Jézus parancsa kemény, embertelen mindazok számára, akik vétkeznek ellene. Jézus parancsa könnyű mindazok számára, akik készségesen alávetik magukat."

Kemény és látszólag embertelen Jézus jelenléte a gadarai ember számára. Kemény és embertelen az ő jelenléte számunkra is akkor, amikor parancsa, akarata úgy hangzik, hogy megszünteti addigi életfolytatásunkat. Nehéz, bizony nehéz elfogadni az életünkbe beavatkozó Jézust! Könnyebb lenne megmaradni abban a hamis, csalóka életmódban, ami sokszor jellemzője az emberi életnek. Érkezése fájdalmas számunkra, de ez az érkezés szolgálja életünk gyógyulását. Kiszabadít öntörvényeinkből, a szeretetlen önzésből, a kapzsiságból, az önmagunk féltéséből, abból a bűvös körből, abból az általunk kiépített sötét világból, melyből saját akaratunkból nem tudnánk szabadulni. Hisz Luther azt írja: az ember, ha a tükörbe néz és így próbál szabadulni, továbblépni, akkor megmarad, sőt mélyebbre süllyed abban az állapotban, amiben eddig volt. A szabadulást egyedül Krisztus keresztje adhatja. Akiben Isten lehajolt hozzánk, méltatlan, bűnös emberekhez.

Jézus szeretete, akarata vezet el minket minden értelmet meghaladó békeségére, mely a teljes emberi élet nagy ajándéka. Erre vezette el Jézus a történetünkben szereplő gadarai embert is. Őt, aki nem várta, aki megrettent tőle, aki görcsösen ragaszkodott addigi életéhez. Bár ez az élet embertelen volt, mégis ezt szokta meg. Démoni erők munkálkodtak benne. Jézus kéretlenül, sőt akarata ellenére is meggyógyította. Sokszor hozza el így a gyógyulást Jézus a mi életünkbe is. Akkor is, amikor nem várjuk, akkor is, amikor nem akarunk megváltozni. Így közeledik ma is felénk Jézus, még akkor is, ha másként várjuk is őt.

Nemcsak a megszállott kérte Jézust, hogy távozzék tőle. Ennél döbbenetesebb kérés alig hangzott még el Jézus felé. Amikor a nép értesült a rendkívüli eseményről, kérlelni kezdte Jézust: Távozz el a mi határunkból.

A gyógyulás, a megváltozás ténye is válthat ki félelmet az emberekből. Elkönnyvelünk egy embert ilyennek vagy olyannak, és amikor a másik arcát mutatja, amikor nem a már általunk megszokott módon szól, akkor nem tudunk vele mit kezdeni. Kétkelünk, sőt megijedünk tőle. Nem tudjuk, hogy mi történt vele, ezért inkább megszakítjuk a kapcsolatot vele. Nem tudunk együtt örülni sokszor a pozitív változásnak sem. Gyanússá válhat az illető. Mert bizony nehéz megváltozni egy közösségben. Nehéz a ráaggatott ítéletektől megszabadulnia az embernek.

Elmondhatjuk, hogy nemcsak a beteg nem várta Jézust, de a nép sem várt ilyen csodát. Terhes az emberek számára az ilyen változás. Mindenki csak önmagával törődik, de megszokták, hogy van egy beteg, szárnalmas, démonoktól megszállt ember is közöttük. Úgy élt ez a közösség tudatában. Ez a rendkívüli esemény kizökkentette őket mindennapjaikból. Most azonban a holnapjukat féltik Jézustól! Nem tudnak már örülni. Nem a gyógyult embertársukat nézik, hanem a kárt. A gyógyulásnál számukra ez sokkal fontosabb. Jellemző ez minden kor emberére! Nem vár semmit, és amikor ennek ellenére történik valami, megérkezik valaki, akkor megijed és csak azt tudja kérni, már-már

kétségbeesetten követelni, hogy távozzék el tőle az, aki a változást hozta. Csak ne történjék semmi! Amikor végül mégis történik valami, akkor már a tömeg kéri, hogy hadd éljen továbbra is a maga megszokott életformájában. Távozzék el Jézus a határukból! Íme, nem vették észre a menekülés lehetőségét addigi életükből. Nem ismerték föl azt, hogy a hozzánk is eljövő Jézus Isten legnagyobb ajándéka.

Sokszor van ez így a mi életünkben is. Holott Áprily Lajossal kellene vallanunk a fölismerés bizonyosságát:

S mikor völgyünkre tört az áradat
s már hegy sem volt, hogy mentő csúccsal intsen,
egyetlen kőszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.

Az adventi vendég megnyitja szemünket a völgyünkre törő áradat meglátására, életünk veszélyeztetett és hiábavaló voltára, szeretetlenségünkre, a másokért érzett felelősség hiányára. De ugyanakkor megnyitja szemünket a kőszikla Isten látására is.

A gyógyulás után az ember azt kérte Jézustól, hogy mellette maradhasson. Ő azonban így szólt hozzá: "Menj haza a tieidhez, és vidd hírvéled nekik, milyen nagy dolgokat tett az Úr veled, és hogyan könyörült meg rajtad."

Az érkező Jézus akaratunk ellenére is gyógyít. Majd elküld, hogy beszéljünk arról a csodáról, ami velünk történt. Küld, hogy menjünk el és hirdessük másoknak is a csodát: Jézus meggyógyított, ő tette értelmessé az életemet.

Mennyire igazak T.Merton szavai: "Mi semmit sem változtathatunk meg a megtestesülés misztériumában. Mégis mi dönthetjük el, hogy mi magunk és a világnak az a kis része, amelyre hatással vagyunk, mennyire szentelődik meg általa és mennyire alakul át az ő fényében."

Nem határozhatjuk meg, hogy eljő-e Jézus vagy ne. Hisz jaj lenne az embernek akkor, ha ezt megtehetné. Mindnyájan gadarai emberként mondanánk: Ne kínozz engem! De az apostolság feladata ránk bízott. Vajon tudatosítjuk-e magunkban azt, hogy a fény továbbadóivá kell lennünk? Vajon mennyire érzik meg általunk is az emberek Isten Krisztusban felénk közeledő, minket meggyógyító, kegyelmébe ölelő drága ajándékát? Ámen.

Karácsony nagyhetére

Bustya Dezső

Hogyan találkozhatunk Jézussal?

1. Isten-keresők

Alapige: Máté 2,1-2

A közelgő karácsonyi ünnepen egyetlen fő kérdésünk: hogyan találkozhatunk Jézussal, az érettünk emberré lett Isten Fiával? Mert ezért ad nekünk karácsonyt Isten. Lehet az ünneptől valami mást, földit, emberit várni; vagy megkapjuk, vagy nem. De ha Jézussal mint az érettünk földre szállott Megváltóval találkozunk valaki, akkor áldott és maradandó örömet hoz a karácsony!

Hogyan találkozhatunk Jézussal? Azzal az örök Királlyal, aki mint ember egykor régen, "a júdeai Betlehemben, Heródes király idejében" megszületett? Hol van már tőlünk Heródes király, milyen elérhetetlen messzeségben van Betlehem; mennyi minden elválaszt minket térben, időben, körülményekben. Mindentől, amit e két, rövid bibliai versben olvastunk! És mégis: ezen a bűnbánati héten az egykori Isten-keresők története lesz a kalauzunk, s az egykori napkeleti bölcsék nyomában járunk. Hisszük, ahogy az ő útjuk sem volt hiábavaló, úgy a miénk sem lesz az; Isten kegyelméből mi is találkozunk a megszületett Megváltóval!

Ezen az első estén hadd lépjenek elénk az egykori Isten-keresők. Faggassuk ki őket; lássuk meg, hogy kik voltak, milyen vágy vezette őket, s milyen nyomon indultak útnak Jézus felé.

1. Kikről szól ez a karácsonyi történet? Napkeleti bölcséknek nevezi őket az Írás. A történelem folyamán sok találgatás próbálta felfedni kiléteiket. Voltak, akik fejedelmet, mások tudóst, ismét mások főpapot, mágnuspapot gyanítottak bennük. Egyet bizonyosan állíthatunk: olyan emberek voltak, akiket földi rangjuk, gazdagságuk, hatalmuk nem elégtett ki - az égieket kutatták. Hogy hányan voltak, azt sem tudhatjuk teljes bizonyossággal. A hagyomány háromról tud (bár az evangélium nem határozza meg); s mindeniket más-más országból származtatja; így az egyikük egyiptomi, másik hindu, a harmadik görög. Tehát a lakott föld különböző részeiről valók. Van olyan hagyomány is, mely a négy világtájnak megfelelően négyről tud, s van olyan, amely számukat tizenkettőre teszi, amelyben nyilván a teljesség jut kifejezésre. Lagerlöf Zelma legendájában olyan tudósok ők, akiktől egy ember sem kíván tanulni, mivel egyikük beteg, másikat koldusszegény, a harmadik pedig néger. Gazdagságuk tehát nem földi, nem veszendő gazdagság...

Az emberi képzelet így színezi, variálja a képet, amit a Szentírás pár egyszerű szóval ábrázol. Nem a külső körülményeken van a hangsúly, azon, hogy valóban Gáspár, Menyhárt, Boldizsár volt-e a nevük; sem azon, hogy egy helyről indultak-e el, vagy különböző országokból indulva találozták össze a Jeruzsálembé vezető úton. A hangsúly azon van, hogy Istent keresték. Mert amikor a megszületett "zsidók királyát" keresték, valójában az egyetlen Megtartót, Szabadítót, az örökkévaló Istent keresték!

És most álljunk meg önmagunknál, a mi világunknál. Nézz magadba, testvér: mit keresel, kit keresel te ezekben a napokban? Én azt tapasztalom, hogy az emberek ma sokkal inkább a földieket keresik, mint a mennyeieket. A karácsony előbb visszahúzódott a nagy egyházi ünnepek közül, mert rendszerint hétköznapra, munkanapra esik, családi ünneppé lett. Valahogy csak összegyűl a család a szentestén, és a karácsony varázsából maradt annyi, hogy a szeretet néhány napra vagy legalább egy napra szeretetre indítsa

az embereket, hogy egymást megajándékozzák, egymásnak örömet szerezzenek, még a távollevőknek is egy ünnepi jókívánsággal, fenyőágas levelezőlappal. Aztán még inkább visszahúzódott: a gyermekek ünnepe lett. S a szülőké annyiban, hogy szaladgálnak: hol találjanak valamit, ami szükséges vagy kedves ajándék a gyermeknek? És karácsonyeste örülnek a gyermekek örömének... És aki nem kapott azt, amit keresett, vagy nem tudott megvenni valami csillogó, csattogó, szikrázó csodabogarat - az kesereg...

Ki gondol ezekben a napokban arra, hogy mit cselekedett Isten az első karácsonykor? Hogy mit adott nekünk? Hogy Ő maga jött le közénk testben? Ki látná meg Őt, ha itt járna emberként miközöttünk? Milyen jelt kellene mutatnia, hogy földi gondjainkat elfeledjük? Hogy ne az utcán szaladgáljunk, hogy hol találhatnánk néhány ünnepi fogást az asztalunkra, néhány fenyőágat a szobánkba? - Hanem keressük az odafenn valókat, a láthatatlan értékeket, Isten csodálatos szeretetének bizonyosságait, lelkünknek békességét a bűnbocsánatban, Isten közelségét az Igében és imádságban!

2. Az egykori Isten-keresőket legyőzhetetlen éhség és szomjúság vágya gyötörte. Nem kenyér után való éhség és nem víz után való szomjúság, hanem az élő Isten utáni vágyakozás. Ezért nem sajnáltak időt, sem fáradságot: készek voltak messzi útra kelni, elviselni az időjárás viszontagságait, s hosszú heteken-hónapokon át követni a jelt, a csillagot, míg utazásuk célhoz ért.

Hát mibennünk, a mi szívünkben van-e valami ehhez hasonló éhség, szomjúság, vágyakozás? Vagy minden tekintetben csak ez a földi élet köt le bennünket? "Nincs időnk", ez a mai ember legtöbbet hangoztatott szava. Nincs időnk Istenre, lelki üdvösségünk ügyére, egymás megkeresésére. A szeretetre. A karácsonyra. Ki gondol bele abba, hogy az utolsó idők Ura elé készüljön? Ki gondol arra, mit vállalt Krisztus, amikor a mennyből alászállott egy istállóba? Ki tud odahagyni mindent, hogy Őt megkeresse, megláthassa és lelke megszabaduljon a ma nyugtalanító, ijesztő, békéletelemtől, nyugtalanságba kergető tényeitől nála? - Csak annak lesz áldott, boldog karácsonya, akit Isten Lelke felindít erre a szorongató nagy-nagy kereséssel!

3. A bölcsek égi jel nyomán indultak el Isten-kereső útjukra. Ismerték a csillagok világát; az égiektől nemcsak érdekes tüneményváltozásokat vártak, nemcsak a csillagmilliók ragyogó szépségében gyönyörködtek, ennél többről tudósít bennünket az Ige. "Láttuk az ő csillagát napkeleten - mondják -, és azért jövénk, hogy tisztességet tegyünk neki." Milyen csillagot láttak?

Az Eufrátesz melletti Szippár városában állott a nagy csillagvizsgáló, itt készült a szippári csillagnaptár, amelynek megfelelő táblázata Berlinben is megvan. Ez az egykori kalendárium kimutatta, hogy Jézus születésének évében a Jupiter és a Szaturnusz bolygó a halak csillagképében együttállásba került egymással. Jupitert a világ ura csillagának tartották, míg a Szaturnusz a zsidók csillaga volt. A halak csillagképe a végső időket jelképezte. Csak össze kellett olvasni a jeleket, s kész volt a megfejtés: Zsidóországban megszületett a végső idők hatalmas királya és ura!

Testvéreim, nekünk nem a csillagos ég a Bibliánk. Számunkra az Ige jelét adta Isten. Róma 3,11-ben olvassuk: "Nincs, aki megértse, nincs, aki keresse az Istent!" - Vajon mi sem vagyunk igazi Isten-keresők? Isten megjutalmazza azokat, akik Őt hittal keresik. Ámen.

2. Isten után tudakozódók

Alapige: Máté 2,1-6

A napkeleti bölcsek nyomán járjuk az Isten-keresés útját ezekben a karácsonyt megelőző napokban. Tegnap este láttuk, hogy kik voltak az egykori Isten-keresők, milyen vágy hajtotta őket és milyen jelnek a nyomán indultak nehéz, hosszú és fáradságos útjukra.

A ma esti Ige arról beszél, hogy az Isten-keresés útján el lehet tévedni, ha nem az Isten által adott jel/ek/re figyelünk szüntelenül.

1. Hosszú, fáradságos utazás után a napkeleti máguspapok megérkeznek tevéiken Jeruzsálembe. Idáig a vágyuk, a szívük hozta őket, látni az utolsó idők királyát, Isten küldöttét. Egy egyszerű földi uralkodó látásáért bizonyára nem keredtek volna fel. Csodálatos égi jel, vakító fényű csillag vezette őket, keresni valami többet, jobbat, mint a földi élet. Ám most leveszik szemüket a csillagról, és értelmük után indulnak: hol keressék a királyt, ha nem a fővárosban, a királyi palotában? És Nagy Heródeshez fordulnak, az akkori uralkodóhoz.

Zsidóországban mindig tudtak Isten ígéretéről, és mindig várták a nagy király eljövetelét. Aki nem volt egyúttal próféta is, mint Dávid, az olyan király titokban mindig melengette magában a gondolatot: hátha ő lesz a kiválasztott, hátha ő lesz a megígért Nagy Király? "Várom az Urat, várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, az örök a reggelt" - így énekelt Dávid király a 130. zsoltárban, mintegy évezreddel a csoda megtörténte előtt. És ezer éven át nemzedékről nemzedékre hagyományozódott, öröklődött ez a várakozás, egészen Nagy Heródes királyig; palotában és kunyhóban várta a zsidó nép a Messiást.

Amikor a bölcsek Jeruzsálembe érkeznek, bizonyára a királyi palotában tudakozódnak újuk célja felől: "Hol van a zsidók királya, aki megszületett? ... Heródes király pedig ezt hallván, megháborodék, és vele együtt az egész Jeruzsálem." Mi volt ennek a megháborodásnak az oka?

Heródes királyt mind a Biblia, mind a történelem úgy ismeri, mint hatalmára féltékeny uralkodót. Mindenkit kipusztított, beleértve saját fiait is, valakiről csak felmerült benne a gyanú, hogy esetleg a hatalmára törne. Ezért háborodik fel a király: Egy újabb trónkövetelő? ... S amint Jeruzsálem lakossága híret veszi a király felháborodásának, megháborodik az egész város. Az emberek tudják, mi szokott következni Heródes felháborodásából: gyilkosság és vérözön!

A király tájékozatlan, ő maga nem tudja, hol kell a Messiásnak megszületnie. Megkérdi hát az illetékeseket: a főpapokat és az írástudókat. Valahogy nagy várják a megígért Eljövendőt a főpapok és írástudók is, hiszen azonnal tudnak válaszolni a kérdésre. Idézik Mikeás próféta könyvének megfelelő helyét: "De te, Efratának Betleheme..." (6.v.) Tudni tudnak a jövendőlésről sokan. Csak éppen nem lelkesednek fel, nem kezdenek készülődni az útra, nem kísérik el közülük egy sem a bölcseket, nem megy el a valóságról meggyőződnie egy sem. Milyen érthetetlen, milyen szomorú! Valóban igaz az Ige szava: "Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt."

2. Hol kell a Krisztusnak megszületnie? - kérdezzük mi is a tudakozókkal együtt. A teljes Ige, a karácsonyi evangélium félreérthetetlen feleletet ad: a szívünkben! Jaj, ha csak a fülünkig jut el az evangélium! Amikor egyre-másra hallgatjuk az Igét és olyan jól elgyönyörködünk benne. Nem elég csak Igét hallgatni s utána megnyugodva hazamenni: voltam templomban, jól ünnepeltem. Ennyi nem elég. Hanem? Hanem az kell, hogy régi életedből felkelj, útra kelj - hogy a megszületett új élettel találkozhass, őt befogadhassad. Csak így érdemes karácsonyt ünnepelni: vele és általa te magad is újjászületve, új életet élsz!

Ha Krisztus meg nem születik bennünk, ha nincs ott a szívünkben, esetleg mi is félünk (mint Heródes) a jövőtől. Attól, hogy mi rosszat hoz még, s hogy mit vesz még el a jövő. S ez keseríti meg sok ember jelenét is. "Nincs békeség az istenteleneknek" - így mondja ezt a Biblia. Hányról tudunk: Kajafásról, Annásról, a gazdag ifjúról, akik csak tudakozódtak utána, de nem fogadták be őt. Nem is találkoztak vele igazán soha!

És lássunk valakit, aki nemcsak tudakozódik utána, hanem dönt is mellette. Odaadja önmagát, egész életét neki. Talán Pál apostolt, akinek figyelme egyszer feléje fordult, s aztán örökre ott maradt. Megkorbácsolták, megkövezték, ájult tetemét mint hullát a szemétdombra dobták, bebörtönözték, veszedelemben volt rablók között, tengeri viharban, saját népe is kivetette - s ez a különben gyöngé szervezetű ember mindezt el tudta viselni, hite,

bizodalma meg nem ingott, életkedvét el nem veszítette. Római fogságából írta, hogy kívánna elköltözni és Krisztussal lenni, de hajlandó e földi testben megmaradni a hívőkért és tovább élni zaklatott életét. Mi volt a titka? Tekintetét megragadta és fogva tartotta a megígért csodálatos jövő: várta Krisztus visszajövetelét, az ígéretek beteljesedését - és közben elfelejtette az élet minden keserűségét!

Ez a hit mindnyájunk számára nélkülözhetetlen. Ott van-e a szívünkben ez a várakozás, ez az ígéretekben való bizalom? Testi bántalmak, lelki bajok, gyász és szomorúság mindnyájunkat szorongatnak. Mindezeket másképp tudnád elviselni, ha egyedül drága mennyei Atyád szeretetére figyelnél, aki Fiát adta azon az első karácsonyon neked, érted. Kapcsolódj hozzá azzal az izzó figyelemmel, vágyakozással, amelyről a 40. zsoltár tesz tanúságot: Várván vártam az Urat, és hozzám hajolt!

3. Sokatmondó számunkra az a tény, hogy a bölcsek a királytól, az meg a főpapoktól és írástudóktól kérdeztek, tudakozódtak, végül is a próféta szava igazította útba őket. Külön-külön mindeniknek volt valamennyi ismérése az eljövendő Messiás felől. De mind a király, mind pedig a főpapok és írástudók megmaradtak az ismeretnél. Nem keltek útra a jel nyomán a megszületett nagy király felé!

Hozzánk a megszületett Gyermekekben a legfőbb próféta, az egyetlen főpap és az örökkévaló király közelített el. Az ígélet s a nekünk adott jel, a bűnbánat és a hit útján lehet vele találkozni. Ő mindent kijelentett nekünk a mi üdvösségünk felől; szenvedésével és halálával elvégezte a mi megváltásunk művét, érettünk könyörgésével az Atya előtt szüntelenül közbenjár, s mint király, a megszerzett váltságban oltalmaz és megtart. Ne maradj hát a tudakozódásnál te sem. Ő ígéri: Aki nekem szolgál, én meg fogom megcsinálni, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm is, mert aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atyát. Ámen.

3. A képmutató

Alapige: Máté 2,1-8

Bűnbánati hetünk és a közelgő Karácsonyi ünnep egyaránt az elé a kérdés elé állít mindannyiunkat, hogy miként találkozhatunk Jézussal. Erre keressük a feleletet estéről estére az egykori napkeleti bölcsek történetéből.

1. Az eddigi két estén különféle embertípusokkal találkoztunk a betlehemi úton. Láttunk olyan embereket - ezek voltak a bölcsek -, akik belső indításból egy külső jel: a csillag útmutatása nyomán indultak el az Isten-kereső útra. És találkoztunk olyan emberekkel - ezek voltak a főpapok és az írástudók -, akik ismerték az Írásokat, tudták, hol kell a Messiásnak megszületnie, csak éppen nem tettek semmit. Nem gyulladt lángra a szívük. Tudakozódtak, de megállottak az elméleti ismeretnél. Lelkesedés nélküli, mert Lélek nélküli emberek. (Osborn drámájának egyik szereplője mondja: Mutassatok nekem valakit, aki még tud lelkesedni!)

Ma is megtaláljuk az egyházban és az egyházon kívül ugyanezeket az embertípusokat. Vannak ma is olyanok, hála Istennek, akiket nagy vágyakozás hajt Jézus felé, mint a napkeleti bölcseket. Olykor nagy messzeségből indul feléje ma is egy-egy lélek, alig tud valamit róla. De az ő szívüket is megfogja valami Istentől kapott jeladás. Úgy érzik, hogy Jézusban megtalálhatják mindazt, amit a lelkük várt és óhajtott. És semmilyen fáradságot sem kímélnek, hogy elérkezhesseék hozzá és megismerhessék őt!

És vannak mai emberek is, szép számmal, akik csak elméleti érdeklődést tanúsítanak Jézus iránt, akár a jeruzsálemi írástudók. Jól ismerik a Szentírást, és annyi mindent tudnak az Isten dolgairól, hogy másokat is útba tudnak igazítani. Nagyon jó ez. Ha valaki például sok bibliai verset megtanul könyv nélkül, jól teszi azt. De vajon hasznát is veszi? A megtanult Igék formálják-e az életét vagy nem? Mert hogyha közben nem formálódik, alakul, változik engedelmesebbé az élet, akkor a pusztán ismeret semmit

sem használ. Csak akkor hasznos a hitismeret, az Írás ismerete, ha az útra indít bennünket, hogy mi magunk is leboruljunk Jézus előtt és boldog hódolattal átadjuk neki magunkat.

2. Ma egy harmadik embertípussal találkozunk Betlehem felé való lelki zarándoklásunk útján. Ez Heródesben, az árnyékkirályban áll előttünk. Mit mond felőle az Ige?

Heródes király "szorgalmatosan" tudakolta a bölcséktől a csillag megjelelésének idejét. És meghagyta nekik, hogy "szorgalmatosan" tájékozódjanak a gyermek felől, mert azután ő is tisztességet akar tenni neki. Testvéreim, mi tudjuk, hogy ez a szorgalmas tudakozódás és ez a tisztességtevő szándék csak külső máz. Isten nem a külsőségre ügyel, hanem azt nézi, ami a szívben van. És hogy Heródesnek mi volt a szívében, az kiderült a betlehemi kisdetek sorsában. Jézust más nem találhatja meg, csak az, aki őt hittel és őszintén keresi.

Ma is vannak olyan emberek, akik magukra öltik a buzgó tisztelet hamis látszatát, hogy ezzel elrejtsek szívük gonosz indulatait, éppen úgy, ahogy Heródes tette. Mintha versenyezni akarnának Jézus hűségese hódolóival: tele a szájuk a jó igyekezet fogadkozásaival. Igazában pedig nem kell nekik Jézus, mert csak útjukban áll és zavarja őket. - Íme a hívó kereső s a tétlen Írás-ismerő mellett a képmutató embertípus!

A farizeus az, aki szinte túl akar teljesíteni minden lehetséges vallási előírást és parancsot - de közben a szíve valahol máshol van. Nem ismerünk magunkra, testvérek? Itt vagyunk mi: a gyülekezet. Szoktunk imádkozni, eljárunk az összejövetelekre, mert valamit várunk Istentől. Vannak kérdéseink, amelyekre feleletet várunk. A szívek tele vannak hangos panaszokkal vagy csendes miértekkel. És szenvedünk. Vagy nyilvánvaló bajokban, vagy titkos, rejtett fájdalomban.

És most lássuk, ezek között a kérdések között: imádság, vágy, kérés, szenvedés, munka, feladat - ott van-e mint legnagyobb, döntő kérdés, hogy találkozzunk vele? Az, hogy őt, az egyetlen szükségessé, aki nélkül nem lehet élni, megtaláljuk? Őt, aki az összes többi megválaszolja, megoldja. Ez a kérdés a szív kérdése!

Heródesnél is az volt. És az volt a farizeusoknál, akik szüntelen a nyomában jártak és folyton kérdőre vonták, követelők: Jelt mutass, hogy hinni tudjunk! Miért nem tartod meg a szombatot? Miért nem bőjtölsz te sem, a tanítványaid sem? Kell-e adót fizetnünk a császárnak? Miért ülsz le egy asztalhoz a bűnösökkel és a vámszedőkkel? Szüntelenül kérdeztek, mintha szeretnének hinni, csak nincs elég bizonyosságuk.

Nekünk is mindig új bizonyosságok kellenének arról, hogy Isten tényleg szeret bennünket. Mindig elfelejtjük, hogy mennyi csodálatos ajándékot, problémáinkra hány áldott megoldást kaptunk már tőle. Testvérem, ha igazi karácsonyra vágyol, ne légy többé feledékeny megajándékozott, hanem háládatos, örvendező és Atyád iránt engedelmes lélek!

3. Annak, aki engedelmeskedni akar, aki valóban találkozni akar vele, annak megmutatta az utat Igéjében, amikor így szól: Aki cselekedni akarja az én mennyei Atyám akaratát, az megismerheti e tudományból, hogy Istentől való-é?

Mert az, aki belenéz a tükörbe és aztán továbbmegy s elfelejti, amit látott - figyelmeztet Jakab apostol -, az nem talál megoldást. El kell indulni. Találkozni kell vele. És meglátni őt. Nem másokat küldeni, nem másoktól tudakozódni. Nem mást küldeni a templomba az ő asztalához magam helyett. Hanem kiönteni a szívből, ami benne van, és helyet adni neki - s azután cselekedni!

Mi már nagyon sokat hallottunk felőle, egyet-mást már hallottunk tőle is, most már csak az hiányzik, hogy amit hallottunk, azt megcselekedjük. Boldog az, aki olvassa, boldog az, aki hallgatja, de legboldogabb az, aki megcselekszi az Igét!

Nem attól lesz boldog az ember, hogy másoktól igényli a szeretetet, a segítséget, azt, hogy körülvegyék és törődjenek vele, hanem ha megcselekszi Isten kijelentett akaratát.

Testvéreim, Isten nekünk támasztotta az ő Fiát. Hozzánk és érettünk küldte le őt az égből. Ne nézzük el, hogy mások mennek hozzá és milyen jó azoknak. Egy-egy "nagy keresztyénnek". Vagy: milyen jó volt a keleti bölcseknek, akik eljutottak hozzá. Mi magunk kezdjük el újra vele az életünket. Mi magunk keressük meg magunknak őt. Mi magunk engedjük őt megszületni a mi bűntől, képmutatástól, gőgtől megüresített szívünkben. Isten azért ajándékoz nekünk karácsonyt, lehetőségét a vele való találkozásra, hogy mi magunk legyünk boldogok. Ámen.

4. Találkozás Jézussal

Alapige: Máté 2,1-11

Hogyan találkozhatom Jézussal? - ez a mi karácsonyi kérdésünk. A feleletet az Igében keressük, a napkeleti bölcsek egykori történetében. Bűnbánati hetünk estéin sok vonzó dolgot hallottunk ezekről az egykori zarándokokról, akik időt, nehézséget, fáradságot nem kímélve utaztak heteken-hónapokon át, amíg elérkeztek Zsidóországba. Hallottunk kétszínű, gonosz királyról; találkoztunk ismeretekkel bíró, de útra nem kelő főpapokkal és írástudókkal is. Mellettük, mint árnyék mellett, annál fényesebb ezeknek az egykori napkeleti máguspapoknak az alakja.

Mai Igénk arról beszél, hogy az Isten-keresés útján el is lehet tévedni, ezen az úton is vannak kitérők. Azonban azok, akik az Istentől kapott jelre figyelnek, célhoz érnek. És amikor megérkeznek, tisztességet tesznek a megszületett Királynak: ajándékokat adnak néki. - Ezekben szól hozzánk ma este Isten üzenete.

1. A keleti bölcsek Jeruzsálemben keresték a megszületett nagy királyt. Az emberi elképzelés útja ez: ha király, akkor a fővárosban, a királyi palotában kell őt keresni. Isten útja más: a prófétai jóvendülésnek kell beteljesednie! Nem Jeruzsálem, hanem Betlehem.

"Ők pedig a király beszédét meghallván, elindulának." Heródes király beszéde valószínűleg nem tetszett a bölcseknek. Otthagyták és nem kérték, hogy kíséretet adjon melléjük. Elindultak, csak úgy, magukra. S mert a szívük őszinte volt, kereső vágyuk igaz volt, a csillag, amit napkeleten láttak, ismét feltűnt előttük. Akkor hát volt egy időszak, amíg nem látták azt. Azalatt, amíg Heródes palotájában időztek, nem látták; amíg a királlyal beszéltek, mintha nem is lett volna ott felettük. Amint azonban elindultak, felragyogott fölöttük és vezette őket. A bölcsek pedig örvendeztek.

Ebben pedig azt a komoly figyelmeztetést találjuk, hogy az Isten-keresés útján mi is igen gyakran eltévedünk. Mindig akkor térünk téves utakra, amikor nem látjuk Isten jeleit. Elfáradunk, szemünk elnehezdednek, mint a tanítványoké a Gecsemáné kertben. Amint levesszük tekintetünket a keresztről, azonnal téves úton járunk. Testvéreim, vágyazzatok az Istentől adott jelekre! Most újra Isten jelei felé indulunk. Karácsony napján újra megterítjük a szent asztalt. Újra ott láthatjuk majd a kenyérben és a borban Isten nagy szeretetének a jeleit. Ne vessétek meg ezeket az áldott jeleket; csak ezek által lehet a kegyelmes Isten szeretetével találkozni! Ezért szól a figyelmeztetés mihozzánk is: Serkenj fel, aki aluszol, támadj fel a halálból, és felragyog tenéked a Krisztus!

A napkeleti bölcsek megértették, hogy minden embernek saját magának kell a kegyelmes Istent megtalálnia. Személyesen kell vele találkozni. De az is bizonyos, hogy az őszinte keresőt Isten nem hagyja bizonytalanságban. Azt ő irányítja az ő csillagai, az ő jelei által. Jó, hogy a bölcsek kitérője nem azt jelentette számukra, hogy elkéstek. Hiszen tudjuk, a Gyermeket nemsokára menekíteni kell Egyiptomba Heródes király haragja elől. Jó, hogy most még megtalálhatták. Isten addig irányította őket, míg megtalálták! Akkor lesz nekünk is valóban áldott karácsonyi ünnepünk, ha megtaláljuk a miérettünk is emberré lett Üdvözítőt!

2. "És bemenvén a házba, ott találák a gyermeket anyjával, Máriával." Megtalálták a Gyermeket. Nem késtek el. Milyen jó!

És milyen jó az, hogy most még meg lehet térni. Hogy még nem késtünk el! Hogy akár kicsi kitérőt tettünk a saját fejünk elgondolása szerint, akár régi, megrögzött saját utunkon járók, a bűn útjára tévedtek vagyunk, már vár reánk az Úr. Emlékezzünk, hogy Ábrahám hogyan alkudozott Sodomáért Istennel, le egészen tízig. De akkor Isten elment. Tovább nem alkudott. Isten tudta, hogy Sodomában tíz igaz sem lesz.

Ma még meg lehet térni. Még tart a kegyelmi idő. Még a kegyes embereknek is meg lehet térni, mint a keleti bölcseknek. Még azoknak is, akik vasárnap Istennek imádói, hétköznapiak pedig zúgolódnak, szeretetlenül ítélkezők. Még el lehet fogadni Krisztus áldozatát, az ő vérében kapott kegyelmet. Csak jaj, ne halogassuk! Istennek vannak közbeeső ítéletei. Figyelmeztető sujtólásai. Sokszor kapunk belőle ízelítőt. Miért halogatjuk a megtérésünket?!

Mit láttak a bölcsek Betlehemben? Egy kisgyermeket anyja karjában. És mit láttak benne? Ki tudja, mit lát egy imádkozó szív abban, amit Isten mutat neki? Mit lát az, akit a Lélek irányít? Az agg Simeon is meglátta Jézusban Izrael szabadítóját. Keresztelő János is messziről felismerte Isten Fiát. Az a gyermek még csak mosolygott vagy könnyezett, esetleg gügyögött. Meg sem tudta simogatni látogatóit, de azok leborultak előtte. Láttak valamit benne, láttak valakit benne, aki előtt leborultak. És kincseiket kitárták, és ajándékokat adtak néki. S aztán elmentek. Egy életre elég volt számukra az, amit, akit láttak. Tudták, hogy ez a Gyermek véghezviszi azt, amiért küldetett. A végidők Ura lesz.

Azóta millió templomban, milliók ajkán hangzik Krisztusról a bizonygató, a neki hódoló ének, a hozzá szálló ima. Hallod? Beállsz-e te is a sorba? Elég öröm az neked, hogy ő van? Hogy szívedet odaadhatod neki? Hogy rábízhatod az életedet?

A Sátán megkezdte támadását már a csecsemő Krisztus ellen. Azóta sem szűnik meg támadni az övéit. A nagyvárosok züllöttsége, a történelmet végigkísérő rettenetességek (a keresztyéneket halálra kínzó római cirkuszok, inkvizíció, gályarabság, máglyák) nem tudták elhallgattatni szelíd hangját: Jöjjetek énhozzám... - és minden időben voltak, vannak, akik szavát meghallják és hozzá mennek.

Serkenj fel hát a hamis nyugalmú álomból, borulj elébe, add oda szívedet, életedet, s felragyog néked a Krisztus. A Győzedelmes.

3. Szóljunk végül pár szót a bölcsek ajándékról is. Háromféle kincset adtak napkelet zarándokai a gyermek Jézusnak: aranyat, tömjént és mirhát. Az ókorban ezek voltak a legdrágább dolgok. De ebben az ajándékozásban tisztességtétel, azaz hódolat van. Így az ajándékoknak jelképes jelentésük van számunkra.

Az arany az a nemesfém, amelyből a királyi koronák készülnek. Jézus elé helyezése annak az elismerését jelenti, hogy a megszületett kisgyermek a világ Ura, a királyok Királya. A tömjén az áldozat elmaradhatatlan kelléke. Jézusnak ajándékozása azt jelenti, hogy ő az örök Főpap. Neki van hatalma arra, amire nem volt egyetlen emberi főpapnak sem: elvenni a világ bűneit. A mirháról úgy tudjuk, hogy az a gyógyító füvek legkülönbike. Amikor ezt adják a bölcsek Jézusnak, ezzel megvallják, hogy benne az áldott Orvos jelent meg, aki a lélek sebeit is meg tudja gyógyítani, amit a testi orvos meg sem lát. Te mit viszel Jézus bölcsőjéhez ezen az ünnepen? Mert valamit neked is, nekem is vinnünk kell. Aranyunk, tömjénünk, mirhánk ugyan nincs. Tőlünk nem is ezeket várja az Úr. Bűneinket, bűnbánatunkat, könnyeinket kéri. Add át ezeket néki - s ő ad neked cserébe tiszta szívet, áldást és békességet. Ámen.

5. Más úton

Alapige: Máté 2,1-12

Ötödik este szól hozzánk Isten üzenete a napkeleti bölcsek egykori története alapján. Ezek az emberek Isten-keresők voltak, útjukon akadályokba

útköztek, de mert őszinte Isten-keresők voltak, útjuk célhoz ért. Megtalálták a Gyermeket, kincseiket kitarva ajándékokat adtak és hódoltak néki. A ma esti Ige egyetlen dologról tudósít: a visszatérésükről. "És mivel álomban megintettek, hogy Heródeshez vissza ne menjenek, más úton térének vissza hazájokba."

1. Ha csoda volt, hogy ezek a pogány tudósok meglátták a rendkívüli csillagfényt és kiolvasták belőle az egész történetet: megjelent a földön a "végső idők Ura" - akkor most itt a másik csoda: Isten álomban intést, vezetést ad, méghozzá pogány embereknek!

Isten sokszor szólott álomban az Ótestamentum idején. József gyermekkori álmaira, valamint egyiptomi álomfejtéseire mindnyájan emlékszünk. S az Ószövetség lapjain gyakran találkozunk további jelképes jelentésű álmokkal. Az Újszövetségben Józsefnek, Mária férjének ad Isten többször is jelentős álmokat. Egyszer angyal figyelmezteti, hogy ne féljen magához venni Máriát, az ő feleségét, mert aki benne fogantatott, a Szentlélektől van. Aztán újabb álom: Vedd a gyermeket és annak anyját, és fuss Egyiptomba, és maradj ott, amíg én mondom néked, mert Heródes halálra fogja keresni a gyermeket. Mikor pedig Heródes halála bekövetkezik, József kapja az újabb álombeli intést: Kelj fel, térj vissza a gyermekkel Izraelbe, mert meghaltak azok, akik halálra keresték őt. Tudunk Pál apostol életéből is olyan álomról, amelyben Isten figyelmeztette a bekövetkezendő eseményekre vagy feladatokra. Akiknek Isten egy-egy ilyen jelentős álmot adott, azok úgy fogadták, mint Isten vezetését.

Sok testvérünkben ott lehet most az a kérdés: tehát valóban van jelentésük az álmoknak? Nem csak a tudatalatti játékról van szó? Nem csak a nappal eltitkolt vágyaink, kívánságaink bújnak elő álmokképekben az éjszaka idején?

Testvéreim, az álmoknak általában nincs különösebb jelentőségük. Ne higgyetek az álmoskönyveknek, sem a különféle álommagyarázatoknak: ezek nem Istentől vannak. Azonban Istennek hatalmában van felhasználni az álmot is az ő akaratának közlésére: Ahogy jelle lesz számunkra életünk folyamán egy-két olyan Ige, amelyről úgy érezzük, hogy személy szerint hozzánk szól benne Isten, ugyanúgy egy élet folyamán lehet egy vagy két olyan jelentős álmunk, amelyen át szól hozzánk, figyelmeztet bennünket valamire Isten. Ha úgy érzed, hogy ilyen jelszerű álmot ad az Úr, azt mindig az Ige kontrollja alatt vizsgálj! Ha megegyezik az álmod Isten kijelentésével, akkor valóban ő ad jelt benne a te javadra!

Ilyen volt a bölcsek álma is. Az Úr az ő egyszülött Fia érdekében adta ezt a figyelmeztetést. Igaz, hogy Isten az ő Fia érdekében sok egyebet is megtehetett volna: Heródes meghalható voltna hamarabb is; alakíthatta volna másképpen is a történelem menetét. De nem erről van szó. Hanem arról, hogy ezeket a Krisztus előtt meghódoló bölcseket ezután most már Isten irányítja, ők pedig engednek ennek a vezetésnek, irányításnak.

Azt olvassuk egy helyen az Újszövetségben: "nem jött még el a Szentlélek, mert Jézus még nem dicsőítették meg." De amikor ő megdicsőített, eljött Szentlélek, s akikre kitöltetett, azokat a Lélek vezérelte további útjukon. Akkor már nem kellett álom, sem sorsvetés, a Lélek világos kijelentést adott mindenkor.

Testvéreim, Isten ígérete világos: ahol Jézus megdicsőített, Akinek az életében ő az első helyre, az őt megillető helyre kerül, ott kitöltetik a Lélek és azt az életet Szentlélek irányítja azontúl! Kérjük Istentől, hogy ezen a karácsonyon adja nekünk is a minden igazságra elvezető Szentlelket!

2. Isten azért adta az álombeli figyelmeztetést a bölcseknek, hogy Heródeshez vissza ne menjenek. Ne térjenek vissza oda, ahol eltértek útjuktól. Emlékszünk, az álnok király azt mondta: menjetek el, szorgalmasan tudakozódjatok a gyermek felől, s ha megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is elmenjek és hódoljak neki. Most Isten mást parancsol. És a bölcsek ennek az utóbbinak engedelmeskednek. Nem a földi, hanem a mennyi királynak. Mert lehetnek olyan esetek, amikor inkább kell Istennek engedni, hógynem az embereknek!

Aki a megszületett Megváltóval találkozott, az többé nem térhet vissza Heródeshez, nem térhet újra a bűnnek az útjára. Jaj nekünk, ha ugyanazon az úton haladunk visszafelé, a bűnbe, amelyen át magához vonzott a mélyből, a szennyből minket az Isten! Jaj lett volna a tékozló fiúnak, ha a bűnbánat útján visszafordul. Nem találkozott volna soha a kegyelmes atyával!

Nem azért ad nekünk karácsonyt Isten, hogy futó látogatást tegyünk Jézusnál. Hanem azért, hogy közösségünk legyen vele. Hogy levetkezzük a bűnnek ómberét és felöltözzük az új embert. Ki gondolna arra, hogy miután megfürdött, a régi, szennyes öltözetet vegye ismét vissza? Ennél sokkal szomorúbb lenne, ha valaki Isten kegyelmét elnyerte és utána ismét a bűnnek széles, veszedelemre vivő útján haladna tovább.

3. A bölcsek komolyan vették Isten figyelmeztetését, és "más úton térének vissza hazájokba".

A Lélek új úton irányítja mindazokat, akik elnyerték a Szentlélek ajándékát. Más úton kell haladniuk azoknak, akik eddig Jézus nélkül jártak. Lehet, hogy ez az út göröngyösebb, nagyobb kerülőt jelent, azaz hosszabb. Lehet, hogy ismeretlen, járatlan út. De egy biztos: az, hogy örömteli. Mert Isten országa nem az, amit mi karácsonyra készítünk: nem evés, nem ivás, hanem békesség, igazság és Szentlélek által való öröm.

Szentlélek tanít meg arra, hogy ezután ne úgy járj, amint eddig. Szentlélek tanít meg arra, hogy örömmel "húzd a rövidebbet", ha kell. Arra, hogy ne a magad hasznát keresd, hanem másokra is tekints. Hogy meglásd a másik emberben a sóvárgó, tévelygő nyomorultat - nem pedig az ellenséget. Hogy örülni tudj, és tudj hálát adni ott is, ahol esetleg szenvedned kell, és találj örömet a szenvedések közepette is.

Csodálatos új utakra tanít meg minket Isten Szentlelke. És egy bizonyos: az, hogy hazavezet. Mindig hazavezet. Akkor is, ha akaratlanul eltérsz. Akkor is, ha konokul elfordulsz. Akkor megfedd és visszafordít. És elődbe tartja Krisztus vérért, ha rászorulsz a megváltó vér erejére.

Csak engedj neki. Csak ne fordulj vissza Heródeshez semmi áron. Járj az új úton, Krisztussal - és boldog leszél! Ámen.

Karácsonyi prédikációk

Johann Albrecht Bengel

(1687-1752)

A nagy titok

Alapige: 1Timóteus 3,16

Bibliaviasás: János 1,1-18

Az apostol, akinek ezt az Igét köszönhetjük, nemcsak a hetedik évig ragadtatott volt el, hanem azelőtt még magát Jézust is látta, mégis csodálkozik azon a tanításon, amely ezen a mai szent ünnepen a keresztyénség előtt elhangzik; titoknak nevezi azt, rendkívül nagy és istenáldotta titoknak.

Az Isten nevének dicséretét kell hogy ismeretessé tegye, úgy, ahogy az apostol bizonyágtétele szerint igazán prédikáltatott a pogányok között és hittek benne a világon; hiszen Pál azt is elébe tárja Timóteusnak, hogy erről az alapvető pontról vallást téve, moszlopává lesz az egyháznak és alapvetésévé a valóságnak. Ha most már a hívek egész sokaságának örömet szerez, hogy erről a titokról prédikáljunk, halljunk, énekeljünk és beszéljünk, akkor ebben ne legyünk mi az utolsók.

Isten testben való megjelenésének a titkát úgy szemlélhetjük, mint:

- 1) egy nagy titkot és
- 2) egy istenáldotta titkot.

Imádság: Uram, nyisd meg nekünk az Ige ajtaját, hogy szóljon a Krisztus titka, hogy én is megtudjam, miképpen beszéljek. Ámen.

1) Nem kell sokat bizonygatni, hogy ez a titok nagy. Pál így nevezi, és pontosan a szó hozza ezt magával. Mert mégis mi van egymástól távolabb, mint Isten és az ember, a teremtő és a teremtmény, a menny és a föld, az isteni és az emberi? Isten nem az örök, a végtelen, a megmérhetetlen, mindenható, szent, halhatatlan? Ezzel szemben kicsoda a mi természetünk? Erőtelen, elégtelen, kicsiny, hiszen a halál miatt veszendő, mulandó, törékeny minden emberi test. Ez a kifejezés még többet mond: minden test fű (Ézs 46,6). Ha most már összehasonlítanók Istent magunkkal, akkor úgy találunk; hogy ő emésztő tűz, mi pedig csak hamu és pernye vagyunk. Hát ki merne arra gondolni, hogy itt kapcsolatról lehetne szó? Az isteni örök bölcsesség pedig megtalálta annak az eszközt, hogy ilyen csodálatos kapcsolatot tudjon létrehozni, hogy azt lehessen mondani: Isten megjelent testben. Isten, aki nem mulandó, aki egyedül a halhatatlanság, aki ott lakoz abban a világosságban, amelyhez senki nem tud hozzáférni (1Tim 6,16). Igen, ő a rejtőzködő Isten (Ézs 45,15). Itt azonban előlépik karácsonykor, és kijelenti önmagát azért, hogy mindenki láthassa. Nahát, ez tud aztán igazán nagy titok lenni! Igen, mert nagy azoknak a szemében, akiknek úgy jelenti ki magát, hogy az Isten. Ezzel ő azt jelenti ki, hogy amikor eljött testben, akkor már volt, mielőtt testté lett volna, nem egyszerűen olyan ember, mint amilyenek mi vagyunk; nemcsak egy rendkívüli magasságba felmagasztalt ember, aki ezen felmagasztalás miatt isteni címet viselhet, hanem mindannak ellenére, amit a pokol és az értelem ellenvetése jelent, mert ő valóságos, igaz és örök Isten.

Mégis, milyen csodálatosan hangzik az Igéről, aki testté lett, hogy kezdetben vala és az Ige Istennél volt és Isten maga volt az Ige (Jn 1,1). Erről az Igéről hangzik el, hogy testté lett. Isten megjelent testben. Isten emberré lett. Az emberi természethez odatartozik a test és a lélek: az ember mind a kettőt elrontotta, az Üdvözítő pedig mind a kettőt magára

vette. Hagyta magát, hogy lássák, hallják és illessék úgy, mint egy embert: ahogy éppen a mi Igénk utal rá, amikor azt mondja, hogy Isten megjelent testben. Odaadta önmagát az ő egész isteni teljességével a testbe, hogy úgy lakozzék abban, mint a Szentlélektől neki készített saját templomában, test szerint és örökké; úgy, hogy a Mária fia ne csak egy embernek a fiaként, hanem Istennek a fiaként is el legyen ismerve.

Innen ered tehát az, hogy az igazság, amelyet Krisztus érettünk betöltött, a vér pedig, amelyet érettünk kiöntött, nemcsak egy embernek az igazsága és vére, hanem az Isten fiának. Ehhez a megjelenéshez még az is hozzátartozik, hogy ő nyilván mindenkinek megmutatkozott: közöttünk lakozott, és mi láttuk az ő dicsőségét, mint az egyszülött Fiú dicsőségét, mondja az apostol a Jn 1,14-ben. A kánai menyegzőn tett csodával megmutatta az ő dicsőségét (Jn 2,11). János pedig azt mondja, hogy ő arról beszél, akit ő a szemekkel láttak, akit szemlélték és a kezeikkel illeltek (1Jn 1,1). Főképpen Istennek a titokzatos megjelenését látták Jézus Krisztusnak a megjelenésében. Ez a nagy titok, aminek megfelelő az igazságnak oszlopa, és aminek az erősségeként fogható fel az egyház, mert ott hirdetik ezt és hisznek benne; ez az a gyökér, amelyből a mi megváltásunk és megbékélésünk származik az Istennel azon a Közbenjárón keresztül, aki Istenhez és emberekhez lett hasonló. Ez az a forrás, ahonnan minden valóságos vigasztalás és helyreállítás ered. Ó, nagy titok, ó, rendkívül nagy titok! Könnyű nekünk azt mondani, hogy ő mindenki számára Isten, áldott legyen mindörökké! (Róm 9,5) Ő, mégpedig mind a kettő egy személyben (1Jn 1,1). Most akkor a kísértő azt vethet ellene, amit akar, de ennek a titoknak mégis valóságosnak kell maradnia, küzdhet ellene másképpen vagy magyarázhatja akárhogy, de mégis igaz marad az, hogy Isten megjelent testben. Maga az értelem kell hogy megerősítse Pál apostolnak a szavait azzal, hogy ellentmond neki: ha fel tudók ezt fogni, akkor igazán nem volna többé titok. Ez egy nagy, sőt a legnagyobb titok, amely minden egyének a központja. A pogányoknál is vannak titkok. És úgy, ahogy ők az isteneiket és istennőiket két csoportba, kicsibe és nagyba osztják, úgy van nekik kétféle, nagy és kis titkuk. A kisebbek nem voltak másabbak, mint olyan előkészítések, amelyekre az idegeneket is megtanították. A nagy titkokat azonban csak kevés emberre bízták rá, olyanokra, akiket nézőknek vagy látóknak, tudósoknak hívtak. De félre az ilyen kis és nagy tévedésekkel! Pál ismét tudott dicsekedni, vele együtt pedig mi is tudunk, hogy a Krisztusban nekünk valóságos és nagy titkunk van, mert nála van nekünk hatalmas Istenünk, mégpedig egyetlen Urunk. Ennek a titoknak az ismerete mindenkinek meg van engedve; ez azt jelenti, hogy hirdettetett a pogányoknak. Mi látók vagyunk, mert nekünk megjelent az Isten és nekünk megadatott őt látni. Mi nem mesterkéltek meséket követtünk, mondja Péter a 2Pt 1,16-ban, hanem a mi Urunk Jézus Krisztusnak az erejét és jövetelét ismertük meg, mert láttuk az ő dicsőségét. Innen származik minden, minden boldogság, minden áldása az Istennek. Még ha olyan nagy is az ellentmondások és kérdések sokasága, ez nem változtat e titok rendkívüli nagyságán. Némelyeknek nem közismert, másoknak mégis az. Erről a titokról hirdeti az Úrnak anyyala (Lk 2,14): Dicsőség a magasságban Istennek.

És éppen ez az, amit az apostolnak az egész világon prédikálnia kellett, és amit a világ el is fogadott. Isten maga tett bizonyosságot arról, aki megjelent testben; mert Keresztelő János mondja azt, hogy én nem ismertem őt, de elküldött engemet, hogy vízzel kereszteljek; azt mondotta nekem, hogy akire látod a Lelket alászállani és rajta maradni, ő az, aki Szentlélekkel keresztel (Jn 1,33).

Mi ezért csodálhatjuk Istennek a nagy bölcsességét, jóságát és szíves-ségét, hogy örvendhessünk és dicsőíthessük Istent, ahogy az angyalok cselekszik. És ahogy az egész világ hitt ebben a titokban, úgy Istennek az az akarata, hogy tovább hirdettessék; az igehirdetőknek ezért kell mélyen alapot vegyenek benne, ismeret szerint hordozva azt; nekünk semmiképpen nem szabad az igazságtól eltávolodnunk, hanem azt természet szerint vissza kell vezetnünk arra, hogy a Krisztus istenségét elfogadó értelem kételkedik,

és be kell tartasuk azt az Igét, hogy Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz (Zsid 13,8). Jóllehet sok az ellenség, Pál azt mondja: az utolsó időben némelyek elszakadnak a hittől és hitető lelkekre támaszkodnak (1Tim 4,1). Ezért őrizkednünk kell attól, nehogy a kételkedők tévelygése miatt velük együtt mi is eltévelyedjünk; ezzel ellentétben növekedjünk a mi megtartó Urunk Krisztusunknak a kegyelmében és ismeretében (2Pt 3,17.18); főként azért, mert az nem üres tépelődés, hanem amint a szemlélődésünk második része mutatja, egy istenáldotta titok. Igen, Isten áldásának a titka, amelyet ha hisz valaki, akkor az élő Istennek a gyülekezete oszlopává teszi azt. Ez az a fontos titok, amelyből nemcsak a kegyességre vezető egyik vagy másik ösztönzés származik, hanem amelyben a földolgozó az, hogy minden, ami az életre és az Isten szerinti életfolytatásra szolgál, egybeömljék úgy, ahogy azt az Újtestamentumnak minden biznysága megvilágosítja, főképpen pedig Pál apostolnak a szavai magyarázzák: mert más fundamentumot senki sem vehet azon kívül, amely vettetett, amely Jézus Krisztus (1Kor 3,11); és mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak tiköztetek, csak egyedül a Krisztus Jézusról, mégpedig mint megfeszítettről (1Kor 2,2).

2) Soha nem gondolunk arra, hogy Isten megjelent testben, anélkül hogy botránkozással ne fogadnók a tisztességadást, a csodálatot, a hálaadást, a viszonzászeretetet az Úr biznyságtévőivel szemben, pedig ők minket hasonló magatartásra készítenek. És kicsoda képes a textusunk egyetlen szavát is végiggondolni anélkül, hogy alkalmat ne találna benne a hódolatra? Jézus Krisztus személyének szüksége van a mi legmélyebb tiszteletünkre!

Istennek a testben való megjelenésével nem az örök világosság jött el a világba: Nem fénylik-e mindenkinek? Hát hogyné engednók meg, hogy nekünk világítson, elhagyva a sötétséget, és szívesen vesszük ezt a világosságot, amely megjelent nekünk, mert annyira erősen világít a fényugára. De nemcsak ez, hanem ebben a titokban valóságosan megvan a lehetősége minden keresztyén embernek arra, hogy fundamentuma legyen, ahogy Pál mondja a Róm 8,3-ban. Amire képtelen volt a törvény, azt megtette az Isten, aki tulajdon fiát küldötte el a bűn testének formájában és megátkozta a bűnt a testben a bűn által, azért, hogy ez az igazság, melyet a törvény követel, teljes legyen bennünk. Azért, hogy az új életnek és a Léleknek minden erejét onnan merítsük: mert Krisztus ez által a titok által közbenjáró az Isten és az emberek között. Isteni természete miatt minden az övé, amije csak van az Istennek, a mennyei Atyának, de mert emberi természete szerint nekünk ő atyánkfia is, azért minden a miénk, ami csak jó, boldogságos, szent és dicsőséges dolog nála megtalálható: mert őt bölcsességül, igazságul, szentességül és váltságul adta nekünk az Isten (1Kor 1,30). Hogy ezt minél jobban megérthessük, emlékezzünk arra, hogy Isten áldásának az egész munkája abból áll, hogy az ember megszabadult a bűnnek, a Sätánnak, a halálnak és a pokolnak hatalmából, megbékült az Istennel, akivel azelőtt ellenségesen viselkedett, sőt ráadásul egy lett övele. Iránta való hittel és bizalommal kér új kegyelmet, sőt ennek a kegyelemnek a biztosítékát, mert az Isten iránti gyűlöletet és a szolgálai félelmet elvette, önként szolgál buzgón az eljövendő Istennek igazi hálaadással, és átadja magát neki, és úgy szereti a felebarátját is azért, mert ő előbb szerette őt. Nos, mindez Istennek a testben való megjelenéséből fakad, és abból, hogy Isten, a mi üdvözítőnk jószágos. Mindebből pedig felragyog Istennek a nagy szeretete, amely aztán képessé tesz minket a felebaráti szeretetre (1Jn 4,19). Olyan szívbeli öröm keletkezik itt, amelyből nem maradhat ki az önkéntelen engedelmség (1Jn 4,11): szerettem, ha úgy szeretett minket az Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást. Ebből pedig közbenjáró imádság származik, úgy, ahogy Pál ajánlotta (1Tim 2): intelkek azért mindenekelőtt, hogy tartassanak könyörgések minden emberekért. Továbbá a legnagyobb egyetértés származik ebből a szeretetből, annyira, hogy Krisztusban mindenki az egy fő alá tartozzék. Ó, csodálatos gazdagság (1Kor 1,27). Ó, Istentől megáldott titok!

Szeretteim, Pál apostol tehát egyenesen szeméink elé állítja ezt a titkot! Ebben a formában ez a titok ugyanakkor istenáldotta titok. Azért milyen

boldog az az ember, akinek a lelki szemei előtt valóban feltárul Istennek ez a testben való megjelenése. Akkor semmi nem hiányozhatik abból az ismeretből, ami az életre szolgál. Őbenne vagytok beteljesedve (Kol 2,10). De nálunk mi a helyzet ezzel? Jóllehet nálunk úgy dicsőítik ezt a tanítást, mint egy titkot, mégis engedjük-e azt, hogy istenáldotta titok legyen? Vagy csak félig-meddig hallottuk meg?

Ahol úgy hallgatják ezt a tanítást, hogy nem érzik Istennek a szeretetét és nem viszonzák szívből azt, ott hiába hirdetik szünet nélkül, mert nem lett ismeretessé ez az istenáldotta titok úgy, mint ahogy egy titok napvilágra szokott jönni. Pál valóban valamilyen nagy dolgot követel, amikor azt mondja, hogy ezt a titkot igazán közismertté kell tenni. Ilyen nagy boldogságra csak azokat méltatja az Úr, akik igazán odafordulnak a felkínált kegyelemhez.

De hogy tudjunk mi úgy beszélni róla, ahogy illik, örömmel eltelve, ha cselekedeteinkkel megtagadjuk ezt az istenáldotta titkot? Nem elég erről csak elméletben töprengeni. Pál senkitől sem akarta, hogy hivatalba kerüljön, csak azoktól, akiknek jó volt a lelkiismeretük a hit titkával kapcsolatban (1Tim 3,9). Hát akkor tisztítsuk meg magunkat, hogy legyünk a tisztesség edényei a mi Urunknak a házában, ahová ő a Krisztus ismeretének minden értelmet felülhaladó drága kincsét helyezte. Igen, ez a titok így lesz számunkra tényleg istenáldotta titokká, ezzel pedig egyre jobban megismerjük az Úr titkát, maga a Krisztus pedig, akit Mária szült, testet fog ölteni bennünk; akkor aztán ismeretessé lesz ez a titok, és közismerten naggyá lesz; meg fogjuk ismerni, hogy milyen ennek a titoknak a dicsőséges gazdagsága (Kol 1,27).

Most befejezésül hallgassuk meg, amit Pál egy másik helyen tár elénk a nagy és istenáldotta titokról (Tit 2,11-14): Mert megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon: várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését; aki önmagát adta miérettünk, hogy megváltson minket minden hamisságtól és tisztítson önmagának kiváltképpen való népet, jó cselekedetekre igyekezőt. Ámen.

(J.A.Bengel: Rede, Wort des Vaters. Stuttgart, 1967. 36-41.)

Fordította: Bak Áron

Csiha Kálmán

A karácsony titka

Alapige: Lukács 2,1-7

Bibliaolvasás: János 1,1-18

Amikor ezt a történetet olvassuk és Betlehemre gondolunk, akkor valami békés, szép karácsonyi hangulat tölti be életünket. De hogyha felnyitjuk a történelemlékönyvet és elolvassuk, hogy mi is történt akkor és ott Betlehemben, akkor egészen mást találunk.

Augustus császár népszámlálást rendelt el. A történelemben feljegyezték, hogy milyen véres volt ez a népszámlálás! Erővel hajtották oda az embereket, ahol születtek. A Római Birodalom így akarta összeírni, birtokba venni mindazokat a területeket, amelyeket elfoglalt. A városokban, ahová összegyűjtötték a megszámlálható embereket, a tereken, az utcákon, valóságos emberseregek aludtak, akiket erőszakkal kényszerítették, hogy vallják be vagyonukat. Keserves volt ez a népszámlálási idő!

És mégis most, ahogy elolvassuk ezt a történetet, árad belőle a békesség, a nyugalom és a szeretet mennyei ragyogása.

Tudjátok miért?

Azért, mert ott és akkor emberileg akármilyen rossz volt is az az éjszaka, de megszületett Jézus!

És látjátok, az a sok gyűlölet, szenvedés, könny, baj és zúgolódás mind de mind elül, mert a gyűlölet, az erőszak mindig elvesz a végén, mert az emberek felett végül mégis csak a szeretet, csak a jószág győz és a sötét éjszakák felett mégis mindig Isten mindent átölelő szeretete győz!

Mi most nem élünk olyan kínos és véres napokat, mint ott Betlehemben éltek akkor az emberek, de azért mégis a mi életünkben is sok zúgolódás, idegesség, betegség, könny, bánat, harag és gyűlölet van. Beleütközünk egymásba, a gondokba, a bűnökbe, és felsebezzük, összetörjük a szívünket!

Akarod-e, hogy mindig áradjon, mindezek ellenére mégis mindig áradjon életedből a karácsonyi békesség, a karácsonyi ragyogás és az isteni szeretet? Hívd meg az életedbe Jézust, ne csak egy ünnepre, ne csak karácsony ünnepére nyitd meg az ajtót, hanem hívd be a szívedbe, hogy szülessen meg ott, és akkor minden gondodon, minden rohanásodon, minden idegességeden át fog ragyogni az, ami a régi történetből most is ragyog felénk: a drága nagy csend, békesség és a minden idegesség és gyűlölet felett győzedelmeskedő erő és biztos szeretet!

Amikor megérkeztek Mária és József Betlehembe, akkor abban a nagy összevisszaságban, abban a nagy forgalomban, ami akkor Betlehemben volt, a betlehemiek elfelejtkeztek egy régi próféciáról. Ez a régi prófécia Mikeás könyvében van megírva és így szól: "És te, Efratának Betleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között, de nagyak fogsz hívattatni, mert belőled származik nekem a fejedelem, akinek származása elejétől fogva, öröktől fogva van..." Ennek a mikeási próféciának az alapján a betlehemiek tudták, hogy ott fog megszületni Jézus, és a Dániel próféta könyve alapján megközelítőleg ki tudták azt is számítani, hogy mikor fog megszületni! A betlehemieknek az volt a tragédiájuk, hogy amikor eljött Jézus megszületésének az ideje, akkor abban a nagy népszámlálási idegességben és zűrzavarban nem jutott eszükbe a prófécia.

Milyen más lett volna, ha akkor eszükbe jutott volna és kitárták volna az ajtókat. Hogy eltűnt volna a gondjuk, a bánatuk, a félelmük, az idegességük, s egyszerre milyen gyönyörűséges, szép ünnepük lett volna. Sírva és boldogan ölelkeztek volna össze az emberek, mert tudták volna, hogy az idegesség elmúlik, mert Jézus megmarad.

De éppen akkor nem jutott eszükbe!

Látjátok, ez a mi tragédiánk is: nem jut eszünkbe Jézus. Sokszor éppen akkor nem jut eszünkbe, amikor eszünkbe kellene jutnia, például amikor megállunk egy sírhant mellett, akkor kellene hogy eszünkbe jusson, hogy ő azt mondta: aki él és hisz énbennem, örök élete van annak; és - sajnos - éppen akkor nem jut az eszünkbe.

Lehet, akkor kellene hogy eszünkbe jusson, amikor egy kemény szóra kemény szóval válaszolunk, igen, akkor kéne hogy eszünkbe jusson: onnan fogják megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok, de éppen akkor nem jut eszünkbe. Amikor valakivel szemben nem tudunk hálásak lenni, igen, akkor kellene eszünkbe jutnia, hogy mit tanított nekünk a mi Urunk, de éppen akkor nem jut eszünkbe. Amikor életünkben sok a gond, az idegesség, amikor sok a bánat, akkor kellene hogy eszünkbe jusson az ő szava: "Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig, bízzatok, én meggyőztem a világot!", de akkor nem jut éppen eszünkbe az ő szava!

Tudjátok, miért olyan szép karácsony? Azért, mert karácsonykor eszünkbe jut Jézus! És ez adja a karácsony szépségét, hogy eszünkbe jut, hogy akkor Jézus ott van az otthonunkban, ott van a szívünkben. Akkor azért jövünk templomba, mert vele akarunk találkozni. Ilyenkor ott van a karácsonyfák gyertyáinak ragyogása mögött. Ilyenkor ott érezzük gyermekeink örömeiben. Azért olyan szép a karácsony, mert akkor eszünkbe jut Jézus!

Az egész életünk milyen szép lehetne, ha mindig úgy eszünkbe jutna Jézus, mint ahogy karácsonykor eszünkbe jut!

Úgy próbálj most találkozni vele, hogy ne hulljon ki többé az életedből, úgy ragyogja át a te életedet az ő békessége és az ő szeretete, hogy sohase feledkezz meg róla.

Nem jutott eszébe a betlehemieknek, és ezért nem is adtak helyet Jézusnak! Nem gonoszságból nem adtak helyet! Ahogy az ember utánaolvas a történelemben, ott és akkor embertáborok voltak a szabad ég alatt, nem is volt, hol helyet adni Jézusnak. És mivel nem jutott eszükbe, hogy ott és akkor Jézus fog megszületni, csak egy egyszerű embert láttak Máriában és Józsefben, és nem tudták, hogy ők a Jézus-hordozók, nem tudták, hogy közeledik hozzájuk a csoda. Úgy tele voltak a házak, úgy tele volt a vendégfogadó ház is! Egyszerűen nem volt hely Jézus számára! Nem rosszindulatból, nem gonoszságból, csak olyan volt akkor a helyzet, olyan volt akkor az élet!

Nem így van-e most is? Nem gonoszságból, nem rosszaságból, nem rosszakaratból, de sokszor nincs hely a szívedben, nincs hely a házában Jézus számára.

Sokszor nincs időd Jézus számára! Rohannod kell, mindig tovább kell menned, mindig van valami munka, van valami idegesség, mindig van valami bánat, mindig van valami öröm, mindig van valami terv: sok vendéged van! Tele van a házad, tele van a szíved!

Az egyik vendéget úgy hívják, hogy bánat, a másodikat, hogy öröm, a harmadikat, hogy gyász, a negyediket, hogy gyűlölet, az ötödiket úgy hívják, hogy fájdalom!

Sok vendéged van! Nem rosszaságból nem jössz templomba; csak nincs időd. Elfoglalnak a vendégeid, és nem marad hely a Jézus számára. Pedig milyen szegény maradt Betlehem, milyen szegény maradt, mert nem volt hely Jézus számára és nem tudták, hogy őt Jézus fog megszületni!

Ó, milyen szegény maradt az, akinek annyi vendége van, hogy végül nem jut hely a Jézus számára és végső soron nem lesz idő Isten számára, de akkor nem lesz csend az életében, és nem hajol le a menny a szíve pítvarára, és nem fogja hallani lelkében az angyalok énekét: "Dicsőség a magasságos mennyeekben az Istennek és e földön békesség és az emberekhez jóakarát" - Hogy meg tud szegényedni egy élet!

Vigyázz! Készíts helyet, készíts időt! Legyen időd, és jusson eszedbe, hogy Jézus érkezik!

Amikor szólnak a harangok, akkor Jézus jár Betlehemben, akkor Jézus jár Marosvásárhelyen, akkor Jézus keresi a pásztorokat, akkor Jézus keresi a szíveket, mert Jézus nálunk akar megszállni!

Legyen hely a számára!

Ne engedd, hogy elsodorja magával az örökös rohanás, szakíts magadnak időt örülni is, boldognak lenni is, szeretni is, Istennel találkozni is!

Nem volt hely számukra a vendégfogadó háznál sem!

Lehet, hogy a vendégfogadós kитеhetett volna valakit a házából, a vendéglőjéből, de valószínűleg nagyobb urak voltak ott, mint egy ácsmester és a felesége, és nem tett ki senkit sem. Valószínűleg arra is gondolt, hogy mi lenne abból, ha valakit azért tesz ki, hogy valaki mást, valaki szegényebbet fogadjon be?!

Pedig később milyen boldog lett volna az a vendégfogadós, ha elmondhatta volna: "ebben a szobában, nálam született meg az Isten Fia!"

Milyen boldog lett volna!

Elmulasztotta!

A te szíved is ilyen vendégfogadó ház. Sok vendéged van. Lehet, hogy nem tudsz kirakni egyet sem azért, hogy befogadd oda Jézust. Pedig hidd el, sokkal boldogabb lennél, ha megüresítenél sok-sok szobát és oda befogadnád az Isten Fiát, mert ezek a vendégek mind elhagynak egyszer, de Jézus marad.

Egyszer egy lelkipásztor meglátogatott a falu végén, közel az erdőhöz egy özvegyasszonyt, aki egyedül, magányosan élt. A szomszédok is messze

laktak tőle. A lelkipásztor megkérdezte, hogy nem fél-e egyedül? És az öreg özvegyasszony így felelt: - Nem, nekem mindig van vendégem! Hát kik a vendégei? Ó, sok vendégem volt - válaszolta. Először vendégem volt az ifjúság. Szép vendég volt, nagyon örültem neki, de aztán egyszer a tükörbe néztem, és észrevettem, hogy elköltözött. Nem is szólt, csak megszökött tőlem!

Aztán a vendégem volt a szépség. Nagyon örültem neki, jó vendég volt. Aztán egyszerre észrevettem, hogy úgy eltűnt, mintha soha itt sem lett volna, már csak a fényképeken látom viszont. Megszökött tőlem.

Aztán a vendégem volt az egészség. Nagyon jó vendég volt. Isten ajándéka volt, kenyeret tudtam keresni vele, és az enyéimnek tudtam szolgálni vele. Nagyon jó vendég volt. Aztán egyszer a testembe nyilallott valami, meg kellett hogy operáljanak, és azóta megszökött ez a vendégem is. Ő is elhagyott!

És voltak drága földi vendégeim is: a férjem. Sokáig volt vendége a szívemnek, ebben a házban, negyven évig. Aztán egyszer kikísértük a temetőbe. Olyan jó vendég volt, de nincsen itt többet, elhagyott!

Aztán vendégeim voltak a gyermekeim! Úgy örültem, amikor jöttek, amikor öltöztettem őket, amikor ringatni kellett a bölcsőt, amikor rájuk mosolyogtam, amikor járni kezdtek. Drága, jó vendégek voltak, de aztán férjhez mentek, megházasodtak, a városba költöztek. Most is megjelennek néha, mert szeretnek most is, de csak egy napra, legfeljebb kettőre. De a hétköznapokon már nincsenek itt.

De van egy vendégem, akit egyszer, amikor még fiatal lány voltam, egy úrvacsoraosztáskor befogadtam. Úgy hívják, hogy Jézus. Ő nem hagyott el!

Elment az ifjúság is, elment a szépség is, elment az egészség is, elment a férjem is, a gyermekeim is, de Jézus itt maradt. Soha nem vagyok egyedül, mindig velem van és én vele vagyok!

Betlehemben nem volt hely ennek az örök vendégnek a vendégfogadó háznál!

Vajon nálad van-e hely? Van-e hely, hogy ott maradjon mindig veled, amikor a többi vendégek lassan mind elköltöznek?

A vendégfogadó háznál nem volt hely. Egy istállóban valahogy mégis helyet kaptak.

Talán azt mondta egy gazda: szívesen befogadnálak, de már tele vagyok egészen vendégekkel, nézzétek, ott az istálló, ott az állatok között van még hely, van még egy tenyérnyi hely!

Jézus azt is elfogadta és ott született meg!

Lehet, hogy te is azt mondd: nincs nekem helyem, Uram!

Az egyik szobát elfoglalta már félig a hitetlenség! A másik szobát elfoglalták a gondok, és mindegyik szobám tele van már, csak úgy a szívem peremén van még egy kis hely, de az, sem más, mint istálló, Uram, annyi bűn, annyi gyűlölet, annyi szenny van benne, a szívem is istálló, Uram, egy kicsit, de ezt odaadom neked!

Jézus, amikor bejött az istállóba és megszületett, akkor az istálló templommá változott. Most annak az istállónak a helyén egy ragyogó katedrális áll, és azt a kicsi kőmélyedést, ami az állatok jászla volt, ahova Jézust behelyezték, miután megszületett, azt sok-sok szeretettel, tisztelettel veszi körül az emberiség. Abból a régi istállóból ragyogó templom lett!

De igazi templom abban a percben lett, amikor Jézus megszületett!

Jézus tisztaságához képest a mi szívünk csak egy tisztátalan istálló!

Sokszor marcangoló vadállatok, csúnya indulatok, gyűlöletek laknak benne, de nyissuk ki ennek az ajtóját, Jézus majd templommá teszi, ő majd megváltoztatja, ő majd megszenteli! És egyszer majd kopogtatni fognak a pásztorok, jönni fognak a keleti bölcsék, és a régi istálló ablakán be fog majd hallatszani az angyalok éneke, lehajol a menny a szíved pitvarára, és boldog, drága, tiszta templommá teszi azt a szívet, amit sokszor úgy hordtunk ezen a világon, mintha istálló lenne!

Az állatok helyet adtak Máriaéknak!

Sokszor még az állatoktól is meg lehet tanulni a szeretetet!

Az állatok helyet adtak. Mária bepólyálta. Jézus nyugszik a jászolbölcsőben, és valami nagy nyugalom és csendesség árad szét a világon! Megszületett!

Úgy fogjuk énekelni: "Ó, kedves vendég, nálam szállj, bűnömtől ne iszonyodjál, jöjj bé hozzám, te szolgálhoz, szegény megtérő juhodhoz!"

És ha bejött, vajon mibe pólyáld be?

Milyen jó lenne elővenni a drága pólyákat, a hófehér, tiszta hitet, és belegöngyölgetni a mi Jézusunkat! De ahogy elővesszük és kiteragetjük, látjuk, hogy itt is, ott is megszakadt. Milyen jó lenne elővenni hófehér, tiszta gyolcsot, a töretlen, makulátlan szeretetet, de ahogy kigöngyölyítjük, észrevesszük, hogy, jaj, itt is, ott is beszennyezte a bűn a lelkünk mélyén! Milyen jó lenne elővenni a hófehér, tiszta gyolcsot, szép pólyaruhát, a hűséget és a vágyakozást, de észrevesszük, hogy, jaj, összetépdődött, mert sokszor hűtelenek voltunk.

Jön Jézus, megszületni készül, de csak a bűneinkbe tudjuk belegöngyölgetni. De bepólyálhatjuk imádságunkba és a bocsánatkérésünkbe, reménységeinkbe és megváltás utáni vágyakozásunkba.

Ebben a régi történetben úgy látszik, hogy az emberek pólyálták be Jézust. Pedig fordítva van! Jézus borította rá karácsonykor az emberi szívekre az ő békességének pólyáját.

A mi életünkben is így történik: megnyitjuk előtte az ajtót, és azt várjuk, hogy Jézus pólyáljon be minket! Előveszi a hófehér, tiszta gyolcsot, amit úgy hívnak, hogy bocsánat, és bekötözi vele a mi sokszor felsebzett, gyűlölködő életünket. Jézus előveszi a hófehér, tiszta gyolcsot, amit úgy hívnak, hogy kegyelem, és ő kötözi be a mi felsebzett, összetört, fájó szívünket.

Jézus előveszi most is a tiszta gyolcsot, amit úgy hívnak, hogy jóság, s belegöngyölyi a mi lelkünket, hogy nekünk gyógyulásunk, boldog, igazi karácsonyunk legyen. Ámen.

Froukje de Hoop

Karácsonyi prédikáció

Alapige: 2Korinthus 8,1-9

Bibliaolvasás: Máté 25,31-46

Karácsonyt ünnepeljük! Azt ünnepeljük, hogy Jézus erre a világra jött, mert Isten annyira szerette ezt a világot, hogy elküldte az ő egyszülött Fiát, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen! Az, amit minden istentiszteletünkönk hallunk, most karácsonykor még világosabban, még tisztábban érthető. Isten nem hagy bennünket a bűnben, hanem elküldte az ő Fiát, hogy győzzön a halál fölött.

Karácsonykor ajándékot szoktunk adni a kisgyermeknek. A karácsonyfa alatt sok ajándék vár ránk, de a tulajdonképpeni, a legnagyobb ajándék, amit valaha kaptunk és amit egyáltalán kapni lehet, az maga Jézus. Jézus ma is a legnagyobb ajándék! Mert ajándék az, amit ingyen kapunk, és aminek örülünk. Nem dolgoztunk meg érte, talán nem is érdemeltük meg, de mégis nekünk adják. És pontosan így ajándékozza Isten nekünk Jézust.

Nem érdemeltük meg, nem dolgoztunk meg érte, sőt nem is vártuk, hisz nem volt helye ezen a világon, de Isten elküldte őt, és ő jött! Jött önként és szabadon. Vagy ahogyan Pál apostol mondja: "Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztusnak jótéteményét, hogy gazdag lévén szegénnyé lett érettetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok."

Talán nem értjük meg rögtön, hogy Pál ebben az Igében pontosan ugyanazt mondja, mint mi, amikor azt mondjuk, hogy Jézus az Isten ajándéka számunkra. Igaz, Pál apostol nem beszél olyan ajándékról, aminek örvendhetünk, de beszél a szegénységről és a gazdagságról: "Jézus gazdag lévén, szegénnyé lett érettünk".

Mit jelent ez?

Pál apostol itt arra gondol, hogy Jézusnak mindene volt, és amikor eljött erre a világra, akkor szegénnyé lett. Azzal, hogy ember lett, azzal, hogy mint kisbaba született meg, valóban szegénnyé lett. De azonnal azt kérdezhettük: De miért szegénység az, hogy ő emberré lett? Biztos, hogy nem azért mondja ezt Pál, mert Jézus mint szegény fiú nőtt fel, sem nem azért, mert nem volt háza vagy munkahelye. Nem, Pál nem arra a szegénységre gondol, amire mi szoktunk gondolni. Mert ha szegényekről beszélünk, akkor olyan emberekre gondolunk, akik koldulnak, mert nincs semmijük, mert nélkülöznek.

Pál ezt így érti: azzal, hogy Jézus ember lett, azzal, hogy megszületett, lemondott a mennyei dicsőségről.

Mindnyájan tudjuk, hogy ha a mennyről beszélünk, akkor az a kép tárul elénk, melyet a Jelenések könyve ír le: a menny az a gyönyörű hely, ahol Isten együtt lakozik az üdvözültekkel; ahol Isten eltöröl minden könnyet az emberek szeméről; ahol nincs halál, ahol nincs sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom (Jel 21,4). Ott nincs küzdelem és nincs versengés az emberek között; mert a bűnnek nincs ott helye, ezért kísértés sem lesz. Szívből dicséri Istent mindenki, mert megszabadult minden bűntől, amely Istentől elválasztotta. A menny szép és csodálatos hely, s ha jól magunkba tekintünk, bizony nagyon kívánczunk oda, mert itt az életünk nehéz és tele van bánattal meg gondolal.

Látjátok, testvéreim: ezt a szép és csodálatos helyet a mi Urunk Jézus Krisztus elhagyta, mikor erre a világra jött.

Pál ezt a gondolatot ezen a helyen így fejezi ki: szegénnyé lett. Más helyen azt mondja: "Krisztus nem tekintette zsákmánynak, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lett" (Fil 2,6-7). Ezt tette Jézus: elhagyta a mennyét, otthagyta Istent. Szegénnyé lett!

És miért?

Érettetek!

Pál így folytatja az Igét: "hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok". Jézus nem ok nélkül lett emberré. Nem kedvtelésből lett szegény, nem azért, mert nem szerette a helyet az Atyánál, hanem azért, mert szeretett bennünket. Értünk elhagyott mindent! Miért? Azért, hogy mi az ő szegénysége által meggazdagodjunk.

Meggazdagodni! - Pál ezt nem úgy érti, hogy mindenkinek sok pénze lesz, mert Jézus szegény lett. "Jézus gazdag volt és szegény lett!" Ez azt jelenti, hogy Jézus Istennél lakott, a mennyekben, ott, ahol bűn nincs, és a világra jött, ahol a bűn bőségben létezik és uralkodik, azért, "hogy ti meggazdagodjatok". Ez azt jelenti: Jézus azért jött a földre, hogy nektek helyetek legyen ott fenn az Istennél, ott, ahol a bűn nem uralkodik, ahol szép és csodálatos lakni.

És ez pontosan az, amit mi karácsonykor emlegetünk és ünnepelek. Jézus ember lett, hogy legyőzze a sátánt és mi Isten tulajdonává válhassunk. Persze amikor megszületett, még nem, mert akkor még kisbaba, de azért született meg mint kisbaba, hogy felnövekedve elmenjen Jeruzsálembe, hogy ott prédikáljon, szenvedjen és meghaljon a keresztfán, hogy legyőzze a halált, ami a bűn büntetése. Ez mind azért történhetett meg, mert Jézus szegénnyé lett.

Hogy miért olyan nagy ajándék a Jézus szegénysége, azt most már világosan érthetjük: Jézus által gazdagok lehetünk. Nem érdemeltük meg, hogy Jézus szegénnyé legyen, de ő mégis az lett. Nem érdemeltük meg ezt a nagy kiváltságot, de Isten mégis nekünk ajándékozta Jézust.

Ez nagyon örvendetes dolog. Ezért szép ünnep a karácsony. És a legtöbben közülünk nagyon szeretik is a karácsonyt. Olyan jó tudni, hogy Isten megajándékozott bennünket. Olyan jó, hogy lesz mennyei életünk. Olyan jó, hogy lesz helyünk azon a szép és csodálatos helyen.

De... ha itt megállunk, akkor az a veszély fenyeget, hogy a mi mindennapi életünkben semmi sem változik meg. Az a veszély fenyeget, hogy Jézus szegénnyé lett, azért, hogy mi meggazdagodjunk, de ez számunkra csak szép elmélet marad. Hányan vannak az egyházunkban, a gyülekezetünkben, akik így

élnék ezzel az isteni ajándékkal. Meghallották és örömmel elfogadták, de egyáltalán nincs következménye az életükben.

Ha megfigyeljük mai szent Igénket, akkor még valami mást is látunk. Pál itt azt mondja, ami minden keresztyénnek mindig és mindenütt a legfontosabb. Pál a hit igazságát mindjárt gyakorlatba ülteti. Ha igaz, hogy Jézus szegénnyé lett, hogy mi meggazdagodhassunk, akkor ez a gyakorlatban mit jelent számomra? Mit tudok változtatni az életemben, hogy valósággá váljék a hit igazsága?

Pál megadja a választ erre a kérdésre: Ha ismerjük a Jézus Krisztusnak jótéteményét, akkor bővelkednünk kell a jótéteményben (2Kor 8,7). Pál apostol ezzel utasítást ad és irányt mutat, ami nekünk talán egy kicsit furcsának tűnik. Ő pénzt kér. Azt mondja: Bővelkedjétek a jótéteményben, tehát adjatok pénzt a jeruzsálemi gyülekezet részére. Mert ha Jézus szegénysége által meggazdagodtatok, úgy mutassátok ezt meg az életetekben. Más szavakkal kifejezve: Az, hogy lelkileg gazdagok lettetek, megmutatkozik az anyagiak terén ebben a világban, ahol éltek.

Ezt a lépést sok testvérnek nagyon nehéz megtenni. Főleg ebben az időben, amikor a pénzünk meghígt és minden olyan drága és minden olyan nehéz. Hogy tehetjük azt, amire Pál kér? Másoktól kérheti, de tőlünk miért kéri, mikor olyan szegények vagyunk!

Pál biztos jól ismerte az embereket, és azért beszél a macedóniai gyülekezetről. Beszél arról a kegyelemről, amelyet a macedóniai gyülekezetekkel köztölt. Ők sokkal rosszabb helyzetben voltak, mint a korinthusi gyülekezet. Őket üldözték, és a gazdasági helyzetük is nagyon rossz volt, de mégis, mindennek ellenére mégis örömmel adtak, sőt, sokkal többet adtak, miként azt Pál és Titus gondolta volna, mint amennyit vártak volna. Gyakorlatban mutatták meg, hogy nemcsak magukat adták az Úrnak (2Kor 8,5), hanem a Krisztusnak átadott életük nyomán fontossá váltak számukra a hitbéli testvéreik is. Megmutatták, hogy a karácsonyi ajándéknak, melyet nekik is adott Isten, hatása volt az életükre, a mindennapi dolgaikra. A karácsonyi ajándék megváltoztatta az életüket!

Az a kedves Isten előtt, testvéreim, hogy az ajándékot, amit Istentől kaptunk, továbbajándékozzuk másoknak, azért, hogy a gazdagságot, amelyet kaptunk Jézus szegénysége által, továbbadjuk mások meggazdagítására.

Erre a magatartásra viszont senkit nem lehet kényszeríteni. Pál apostol is tudja ezt. Ha ez nem jön belülről, akkor semmit sem ér. Azért mondja a korinthusi gyülekezetnek: Nem parancsképpen mondom nektek, hogy segítsetek a jeruzsálemi gyülekezeten, nem azért mondom, mert nekik nehéz, mert nekik szükségük van rá, hanem azért, hogy lássam, hogy mennyire valóság a ti szeretetetek; hogy lássam: Meggazdagodtatok-e a Krisztus szegénységétől?

A mi életünkben is így van ez, testvéreim. Könnyű mondani: én hiszek Jézusban, én ismerem őt. Ez csak akkor igaz, ha meglátszik az életünkön, ha komolyan vesszük hitünket és ennek jegyében cselekedünk is. De ha valaki közölet az kérdezi: Vajon miből látszik ez meg, akkor feleletül a Pál tanácsát adhatom: "Adjatok bőséggel azoknak, akiknek kell." És ha ez nem elég, akkor nézzünk körül, s meglátjuk, hogy kit segíthetünk.

Megmondta Jézus nekünk is, hogy miként lehet és lesz a hit valósággá a mi életünkben: Aki éhezik, annak adjunk enni, a szomjúhozónak adjunk inni, akik jövevények, azokat fogadjuk be, akik meztelenek, azokat ruházzuk fel, akik betegek, azokat látogassuk meg, akik foglyok, azokat keressük fel. Ha ezeket a dolgokat tesszük, akkor ez azt jelenti, hogy Isten karácsonyi ajándékát nemcsak távolról bámultuk, hanem a szívünkbe fogadtuk Jézust és értékeljük őt, hogy ő átértékelje egész életünket.

Ha mi itt ezen az istentiszteleten azt akarjuk, hogy a mi karácsonyunk Isten előtt és magunk előtt igazi karácsony legyen, akkor most, ebben a pillanatban valakire gondolnunk kell, valakire, aki a közelünkben él. Konkrétan, név szerint gondoljunk most egy olyan valakire, akinek szüksége van valamire, akiről tudjuk, hogy valamit nélkülöz: anyagiakat vagy egyebet; szeretetet vagy melegséget. Döntsük el, hogy elmegyünk hozzá még ezen a

héten, még ma. Nem azért, hogy megmutassuk, hogy milyen jók vagyunk, hogy mindenki megtudja azt, hanem azért, mert karácsony volt, és mert karácsonykor Jézus szegénnyé lett érettünk, hogy mi az ő szegénysége által meggazdagodjunk. Ezt az ajándékot pedig nem szabad magunknak megtartani, hanem tovább kell adnunk, hogy Isten dicsőségére szolgáljon. Ámen.

László Dezső

Miért született Jézus?

Alapige: János 18,37b

Bibliaolvasás: János 1,1-18

Karácsony az Úr Jézus Krisztus születésének ünnepe. A Szentírás gazdag eseménysorozat keretében ismerteti meg velünk Krisztus születését. Látjuk Máriának és Józsefnek Betlehembe való zarándoklását, a betlehemiek szívtelenségét. Előttünk áll az istálló és jászolában az újszülött gyermek. Fény gyúl ki a betlehemi mezőn, angyalok adják hírül a pásztoroknak, hogy megszületett a Megtartó Krisztus. A pásztorok után a keleti bölcsek jönnek tisztességet tenni a Kisdédnek.

Mi magunk is a lehető leggazdagabbá, az év legkiemelkedőbb napjává akarjuk tenni az ünnepet családunkban. Nincs olyan ember, aki valakinek valami ajándékot ne adna ezen a napon. Megtelik a szívünk szeretettel és örömmel. Gyermekünk, testvéreink hosszú utat tesznek meg, csak hogy velünk együtt örülhessenek.

Az istentiszteleten is legalább háromszor annyian vesznek részt, mint egy közönséges vasárnap. Olyanok is megjelennek itt a hívek közösségében, akik talán egy év óta egyszer sem voltak templomban.

Ebben a gazdag ünnepi hangulatban jogosult a kérdés föltevése: mi áll az egész ünnep központjában, miért is tartjuk ezt a gazdag ünnepet? Mindannyian tudjuk, hogy azért, mivel ezen a napon született a mi Urunk Jézus Krisztus. Az ő földre szállása, testet öltése, születése az a forrás, amelyből az ünnep minden áldása és öröme kiárad az emberi szívekbe. Úgy vélem, hogy ezzel mindenki tisztában van, ha a legkisebb gyermeket kérdezzük meg: Miért ünnepeljük karácsonyt, meghalljuk a biztos választ: Ezen a napon született meg Jézus Krisztus.

A mai Ige fényében egy még mélyebb kérdést kell föltennünk: Miért született és jött a világra Krisztus? Karácsony napján nem elég csak annyit tudnunk, hogy megszületett Krisztus, hanem afelől is hallanunk kell, hogy ő miért, milyen célból jött ebbe a világba. Erről a kérdésről a legilletékeesebb, maga Jézus Krisztus világosít föl bennünket a mai Igében. Hallgassuk meg a ma született Krisztusnak a saját bizonyágtételét születésének célja felől.

I.

Én azért születtem és azért jöttem e világra, hogy bizonyágot tegyek az igazságról. A Krisztus hozzánk jövetelének az a célja, hogy bizonyágot tegyen az igazságról.

Mi az igazság? Hányan tették föl és hányan teszik föl a kérdést? Minél inkább elmélyed az ember az igazság keresésében, annál inkább fenyegeti a veszedelem, hogy kétségbe esik az igazság megtalálhatósága felől. Az ember csak igazságokat talál az emberek között, egymással szemben álló, egymással mérkőző igazságokat, de maga az igazság homályban marad.

Krisztus pontosan megmondja, hogy mi az igazság, amelyről ő egész életében bizonyágot tett. A te Igéd igazság (Jn 17,17). Az igazság, amelyről Krisztus bizonyágot tett, amelyről való bizonyágtételért e világra jött,

az ő igéje. Ez az Ige pedig az Isten tanácsa, szava, üzenete és kegyelme földön élő gyermekei javára. Akkor telik meg tartalommal Krisztus születésének ünnepe, ha annak az Igének a yagdagságára, teljességére és sok-sok áldására gondolunk, amelyről való bizonyágtétel céljából ő e világra jött. Egy egész emberi élet sem elég arra, hogy Krisztus igazságának teljességét és minden vonatkozását megismerhessük, hiszen mi csak emberek vagyunk, az ő igéje pedig az Isten igazsága. Isten azonban segítségül jön az ő Szent-lelkével, és hit által lehetségessé teszi, hogy a Krisztus igazságából meglássunk annyit, amennyire éppen szükségünk van. Karácsony ünnepén emeljük föl a tekintetünket Isten Igéjének azokra a csúcsaira, amelyek éppen ezen az ünnepen tündökölnék a legfényesebben.

Ezen a napon mindenekelőtt az Igének az az igazsága válik nyilvánvalóvá, születésével Krisztus arról tesz bizonyágot, hogy a világot fenntartó hatalmas és nagy Isten nekünk szerető Atyánk. Számunkra az Isten nem egy személytelen erő vagy üres fogalom, hanem egy határozott személy, aki szeret, ajándékozik, segít és szól az ő Szent Fián, a ma született Krisztuson keresztül. A világ, amelyikben élünk, az ő uralma alatt él, azt ő kormányozza, mégpedig hatalommal és szeretettel. Terveit az örökkévalóságban határozta meg, és ebben a világban hajtja végre és teszi nyilvánvalóvá. Már a világ teremtése előtt eltervezte az egyszülött Fiú testet öltését, erről az Ószövetségben keresztül újabb és újabb ígéreteket tett. A betlehemi bölcsőben mindaz nyilvánvalóvá lett, amit eleve eltervezett, elhatározott, megígért és megjövendölt.

Ez az Atya joggal haragudhatnék mireánk, mivel mi nem szeretjük őt igazán, parancsaival szemben engedetlenek vagyunk, de ő mégis szeret bennünket, és szeretetének legdrágább jele, hogy az egyszülött Fia által megváltott a bűntől és haláltól. Krisztust nem az igazakhoz, hanem a bűnösökhöz, nem a tökéletesekhez, hanem a tökéletlenekhez, nem az egészségesekhez, hanem a betegekhez, nem a hatalmasokhoz, hanem az erőtelenekekhez küldötte. Ezért született Krisztus Betlehemben az istállóban, ezért járta a szegény emberek útját, kereste föl a betegeket, bűnösöket, nyomorultakat. Krisztus arról tesz bizonyágot, hogy az Isten szeretete a mi tőle való távolságunkat áthidaló, bűneinket elfedező szeretet.

Ha Isten nekünk Atyánk, akkor mi egymásnak testvérei vagyunk. Krisztus nemcsak egyszülött Fia, hanem elsőszülött Fiú is sok atyafi között. Mi általa Istennek családtagjaivá lettünk, örökbe fogadott gyermekek a Krisztus érdeméért. Az egyház az Isten családja, a testvérek közössége a közös atyával és egymással Krisztusban. Krisztus azonban arra is figyelmeztet bennünket, hogy Isten az egész emberiséget egy vérből teremtette és az ővele közösségben élő egyháza nem zárkozhatik el az emberiség nagy közös ügyei elől. Krisztus és az ő egyháza állandóan bizonyágot tesz arról, hogy az egész emberiségnek egyetlen Atyja van és az iránta való hűségnek az embernek és népek közötti, egyre szélesebb körű barátságban is meg kell látszodnia.

Krisztus bizonyágot tett arról, hogy az emberi élet célja nem önmagában, hanem az Istennek való szolgálatban van. Istennek minden emberrel határozott célja van, mindeniket valami célra akarja fölhasználni. Minden emberen keresztül valamit megmutat a maga dicsőségéből. Ezt a munkáját hívő és hitetlen embereken keresztül egyaránt végzi. Hinni annyit jelent, mint tudatosan engedelmeskedni az Isten Krisztusban nyilvánvalóvá lett parancsainak. Az emberi élet azonban nem ér véget itt a földön, az Istennek való engedelmisségben fölkészül az örök életre, és annak dicsőségében a halálon keresztül át is megy. A mennyből alászállott Krisztus visszatér oda, és magával foglyul is viszi azokat, akik itt a földön az övéi lettek. Az utolsó szó tehát nem a halálé, hanem az örök életet adó Istené.

Karácsony ünnepén legalább ennyit magunk elé kell idéznünk az Igének abból az igazságából, amelyről való bizonyágtételért Krisztus a földre szállott.

II.

Az Igének Krisztus által kijelentett igazsága nem akar önmagában maradni, Krisztus gyümölcsözővé akarja tenni a mi életünkben. Azt akarja, hogy az igazság a miénk legyen, mi pedig az igazságé. Ezért mondja, hogy mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra. Az ő igazi tanítványai az ő igazságából valók, és hallgatnak az ő szavára.

Krisztusban az ő igazsága, az Ige, nem személytelenül jelent meg, hanem emberi léletté vált. Az Ige testté lett, hangozik a karácsonyi igazság. Emberi testté, emberi léletté váltott a ma született Krisztusban, és léletté akar lenni mibennünk az ő tanítványaival is.

Karácsony megkérdi tőlünk: vajon mi a Krisztus igazságából valók vagyunk-e, milyen személyes közünk van mindahhoz az igazsághoz, amelyet Krisztus kijelentett? Az igazi keresztyén ember Krisztus igazságából való, abból születik újjá, abból nő ki, abból táplálkozik, és annak termi a gyümölcsseit. Nem elég tehát, ha karácsonykor csak rá gondolunk a Krisztus egykori születésére, gyönyörködünk annak szépségében, megfürdünk ragyogó fényében, arra van szükségünk, hogy magunkévá tegyük a Krisztus igazságát; azt befogadjuk a magunk életébe, annak szolgálatára újra odaszenteljük egész valónkat.

Mit jelent Krisztus igazságából valónak lenni? Jelenti a mindenható és szerető Isten oltalma alatt félelem nélkül járni a földi élet útjait. Jelenti megbánni és elhagyni a bűnt, bizonyossá lenni afelől, hogy Isten Krisztusban hatalmat vett a bűn fölött, s hogy ezért sem a mi életünk, sem a világ nincs többé a Sátán hatalma alatt. Mit jelent a Krisztus igazságából lenni? Jelenti az Isten által rendelt életcél egyre világosabb fölismerését: szolgálni az ő dicsőségét a másik ember javának szolgálatá által. Halálosan komolyan venni ezt a földi életet, egyre teljesebben betölteni emberi hivatásunkat családban, egyházban, munkahelyen, az emberi társadalomban, és ugyanakkor fölkészülni a ránk váró örök életre. A Krisztus igazságából való ember valójában az Isten gyermeke és a másik ember testvére, Isten céljainak szolgálatára itt a földön, és egykor az örök élet birtokosa a halál után.

Ha nagyon őszinték vagyunk önmagunkkal szemben, megállapíthatjuk, hogy mi nem vagyunk ilyen igazságból való emberek. De szeretnénk ilyenekké lenni! Krisztus ennek az útját is kijelölte. Akik az ő igazságából valók, hallgatnak az ő szavára. Minél inkább az ő igazságából valók vagyunk, annál inkább hallgatunk az ő szavára, de ez az igazság fordítva is igaz: minél inkább hallgatunk az ő szavára, az ő Igéjére, annál inkább az ő igazságából valók leszünk. Az ő Igéje igazság, és aki az Igére hallgat, az ő igazságára hallgat és egyre inkább az ő igazságából valóvá válik.

Karácsony ünnepén Krisztus Igéjét, igazságát hallgatjuk. A fülünk hallja az Igét. Vajon az egész bensőnk meghallgatja-e igazán, eggyé lesz-e azzal? Ez a nagy karácsonyi kérdés. Isten azért adta a karácsonyt, hogy Krisztus Igéjét, az ő igazságát nyilvánvalóvá tegye miközöttünk, alkalmat adjon az Ige befogadására. Ez az Ige teremti bennünk azt a termékeny, örömteli, gyümölcsöző szép életet, amelyet Krisztus hozott a földre. Ő ezt az életet nem akarja önmagának megtartani, minket akar általa megajándékozni. Ez a legnagyobb, a legdrágább karácsonyi ajándék. Isten ajándéka azok számára, akik mint lelki szegények bűnbánattal állnak meg előtte.

Boldog, aki hallgat Krisztus igazságára, az ő Igéjére, mert az az ő igazságából való és tudja, hogy Krisztus miért jött a földre. Azért, hogy őt a legteljesebb, leggazdagabb földi lélettel és egykor az örök lélettel ajándékozza meg. Ámen.

Az ismeretlenek egyháza

Alapige: Máté 2,11

Bibliaolvasás: Máté 2,1-12

Emberileg szólva kitalálhatatlan, hogy Isten miért és miként éppen 'és kiszámítottan éppen napkeleti bölcseknek sugalmazta azt az örömuzenetet és hitet, hogy Palesztinában megszületett a zsidók királya.

Ezek a mágusok kívülálló személyek. Manapság egyházi körökben sokat, némelykor - úgy tetszik - nagyon is sokat beszélünk "az egyháztól elidegenedett tömegekről". "Milliókról, akik még a halál árnyékának völgyében lakoznak, távol Isten mennyei országától." Ez a kérdés bizonyára nagy gondunk kell hogy legyen, de még sincs minden úgy, ahogy mi véljük, vagyis ha az egész világ az egyházba árad, akkor már minden jó és minden rendben van. Maga a Szentírás eléggé nyilvánvalóan megmutatja számunkra azt, hogy az Isten elől való menekülés nem mindig a világba való menekülés; Isten elől az egyházba is lehet menekülni. Jónás könyve bizonyítja, hogy nemcsak a pogány hajósok vannak távol Istentől, hanem a kegyes Jónás is bűnös a menekülés megkísérlésében. Az Isten országa esetében gyakran érvényes az, hogy a kegyesek távol maradnak, miközben a távollállók és az elidegenedettek keresik azt.

A titokzatos Keletnek ezek a mágusai beszédes bizonyítékai ennek a ténynek, akik elég talányosan megtalálják a gyermek Jézust és imádják őt, miközben a közeli, a kegyes Jeruzsálem távol marad a betlehemi gyermek születésétől. Később maga Jézus fáradhatatlanul arra utal, hogy az elsők utolsók, az utolsók elsők lesznek. Ez talál a napkeleti bölcsekre is. A pásztorok és a mágusok imádják őt, az Írás-hívók és a jeruzsálemi templom papjai elutasítják őt és kitérnek előle. Ez a tény közel áll "az elegyházatlanodott tömegek" tartózkodásáról szóló ítéletünkhöz. Krisztusnak ebben a világban van egy egyháza, amely az ismeretlenek egyháza. Mi, akik a világ minden tájáról érkező újságok híreit naponta gondosan átolvassuk, nagyon csodálkozunk, ha Isten szemével látunk, hogy ezen a mostani karácsonyon nyugaton és keleten, északon és természetesen délen kicsoda az, aki Isten emberré lételemnek üdvös csodája előtt leborul és imádja őt. Vigyázzunk, nehogy mi, nyugati keresztyének észrevétlenül az utolsókhoz tartozzunk. Mindenesetre szerencsétlenség lenne, hogy ha ez a mostani ünnep úgy telne el ismét, hogy ránk nézve nem lenne érvényes: "leborulának és imádkáztak őt".

Ez idegen kívülálló hite, magatartásukból ítélve, lett legyen az bár olyan kicsi, mint a mustármag, mégis nagyon titokzatos. Felszínesen ítélve itt minden egészen építően és meghatóan harmonikusnak látszik. De alig tudjuk elképzelni azt, hogy e férfiak zsenje hite milyen komoly és veszedelmes próba elé van állítva, hisz azok a viszonyok, melyeket itt találunk, teljesen és egészen mások, mint ahogy azt várták volna. Látták a csillagot, és bizonytalansággal örvendeztek, de itt egy házaspárt olyan szegénységben és nyomorúságban látnak, melynek ábrázolását a legélénkebb fantázia sem képes megvalósítani. Látnak egy nyomorúságosan elhelyezett gyermeket és annak szüleit, három embert látnak, akik egészen keményen a nincstelenség előtt állnak. És ezen a helyen a napkeleti bölcsek letérdepelnek a földre, homlokukkal megérintik a földet, és imádják az Isten által nekik kijelentett királyt. Aztán kipakolják azokat a drágaságokat, melyeket nyilvánvalóan egy főméltségű fogadásra számítva hoztak magukkal. Egy kívülálló szemlélő arra a gondolatra juthat, hogy ezeknek az idegeneknek a titokzatos viselkedésében egy sajnálatos tévedésről van szó. A napkeleti bölcsek nem néznek semmire, hisznek. Ugyanis a semminél is kevesebbet látnak, mert mindaz, amit látnak, az nem más, mint kiáltó ellenbizonyíték: itt nincs király,

annál kevésbé Isten. A gyermek az istállóban éppen úgy nem néz ki királyszerűen és Istenhez hasonlóan, mint később a kereszthalálra ítéltetett. Ezeknek az ismeretleneknek a hite minden látszat ellenére engedelmesség. Ha mi is így tudnánk hinni és engedelmeskedni, ha mi is így tudnánk leborulni és imádni, akkor nemcsak Betlehemben, hanem nálunk is, Bernben, karácsony lenne: "leborulának és imádák őt".

Ez a leborulás az imádás. Ezekben a napokban egy telefonbeszélgetés alkalmával a vonal másik végéről így kiáltottak hozzám: "Mi az imádás? Mi protestánsok nem ismerjük ezt. Az imádás nálunk elveszett." Alapigénken megfigyelhetjük azt, hogy mi az imádás. Az imádás ez: hinni látás nélkül; hinni tapasztalás nélkül; hinni megértés nélkül. Az imádás meghajlás Isten megragadhatatlan felsége előtt, meghajlás Isten szent akarata előtt; meghajlás Isten rejtett tanácsvégzése és vezetése előtt. Az imádás igent mondás Istennek. Isten imádása nem szokott szavakban gazdag és beszédkészségben ügyes lenni. Ott, ahol a Bibliában az elbeszélés vagy a tanítás imádássá változik, ott a nyelv tömör, a beszéd takarékos lesz, ott a hálaadásnak és a csodálkozásnak rövid himnikus felkiáltásait találjuk. Alapigénken nincs szó a napkeleti bölcseknek a gyermekhez intézett beszédéről. Valószínű, hogy a napkeleti bölcsek imádása szótalannal történt. De minden igazi imádásból mindig egyetlen dolgot kell meghallanunk, éspedig az Istennek szóló igen kimondását. Az igen a legkisebb szó anyanyelvünkben. Isten testté lételeének csodája előtt arra vagyunk elhíva és azzal vagyunk megbízva, hogy ezt a kis szócskát, ezt az "igen" szócskát kimondjuk. De ez egyben azt is jelenti, hogy az összes "nem"-mondásunkat visszavonjuk, jóllehet az ilyen nem-mondások csinos kis tömegét hordozzuk önmagunkban. Az Isten elleni régi ellenkezésünket fel kell adnunk. Tegyük le Isten elé összes ellenkezésünket és csüggettségünket, tegyük le összes kétségeinket és perpatvarainkat. De mindenekelőtt öngazságunkat szükséges letennünk Isten színe előtt. Azon hallatlan tény előtt, hogy Isten ebben a kisgyermekben megváltót küldött erre a világra, ki akarna igazságot tulajdonítani önmagának? Itt elcsendesedhetünk és beismerhetjük, hogy szabadítóra van szükségünk, és szép csendesesen beismerhetjük, hogy e kisgyermek nélkül elveszünk. Így jelent az imádás igenmondást minden szenvedés és minden vétek közepette, mely bárkivel megeshetik, és így jelenti annak az igennek a kimondását, hogy ez a jászolban fekvő kisgyermek valóban isten küldötte, valóban a szabadító. Tegnap délután három órakor a Münster nagyharangja beharangozta a karácsonyt. Az az igen, melyet Isten e gyermek születésével a világ számára kimondott, az valóban Isten karácsonyi nagyharangja. És most Isten feleletet vár tőlünk az ő nagy igenjére, és ez a felelet a mi részünkről csak így hangozhatik: Igen, te kisgyermek ott a jászolban, te vagy a megváltó. Ha bármelyik helyen, úgy itt a jászolnál igazán érvényes a régi szólás: "Az' imádás kedves kötelességünk."

De azonnal meg kell jegyeznünk, hogy a "lélekben és igazságban való" helyes imádáson kívül van egy gonosz imádás is. Természetesen számunkra az emberek imádása nem ismeretlen. Gonosz és végzetes imádás közöttünk is van a durva tömegekben. A természeti ember imádás után vágyakozó, imádást óhajtó ember. Az imádás fontos lelki szükséglet. De mindannak az imádása, melyet látunk, érzünk és megértünk, nem Isten imádása, hanem bálványimádás. És ha Isten minket nyomatékosan figyelmeztet is: "ne imádd és ne tisztelt azokat, mert én, az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkét a fiakban harmad- és negyedéziglen, akik engem gyűlölnék" - végül mégis, ismét és ismét sóvárogva visszaesünk a bálványok imádásába. Így szoktuk imádni azt, aki minket elismer, viszont a kísértések között lévőket megalázzuk, szégyelljük és bemocskoljuk. De a napkeleti idegenek imádása más. Itt az istállóban a gyermek imádásáról van szó. A szükségégek között lévő imádsárról van szó. Így az igazi imádás mindig kockázatos tett. A Biblia Illés próféta korából arról tudósít, hogy Baált, a termékenység istenét akkor olyan általánosan imádták, hogy Illés attól félt, hogy ő az egyedüli, aki Baáltól megtagadta az imádat. Magának Istennek kellett elmondania neki, hogy a hétezer ismeretlen elrejtőzködött gyüle-

kezete, melyet Isten ismer, nem hajtott térdet Baál előtt. Dániel és társai sem hajtották meg térdüket az állókép előtt, melyet Nabukodonozor állította fel a Dura völgyében, és ezért büntetésképpen az oroszlánok vermébe vetették őket. János mennyei jelenségekről írott könyve ismeri a vadállat, a sárkány imádását, de természetesen ismeri az ismeretlenek, de egyedül Isten által ismertek egyházát is, azoknak egyházát, akik a vadállat jegyét nem hordozzák homlokukon. A galád bálványimádás csúcspontja a Sátán testesíti meg, aki az Úrnak "a világ összes országát megigézi, ha előtte leborulva imádja őt". Az az imádás, mely a betlehemi istállóban történik, világos ellentétben áll a hatalom, nagyság, vagyon ilyen imádásával; világos ellentétben áll a bálványok és a Sátán sötét és ijesztő imádásával. Ezekről az idegenekről viszont ez van feljegyezve: "És megtalálák a gyermeket az ő anyjával, leborulának és imádák őt." Megfigyelhető, hogy ők a gyermeket és nem az anyját imádják. Most már sejtjük, hogy itt, a kívülállók imádásánál egyáltalán nem harmonikus, hanem veszélyes vállalkozásról van szó. A gyermek imádása az istállóban a bálványok imádásának megtagadását jelenti. A hitvalló imádásnak ezt a folyamatát évszázadok óta egészen napjainkig a tagadás, az elesés és az árulás, illetve vér és könny, börtön és mártírhálál kíséri. Elég gyakran nem a hivatalos egyház, hanem a kívülállók imádása lesz hitvallással. Maguk a napkeleti bölcsek is csodálkozni fognak cselekedetük veszélyessége fölött, de kitérnek Heródes elől, és nem Jeruzsálemben keresztül, hanem más úton térnek vissza hazájukba.

A karácsonyi gyermek imádása könnyel és vérrel jár együtt: "és az, aki ezt a gyermeket örömmel fogadja és meg akarja csókolni, annak először sok gyötrelmet és nagy mártíriumot kell elszenvednie" - így mondja egy régi szép karácsonyi ének, mely egy olyan korból származik, amikor a karácsony még nem volt olcsó szentimentalizmustól csöpögő karácsonyfa-ünnepély. A helyes imádásnak béke és öröm a következménye; béke, valóságos karácsonyi béke vár ott minket, ahol ezekkel a napkeleti idegenekkel a kísértések közepette a kisgyermek előtt leborulunk és imádjuk őt. Amilyen bizonyos, hogy a hatalom, a nagyság és a világ javainak imádása csalahatatlannul háborúhoz vezet, éppen olyan bizonyos, hogy az Isten szabadító akarata előtt való meghajlás a békét rejti magában. Az az istálló, melyben a gyermek első imádása megtörtént, az az Isten által rendelt első helye a békességnek ezen a földön. Itt egy olyan béke tört be az életbe, mely nem akar mindaddig pihenni, amíg a népek között nem vesz szállást, amíg minden népek térde meg nem hajlik előtte és minden nyelv nem vallja, hogy Jézus Krisztus úr az Atya Isten dicsőségére. Az imádásnak ez az istállója a béke mentővára, ahol a békesség kísértés alatt álló cselekvői menedéküket, központjukat és bázisukat birtokolják, ahonnan a békesség követői kiindulnak a föld mind végső határáig és az idők végezetéig.

És ahol ez az istálló imádás megtörténik, ott nem marad el az öröm sem. Ez az örök öröm megérezhető. Ennek az örömmek az ígérete meg nem csal bennünket. E nagy örömből való részesezés van megígérve azoknak, akik a bölcsekkel együtt leborulnak a gyermek előtt és imádják őt.

A sötét keletről jövő bölcsekről sajnos keveset tudunk. Titokban jönnek, és titokban térnek vissza hazájukba. Egy azonban biztos: velük a nagy öröm tér vissza lakóhelyükre. Ez a nagy öröm kísér bennünket is vissza otthonunkba. Így van megígérve. Ez az ígélet igaz, és bizonyosan be fog teljesedni.

Egy évvel ezelőtt egy nyilvános karácsonyi ünnepélyen történt, hogy a karácsonyfa készítői-díszítői egy szál gyertyát meggyújtatlanul hagytak. Meggyújtatlan maradt az a gyertya egészen az ünnepség befejezéséig. Egy résztvevőnek, aki ezt megfigyelte, ennek az elfelejtett gyertyának a megpillantása erősen a kedélyére hatott. Úgy tetszett neki, hogy ő ez a fény nélküli gyertya. És az egész következő esztendő folyamán szakadatlanul gyötrődve azt kérdezte önmagától, hogy ő-e ez az elfelejtett gyertya? Aki közületek hasonlóan érzi magát, aki mindaddig békétlenül és örömtelenül élt, aki lesújtottságának minden nyomorúságát ismeri, annak szabad most arra a meghívásra figyelnie, amely a megterített asztalon át érkezik hozzánk. Itt az Úr asztalánál van számunkra az imádás helye, a békesség és

az öröm helye. A mennyei király itt és innen hív bennünket: "Jöjjetek mindnyájan, akik megfáradtatok, és akik meg vagytok terhelve." Ez az örvendetes megváltó akarat arra irányul, hogy ezen a karácsonyon egyetlen "elfelejtett gyertya" se legyen.

"Leborulának és imádkázták őt." Ezt cselekedjük most mi is. Ámen.

Fordította: Nagy László

Id. Nagy Géza

Betlehemi pásztorok

Alapige: 1János 4,8b-9

Bibliaolvasás: Lukács 2,8-18

Karácsony ünnepén mindegyre elszáll gondolatunk a betlehemi pásztorokhoz. Szinte irigyeljük őket, hogy olyan egyszerű, tanulatlan ember létükre Isten legelőször nekik jelentette ki a világ Idvezítőjének csodás születését. Ott pihentek ők nyájaikkal a Betlehem városát körülvevő hegyeken, a néma, sötét éjszakában. A szüntelen való vigyázástól ellankadva talán álmokra hajtották fájradt fejeiket, míg egyeseket ébren tartott a nyáj miatti gond. Mások pedig a tűz körül leheveredve el-elnézegették a Dávid szülővárosának sötét körvonalait, s regét mondtak egymásnak arról a nagy királyról, aki épp mint ők, a pásztoresembek barna kenyerét ette s mégis Sámuel által isteni titkok hordozójává, isteni célok megvalósítójává hívatott el. Ah, de ma már nincsenek csodák! - sóhajtották lelkük mélyén. Az ég sötét és néma, Isten magára hagyta ismét az embereket. Tudták, hogy eljön egyszer a Messiás, hisz ez a vágy ott élt akkor minden hívő zsidó szívében. De hát ki éri meg azt?...

De ímé, egyszerre megvilágosodik fölöttük az ég. Angyali szózat zendül át a légen, mely tudtukra adja a világ legnagyobb, legboldogítóbb eseményét: a Krisztus születését. "És hirtelenséggel jelenék mennyei seregek sokasága", melynek ajkán ott zeng a világ legszebb éneke: "Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és a földön békeség és az emberekhez jóakarati!" És az ének nyomán fény, melegség, élet, üdvösség árad az égből Betlehem kopár hegyeire. Átszellemült arccal állanak ott a pásztorok, hogy a nagy égi esemény láttára megrendülve borulnak a földre. Körülöttük a néma, puszta mező Isten hajlékává változott át.

Eddig tart az evangélium elbeszélése, és most biztosan várjátok a folytatását. Nem annak az egyszerű, szívből jövő hódolatnak a leírását, amit a pásztorok az újszülött Krisztus jászolbólcsője előtt bemutatnak. Nem, valami egyebet. Lelkünk mélyén ott rágódik a kételkedő kérdés: Miért nem ismétlődik ma is ez a csoda? Miért záródott be ismét felettünk könyörületlenül az ég, miért hallgat az Úr a mi annyiszor felszálló, eget ostromló imádságainkra? Ah, testvéreim, a világ ma is olyan sötét és hideg, mint ama betlehemi éjszakán. Az emberek fásult lélekkel, reménytelenül vonszolják az élet igáját, körülöttük némák, ridegek a szívek, s nem törődnek a nyomorultak, a szegények kínjával. Sőt, néha a gyűlöletnek vad indulatja csap ki onnan, s lángba akarja borítani körülöttünk az egész világot. Vajon van-e reménység, ami, be tudná számunkra világítani a szenvedések sötét éjszakáját?

Van. És ezt az égi sugárt villantja bele földi életünkbe a karácsony. Jön, jön ez minden évben hozzánk, mint egy jótékony angyal, és egyszerre átvarázsolja a körülöttünk lévő világot. Homlokunkon elsimítja a gondok barázdáit, szemünkből letörli a könnyet. Szívünket át- meg átjárja valami boldogító gyermekes örvendezés, s ajkunkon rég elfeledett egyszerű énekek

zengenek az újszülött Megváltó tiszteletére. Mennyi önzetlen szeretet, mennyi jószág árad ki e napokban a földre! Ó, az emberek még ma is olyan jók! - sóhajtott fel a napokban egy asszony, mikor látta a sok szívességet szegényeink iránt. Az emberek közelebb húzódnak egymás szívéhez, s még a legelhagyatottabb hajléka is rásüt most az irgalom napja. És közelebb húzódnak Isten szívéhez is. Még a leghitetlenebb, legközönyösebb ember is ma a templomba kívánczik. Íme a boldogság forrása: az Isten és az egymás iránti szeretet. S mind e sok áldás onnan árad alá reánk az égből, mely megnyílik ma számunkra is, mint amaz emlékezetes éjszakán, s ahol kitörülhetetlen aranybetűkkel van felírva a legboldogítóbb kijelentés: az Isten-szeretet.

Valamikor gyermekkorunkban olyan bizó hittel hallgattuk ezt az Igét. Nem is tudtuk elképzelni másképp ezt a világot, csak mint egy nagy szülői házat, ahol örök szeretet uralkodik. De jött az élet, s lelkünkről lekopott a gyermeki hit hímpora, szívünkben kialudt annak fénye, mint a szent ünnepek után a karácsonyfa gyertyáinak lángja. Az Isten-szeretet... Ez a régi kézzel fogható igazság kezdett egyszerre előttünk egy nagy megfejthetetlen titok lenni. Hiszen földi életűjainkat egy láthatatlan kéz úgy összekuszálja, összezavarja, hogy alig tudjuk kiismerni magunkat abban. A kételkedő kérdések egész raja száll fel naponként lelkünkben. Ha ő szeret, miért látogat naponként betegséggel, nélkülözéssel, aggasztó bizonytalansággal? Ha ő szeret engemet, miért vette el jó szülőmet, hitvestársamat, gyermekemet, miért hagy engemet annyira magamra az emberek tömkelegében? Ha ő szereti a világot, miért nem csendesíti le benne az ádáz gyűlölködést, miért engedi, hogy a szorgalmas munka gyümölcsét annyiszor feldúlja az ellenségeskedés, a háború öldöklő fúriája? Ha ő szeret minket, miért bocsát mind újabb elviselhetlenebb megpróbáltatásokat népünkre, anyaszentegyházunkra? Miért engedi felettünk uralkodni a halált? Ezek a gyötrő gondolatok nem hagynak minket e napokban sem zavartalanul örvendezni. Elkísérnek Isten hajlékába, és a templomi szószék felé nemcsak örvendező, biztató, de kételkedő, némán szemrehányó tekintetek is fordulnak. Mintha mondanák Isten szolgájának: jöjj, és oldd meg életem rejtélyét, mondd meg hát nekem, csakugyan szeret-e engem Isten?

És mi pedig itt állunk, testvéreim, és gyarló emberi okoskodások helyett reámutatunk ennek az Igének a folytatására: azáltal lett nyilvánvalóvá az Isten szeretete irántunk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte Isten e világra, hogy éljünk általa. Ezek a sorok világosan mutatják, hogy Isten szeretete egy mindenkét boldogító és folytonosan kibontakozó szeretet. Ő ahelyett, hogy foglalkoznék minden egyes gyermekének apró-cseprő bajával, keserűségével, ad egy csodagyógyszert, az ő Szent Fiának vigasztaló, megszentelő, üdvözítő szeretetét. Ő tudja, hogy ez minden bánat, kísértés, fájdalom és halálfélelem ellen tökéletesen elég. Ahol befogadják az ő Szent Fiát, ott megerősödik, megtisztul a lélek és részesei lesznek már itt a földön az örökkévalóságnak. Istennek egyetlen felelete az emberiség sok kételkedésére ma is és mindörökké csak egy: a Krisztus. Ahol ő van, ott alászáll a menny s örökkévaló karácsonyi öröm sugározza be a szíveket.

Igaz, hogy azok életében is, akik már a Krisztuséi, még sok rejtély és sok kísértés van. De egy dolog az ilyen emberek előtt már kétségtelenül bizonyos: Isten az ő szeretetét nemcsak ígéri, hanem annak bizonyosságát és zálogát is adta nekünk Szent Fiában. Ezért énekeljük hittel:

Szív, örülj, higgy, remélj!

Isten Szent Fia hinti reád

Ajka vigaszadó mosolyát.

A Krisztus hozzánk való testvéri hűsége, hatalma, isteni ereje, érettünk való áldozatos halála és feltámadása kezessége annak, hogy Isten minket is életre választott el és életre vezérel. S ha Ábrahám a Mórija hegyén fölfelé kigyózó ösvényen még fiának feláldozása előtt is nyugodtan hirdette, hogy Isten gondot visel, hogyne dicsekednénk mi, az ígélet teljességének fiai ezzel a reménységgel?

Ha pedig elfogadjuk ezt, akkor igyekezni fogunk el is hárítani az Isten üdvözítő szeretetének útjában álló akadályokat, a hitetlenséget, gyűlöletet és a bűnt. Segítsen mindnyájunkat erre a kegyelmes Isten. Ámen.

Az esztendő fordulóján

Csiha Emese

Az igazgyöngy

Alapige: Máté 13,45-46

Bibliaolvasás: Máté 13,47-52

Isten adjon szép új évet nekünk. Gazdagon indulunk el, mert nem magunkban haladunk ez új esztendő útjában, hanem hisszük és valljuk, hogy velünk lesz Isten. Ez év első reggelét is úgy adja, hogy szent Fia, a Jézus Krisztus által mondott Igéjét nekünk adja útravalóként.

Mai alapigénk egy emberről szól. Egy kereskedőről, aki gyöngyöket keres. Ez az ember állandó nyugtalanságban élhetett, mert nem elégítették ki a mindennapi sikerek: a kenyér, a lakás, a ruha örömei. Ő valami mást keresett. Nem akármit, hanem igazgyöngyöt. Ez a szorgalmas kereskedő nyilván sokszor talált már gyöngyöt: jól sikerült házasesetletet, reménységgel biztató gyermekeket, eredményes üzleteket. Ezek a gyöngyök szépen ragyogtak, de az igazgyöngy fényéhez nem hasonlíthatók. Szívében olthatatlan vágy élt az igazgyöngy után. Ez hiányzott az életéből. Ismerjük mi ezt az érzést. Mennyi minden nyugtalanított bennünket is az elmúlt évben. Mennyire szeretünk volna igazgyöngy-tulajdonosok lenni. Szavaink, gyöngyök voltak ugyan, de mindenki jól tudja, hogy szavaink milyen sokszor hamis gyöngyök. Kifelé úgy látszott, hogy olyan, mint egy igazgyöngy. Sikerült jól álcázni magunkat. Sikerült szavainkat egy kissé kifényesíteni. Sokszor sikerült elromlott házasesetletünkön javítgatni, de lelkünk mélyén sohasem voltunk elégedettek. Csak a mi Istenünk tudja és mi magunk is tudjuk, hogy mindezek ugyan gyöngyök, de nem igazgyöngyök. Nézz csak vissza, az elmúlt évben is mennyire csak gyöngykeresedők és nem igazgyöngy-keresedők voltunk.

Ezért most imádsággal a szívünkben úgy próbáljunk elindulni ez új évben, hogy Isten arra segítsen minket, hogy sohasé elégedjünk meg a gyöngyökkel. Segítsen meg most minket az Úr, hogy mindig az igazgyöngyöt keressük. Segítsen meg, hogy bízni tudjunk az ő ígéretében: "Aki keres, az talál." A kereséssel együtt jár az önfeláldozó élet. Mert sokszor a kereséshez türelem kell. Türelem kell ahhoz, hogy az első kudarcnál ne torpanjunk meg. A kereséshez kitartás kell. Nem szabad azt mondani, hogy én úgysem találok meg az igazgyöngyöt. Az igazgyöngy keresésében az igaz ügy szeretése a fontos. Az igazgyöngyöt kereste Molnár Mária, misszionáriusnő is, amikor elindul a Harmadik Világ Szigetvilágába, hogy Pitilu szigetén elvigye a feketéknek Jézus Krisztust. Mennyi önfeláldozással járt ez. Milyen primitív körülményeket vállalt azért, hogy Jézus Krisztus szolgálatában a szigeten élő emberek szívében megtalálja az igazgyöngyöt. Nem tudta lebeszélni senki erről az útról, pedig törekeny asszonyi életéért sokan aggódtak. Az igazgyöngy utáni kiolthatatlan vágy az ő szívében is élt. Áldassék Isten, hogy megtalálta ott az igazgyöngyöt, hisz a keresztyénség a feketék között akkor és így indult el. És még sok olyan lélekről beszélhetnénk, akik mind de mind igazgyöngykeresők voltak: így pl. Albert Schweizer s a gályarabok, akik életüket áldozták az igazgyöngyért.

Úgy nézzünk ez új év elé, hogy ne hiányozzék a keresésünknel az önfeláldozó élet és a kitartás. Ha nem megy egyik napról a másikra, ne csüggedj el. Ha nem tudod a kitűzött órára vagy napra megváltoztatni a családod életét, ne tégy le róla. Ha szívedben úgy érzed, hogy ellenségednek képtelen vagy megbocsátani, úgy kitartóan próbáld újra és újra meglátni benne azt a kicsi jót, ami benne él. Minden szép cél megvalósításához kitartás kell, és nem akármilyen kitartás. Olyan kitartás szükséges, mely felülről

kéri az erőt, mely bízik Istenben, s amelyik a Krisztus szeretetével nem mond le soha az igazgyöngyről. Hány olyan édesanyát látunk, aki éveken át az imádság útját járja, hogy megmentse gyermekét. Édesanyai szívós kitartással sok hamis gyöngy között valami igazat szeretne gyermekében megtalálni. Így imádkozott szüntelen Mónika fiáért, Augustinusért, s a züllött ifjúból igazgyöngy birtokosa lett. Isten áldott eszköze. A keresztyénység egyik büszkesége.

Példázatunkban a gyöngykereskedő megtalálja az igazgyöngyöt. Nem tudjuk, hogy hol és hogyan. A megtalálás mindig egyéni, ki itt, ki ott, ki így, ki úgy. Van, aki azért talál, mert jó a szeme és így meg tudja különböztetni az igazgyöngyöt a hamistól. Ezért mondjuk ebben az évben is sokszor azt, amit a vak koldus mondott Jézus Krisztusnak, mikor megkérdezte tőle: "Mit akarsz, hogy cselekedjem veled?" - "Uram, hogy lássak." Kérjük mi is ez új évben ezt a megtisztult látást az igaz megtaláláshoz. Van, aki úgy találja meg, hogy mélyre, nagyon mélyre tud hajolni, a víz tükreán túl a mélybe, amíg megtalálja a kagylókban a szenvedésből született igazgyöngyöt. Van, aki gyermekként játszik a kagylókkal, s lehet, hogy közben igazgyöngyöt tart a kezében.

Hogy a kereskedő legyen az igazgyöngy, annak nagy ára volt. Az Ige szava szerint: "Mindenét eladta." Bizonyára eladta a házat, de ha az nem volt elég, akkor eladta gyűrűjét, saruját, üzletét, saját ékességeit, mindenét. Nem ment ez könnyen. Lehet, ránk is ez vár ebben az évben. Sokszor fogjuk kérdezni: még ezt is, Uram? És még ezt is? Lehet, hogy sokat fogunk alkudozni az Úrral. Lehet, hogy sokszor fogjuk mondani: sok az, Uram, hogy mindent odaadjak az igazgyöngyért. Lehet, hogy sok megkeseredéssel fog járni ez az adásvétel, mert mi mindig úgy szeretünk kapni, hogy ne adjunk semmit. És ha lehet, minél többet szeretnénk kapni. Nekünk azonban olyan Igazgyöngy a példaképünk, aki mindent odaadott. Odaadta a teljes életét. Ez az igazgyöngy: az Úr Jézus Krisztus. Tőle kell megtanulnunk a látást, az alázatot, a szeretetet ahhoz, hogy az igazgyöngy birtokosai legyünk. Ne alkudozzunk Istennel. Bízunk abban, hogy ha ő mindent kér tőlünk, úgy ezt azért teszi, hogy a mindent, a Krisztusban nyújtott kegyelmét és bocsánatát, vagyis az Igazgyöngyöt adja nekünk. Boldog lesz ez az esztendő, ha megismered az igazgyöngy értékét és el tudod mondani az Igét: "Mi elhittük és megismertük, hogy te vagy az élő Istennek Fia."

Aki az igazgyöngy értékét nem ismeri, az természetes, hogy esztelenségnek tartja az áldozatvállalást! Ezért nem értenek oly sokan és oly sokszor. Nem értik, hogy miért kell neked templomba járni, s ezért hiába mondd, hogy az igazgyöngyöt keresed, ő szegény nem ismeri az igazgyöngy értékét, az Igének, a templom közösségének és csendjének, áhítatának értékét, ezért beéri hamis gyöngyökkel. Aki viszont tisztában van az igazgyöngy értékével, az tudja, hogy mindennap újabb ajándékot nyer; az tudja, hogy még akkor sem veszít, ha mindenét odaadta is. A gyászodban mi a fontosabb? Az hogy kenyér legyen az asztalodon, amit fájdalomban igazában le sem tudsz nyelni, vagy az, hogy az igazgyöngy Jézus Krisztus odaüljön melléd s azt mondja neked, ne félj, "aki hisz énbenem, ha meghal is él"? Amikor egyedül maradsz, mert elmént valaki az életedből, aki nagyon drága volt neked, ugye hiába hoznak neked hamis gyöngyöket, mert csakis az Igazgyöngy megtalálása nyújthat védelmet és adhat vigasztalást. Mindenünket odaadni valóban nem könnyű dolog. Ne áltassa magát senki. Ebben a nagy szerzési iramban, amely körülvesz, nem lesz könnyű sok mindenről lemondani azért, hogy elnyerd Isten országát.

Az igazgyöngy megtalálásánál nem elég csak arról beszélni, hogy mit adtam oda érte vagy mit adtam el érte, hanem azt nézzük most meg, hogy mit nem adtál még el, mit tartottál meg magadnak. Lehet, hogy nagy beteg voltál, Isten azért, hogy megismerjed Jézus Krisztust, az egészségedet kérte el. És mikor a nagy árat kifizetted, azt hitted, hogy most már mindent odaadtál, aztán rádöbbsz, hogy még mindig megtartottad gyűlölködő szívedet, indulatos szavadat, segíteni nem akaró közömbösségedet. Ha igazgyöngyöt akarunk találni ebben az esztendőben, sohase dicsekedjünk

azzal, hogy mennyit adtunk és adunk érte, hanem igaz őszinte bűnbánattal mondjuk el Istennek, hogy mennyi mindent ott szorongatunk még a lelkünkben s nem tudjuk átadni neki. Sokat imádkozunk az új esztendőben, hogy segítsen Isten minket abban, hogy a mindent el tudjuk adni: az emberünk csillogó köntösét, hiúságunkat, hazugságainkat, bűnös gondolatainkat. Segítsen Isten, hogy hamis gyöngyeinket ledobjuk magunkról és felöltözzük az új ember köntösét, drágagyöngy palástját, magát Jézus Krisztust, aki értünk mindenét odaadta a kereszten. Nézd, Testvérem, mennyi mindent áthoztál az őszintendőből az új esztendőbe. Áthoztad sok-sok felesleges hamis gyöngyöt, melyet jó lett volna ott hagyni az őszintendőben, s jó lett volna az új esztendőbe úgy jönni át, mint aki már mindent eladott. Jó lenne könnyű szívvel, a drágagyöngy utáni igaz vágyakozással járni ez új esztendőben.

Lehet, hogy sokan csodálkoznának, akik megkérdenék majd ezen a napon, mik a terveid, vágyaid, s így felelnél nekik: Igazgyöngy-kereskedő szeretnék lenni! Nem mindenki érti az Isten országának értékeit. Legyen más ez az esztendő, mint amilyen a többi volt, hisz annyit de annyit csalódtunk az elmúlt esztendőben is. Szépet akartunk megvalósítani eddig is, igaz emberek társaságát kerestük, de akit igaz embernek véltél, abban csalódtál talán a legjobban. Nem látunk mi egymásban csak annyit, amennyit kívülről láthatunk. Ezért adjon nekünk Isten csalódás nélküli új évet, de ez csak úgy lesz, ha a hamis gyöngyöktől megszabadulunk és tisztább és igazibb, szentebb és csendesebb életre vágyunk. Ezt csak a megtalált Igazgyöngyben, Jézus Krisztusban kapjuk meg.

A példázatbeli kereskedő, miután mindenét eladta, "megvevé azt". Jó reménységgel légy, hogy ezt neked is megadja Isten. Erőt ad mindent eladni, hogy ezen az áron meg tudj venni az igazgyöngyöt. Így értékesek lesznek olyan beszélgetések, amelyek régebben semmit sem jelentettek számodra. Így értékesek lesznek olyan személyek, akiket eddig imádkozó életükért megmosolyogtál. Így értékes számodra a Biblia, ami már nemcsak egy könyv a többi között, hanem mindennapi táplálékod. Így lesznek értékesek számodra a közösségek, ahol eddig félrehúzódva az Istenben való örvendezésnek csak szemléelője voltál. Így lesz értékes számodra hitvestársad, akinek mindig csak a hibáit szoltad meg. Az igazgyöngy megtalálásakor egyszerre csak rödöbbsz arra, hogy hitvestársadban s gyermekedben is rejlik egy csodálatos drágagyöngy: a szeretet, amit eddig nem értékeltél.

Így leszel értékes önmagad előtt is. Nem hivalkodva, nem beképzelten, mert nem önmagadban vagy érték, hanem a drágagyöngy tesz örök értéké. Így érzed meg azt, hogy veled is valami célja van Istennek, és pedig az a célja, hogy megszólaljon az ajkadon az Igazgyöngy bizonyágtétele. Menynyivel szebb lesz számunkra ez az új év, ha a mi áldott Urunkat, Jézus Krisztust megtaláljuk és igazgyöngyként szívünkben hordozzuk életünk utolsó pillanatáig. Ámen.

Nagy László

Amíg eljövök...

Alapige: Jelenések 2,25

Bibliaolvasás: Zsoltárok 100,1-5

Az esztendők úgy váltakoznak és úgy váltják egymást, mint az örök a váltán. Ez a telő-múlt esztendő kiérdemesült öreg obsitos, aki végleges szabadságoslevelével tarsolyában szép csendesen kiöregedett társai után ballag. A helyébe lépő új esztendő daliás levante, aki a végtelen idő őr-tornyában fűgén és vidáman cifrázza táncos lépteit. Az ó- és az új esztendő az idő határán, az őrségváltás fordulóján egy pillanatra találkoznak, mint búcsúzó barátok melegen átölelik egymást, és búcsúcsókjuk megpecsételi a történelem folytonosságát.

Az óesztendő 365 teljesen teleírt lapú könyve szép csendesen elfoglalja helyét az emberiség történelmének nagy könyvtárában. Az újesztendő könyve 365 makulátlan hófehér lappal lassan feltárulkozik előttünk, de vajon ki tudná azt most megmondani közülünk, hogy a megelégedés, az egészség, a munka, a siker és az öröm aranybetűs hírei vagy a megpróbáltatás, betegség, szenvedés és gyász fekete betűs hírei fognak sorakozni benne?

Reméljük, az elteltó esztendő utolsó lapján még találunk egy olyan parányi tiszta helyet, ahová felírhatjuk ma esti alapigénket, mely egy rövid részletet tartalmaz a mennyei dicsőségben trónoló Jézus Krisztusnak abból a leveléből, melyet egykor a tiatirabeli gyülekezethez intézett. Reméljük, eseményekkel, élményekkel, váradalmakkal és álomképekkel telített lelkünkben is található még egy olyan parányi tiszta hely, ahová a Szentlélek tüzes leheletével beírhatja és beírja mai alapigénket: "Hanem ami nálatok van, azt tartsátok meg addig, amíg eljövök."

Miként az özönvíz után, a visszahúzódó vizek nyomán leghamarább az Ararát hegyének csúcsa emelkedett a zúgó hullámok fölé, úgy emelkedik bátorítólag fölénk az idő zúgó áradatában és az idő tovaúzó áradatából az Úr Jézus örök Igéje, az Úr Jézus örök Igéjének ez a szava: amíg eljövök. Az esztendőök váltakozása az emberiség történelmében mindaddig tart, csak addig tart, amíg az Atya jobbján uralkodó Jézus újra eljön a Földre. Az elmúló és az érkező esztendőök búcsúzó jó barátok kifogásaként csak addig láncolódnak egymásba, amíg az Úr Jézus Krisztus eljön.

Ez az "amíg" időhatározó szócska arra utal, hogy az idő gyors áradása, a történelem szakadatlan folyása nem végtelen, nem örök. Az idő, a történelem szakadatlan láncolatának kezdetét jelzi Isten világteremtő "legyen" szava; és ennek végét jelzi és jelöli mai alapigénk időhatározói mellékmondata: amíg eljövök. Az a Jézus Krisztus, aki Isten kegyelméből itt járt a Földön, aki most égi honából kormányozza a teremtett mindenséget: újra el fog jönni. Jézus visszajön erre a Földre, ahol élt és szenvedett, ahol prédikált és gyógyított, ahol meghalt és feltámadott. Jézus visszatér prédikálásának, halálának és feltámadásának színterére. Eljövök - mondta Jézus egykor a tiatirabeli gyülekezetnek. Jézus ezt az ígéretét számunkra most megújítja: eljövök. Jézusnak erre a boldogító ígéretére a Jelenések könyvének összes gyülekezete, minden tanúja és szenvedő mártírja szenvedélyes könyörgéssel válaszol: "bizony jövel, Uram Jézusi!" Mi is ezzel a mennyei Urunkra tekintő imádsággal fejezzük be ezt a csendesen elteltó esztendőt: "jövel, Uram Jézus".

Ha Jézus eljön - akkor ő lesz minden mindenkben. Ha Jézus eljön - akkor az Isten királyi trónusa körüli szivárvány (Jel 4,3) át fogja ölelni az egész teremtett mindenséget, az új eget és az új földet és az égből alászálló mennyei Jeruzsálemet, miként a haragvó Isten megbékélésének jele és jegyeként "tarka mívű szép szivárvány koszorúzta" (Arany) a vízözön után az egész látóhatárt.

Ha Jézus eljön - akkor ígéretének beteljesedése számunkra a szentől szembe való találkozás rendkívüli élményét, a megváltás és a beteljesülés örömét hozza.

Ha Jézus eljön - akkor megszűnik a bűn hatalma, akkor a Sátán üvöltő oroszlánként nem fogja többé Isten gyermekeit halálra keresni (2Pt 5,8). Ha Jézus eljön - akkor igazságának jogara alatt megváltott népe leszünk. Ha Jézus eljön - akkor védelmező erős pajzsa oltalmában örök örömben vi-gadhatunk.

De addig, amíg Jézus eljön? Addig az egyház egyetlen kötelessége és elköteleztetése ez: "hanem ami nálatok van, azt tartsátok meg". Ez az "amíg" időhatározó szócska Jézus várásának adventi idejét, az örökös adventben élő egyház kegyelmi idejét jelöli. A mennyei Krisztus eljövetele nagy napjáig Isten földi gyermekeit a szentegyház anyai ölébe helyezte és anyai gondviselésére bízta. Az Úr Jézus eljöveteléig az egyház Isten kegyelmének idejében él. Isten ember-gyermekei az egyház ölében Isten szeretetében, az Úr Jézus Krisztus pásztori kormányzása alatt élnek. Amíg Jézus eljön - addig tart az egyház anyai szolgálata Isten földi gyermekei körében. Ez

az idő az egyházban és az egyház számára nemcsak a kegyelem és a gondviselés ideje, hanem a próbatétel és a kereszthordozás ideje is.

Amíg Jézus eljön - addig az egyháznak a próbatétel idejét kell átélnie, addig minden egyes telő-múló esztendő fekete betűs feljegyzéseit kell olvasnunk szeretteink betegségeiről, betegeink szenvedéséről, szüleink és nagyszüleink haláláról, a bűn közöttünk és bennünk való rombolásáról, egyes felebarátaink erkölcsi haláláról, a Sátán életet pusztító hatalmáról.

Amíg Jézus eljön - addig kell az egyházban és az egyháznak bizonyosságot tennie arról, hogy a Jézus ajándékozta kegyelmi ajándékokkal képesek voltak a telő-múló esztendő teleirt könyvének fekete betűs eseményeit - kedveseink betegségét, szeretteink halálát - a hitben, a reménységben és a szeretetben úgy elhordoznunk, hogy a fekete betűs próbatételek hitünk, reménységünk és szeretetünk megvallásának aranybetűs áldott alkalmává váltak. Amíg Jézus eljön - addig kell az egyházban és az egyháznak nagy türelemmel arról bizonyosságot tennie, hogy a szeretet Istennek az a hatalma közöttünk, amely képes elhordozni minden megpróbáltatást, képes bekötözni minden sebet. Amíg Jézus eljön - addig kell az egyházban és az egyháznak bizonyosságot tennie arról, hogy a meg nem szégyenülő és a meg nem szégyenítő keresztyén reménységben próbatételünk idején is nyitott eget látunk és a legteljesebb bizalommal valljuk meg hitünket annak a Jézus Krisztusnak, aki ennek az esztendőnek végén így szól hozzánk: "ami nálatok van, azt tartsátok meg addig, amíg eljövök".

Ami nálatok, vagyis ami nálunk van, annak megtartására kötelez bennünket mennyei Urunk. Jézus eljöveteleig Isten kegyelmi ajándékainak megtartása a keresztyén egyház egyetemének és tagjainak fontos és állandó feladata.

Jézus olyan értékek megőrzéséről beszél, melyek egyházunk igaz kincsei, melyek lelkünk kegyelmi ajándékai. Igen, jó, ha komolyan számba vesszük Isten közöttünk és bennünk lévő drága kincseit. És éppen most, az esztendő őrségváltásának idején, amikor leginkább szoktunk panaszkodni próbatételünk nehézségeiről, keresztyén súlyosságáról, teljesületlen egyéni terveinkről és beteljesületlen személyes álmainkról: amikor úgy búcsúzunk a nemsokára elköszönő esztendőktől, mint olyan kiérdemesült öreg obsitostól, aki tarsolýában teljesületlen terveinket és beteljesületlen álmainkat, sok hialott kedvesünk gyászjelentését viszi magával soha vissza nem térő útjára. Keserűségünkkel, panaszkodásunkkal ellentétben az Úr Jézus újólá a nálunk és bennünk lévő drága kincsekről beszél. Mi valójában igen jól ismerjük a nálunk lévő pótolhatatlan értékű kincseinket. Vasárnapról vasárnapra ezekről a kincseinkről beszél számunkra a prédikáló egyház. És most is arról tesz bizonyosságot előttünk, hogy a búcsúzó esztendő Isten kegyelmének kedves idejeként drága kincsekkel telített tarsolýal érkezett hozzánk. Bizonyosak lehetünk abban is, hogy a daliás ifjúként közelgő újesztendőt sem küldi üres tarsolýal hozzánk, gyermekeihez, a minden jó adomány és tökéletes ajándék Istene (Jak 1,17).

Amikor az Úr Jézus a nálunk lévő kincseinkre irányítja figyelmünket, egyben azok gondos megtartását ajánlja számunkra. Drága kincseink megtartásának öröme és gondja az egyházban nem egyetlen ember, a lelkipásztor feladata. Drága kincseink megtartása az egyházban nem két férfi, a lelkipásztor és a kurátor hivatali kötelessége. Kincseink megtartása az egyházban nem egy testület, a presbitérium vállára nehezedik. Drága kincseink megtartása mindnyájunk feladata. Minden keresztyén lélek kötelessége. Kincseink megőrzésének nagy feladatában részt vehetnek kicsinyek és nagyok egyaránt. Egyházunk minden tagja lelkileg tekintse önmagát értékeink felelősségteljes gondnokának, aki éppen akkor vigyázza és őrzi leghűségesebben lelki értékeink kincsek-kincsét, amikor önmagára és szeretteire, amikor kedves kis családja eklézsiájára úgy vigyáz, mint a szeme fényére, amikor megtartja a hit, a reménység és a szeretet kincseit. Tulajdon lelkünknek és szeretteink lelkének azok a gondnokai vagyunk, akiknek félelemmel és rettegéssel kell végbevinnünk üdvösségünket (Fil 2,12b). Mérhetetlenül gazdagok vagyunk, kedves testvéreim, Krisztus-hitünkben és az abból fakadó cselekvő szeretetünkben, imádságos reménységünkben.

Ami nálatok van, azt tartsátok meg - kötelez el bennünket mennyei Urunk a köztünk lévő, a reánk bízott drága kincsek megőrzésére (2Tim 1,14). Káprázó szemmel, ujjongó lélekkel, gazdagságunk boldog tudatában tartsunk most seregszemlét elévülhetetlen drága kincseink fölött, az Úr Jézus eljöveteleig értékükben egyre inkább gyarapodó, egyre inkább fényesedő és tisztuló kincseink felett.

Ilyen kincsünk az egyház. Az esztendő múlása és újulása alkalmával saját dolgaink számbavétele során világosan láthatjuk és beláthatjuk, hogy az egyház lelki édesanyánk és valóban lelki édesanyaként osztozott próbatételeink nehézségeinek hordozásában, örömmünnepeink megszentelésében. Valóban drága kincsünk a bölcsőtől a koporsóig gondos anyaként értünk és körülöttünk szolgáló egyház. Próbátételeink tűzében, gyászunk keservében, betegségek szenvedésében, özvegyiségünk árvaságában édes anyai ölében nyerünk nyihet, vigasztalást, kegyelmet a kegyelemért. Örömeink, terveink, álmaink megvalósulásának imádságos útegyengetője. Valóban földhözragadt szegények, valóban magányos árvák vagyunk lelki édesanyánk, az egyház nélkül. Ne úgy tekintsétek az egyházat, ezt a kétezer esztendővel lelki édesanyát, mint aki most rászorul gyermekei fenntartó járulékaiknak ajándékára. Nem ti tartjátok az egyházat, az egyház tart mindnyájunkat az Isten gyermekeinek családi közösségében, az Isten gyermekeinek méltóságában és boldogságában, hisz mindaddig, amíg az Úr Jézus eljövend, az az egyház szent hivatása, hogy Isten minden egyes anyai ölébe helyezett földi gyermekért úgy vigyázzon, mint a szeme fényére, hogy semmi el ne vegye koronánkat. Addig, amíg az egyház velünk, köztünk és bennünk van, bizonyosak lehetünk afelől, hogy az egyház ura, a dicsőséges mennyei Krisztus oltalmaz és védelmez bennünket; addig bizonyosak lehetünk, hogy mennyei Atyánk szemében valamennyien olyan drága gyermekei vagyunk, akikért nem aranyat vagy ezüstöt, hanem tulajdon egyszülött Fiának szent vérért áldozta.

Ilyen kincsünk Isten szent háza, az Ige és az imádság megszentelt helye: a templom. Tartsd meg ezt a szent helyet hited, reménységed és szereteted erős bástyájaként. Erős várunk nekünk a templom. Édes családi hajlékunk a templom. Megváltó Istenünk itt terjeszti fölénk áldó szent kezét, gondviselése palástjával itt fedez be minket. Itt permetezett ránk és itt permetez gyermekeinkre, unokáinkra az Úr Jézus Krisztus tisztító, gyógyító vére; itt táplál megtöretett teste és kiöntatott vére szent javaival az örök életre; itt újítja meg bennünk a próbatételek és örömök keresztyéni igaz elhordozásához szükséges erős lelket; itt tesz gazdaggá mindnyájunkat vasárnapról vasárnapra az Ige és a Szentlélek ajándékában; itt szenteli meg és erősíti meg hitünket, reménységünket és szeretetünket. Ilyen drága kincs számunkra Isten szent háza, ahol az egyház anyai ölében alkalomról alkalomra felnyitjuk a Bibliát, átvesszük az örök élet beszédét és kimondhatatlan könyörgésekkel fohászkozhatunk Szentlélek erejében: jövel, Uram Jézus. Bizony, hamar eljövök, ígéri most az esztendő újulásának vártáján mennyei Urunk, tartsátok meg azt, ami nálatok van, ami eljövök. Ámen.

Esketési beszéd

Nagy József

Mutasd meg te az utat

Alapige: Zsoltárok 86,11

Látszólag úgy van, hogy mi emberek választjuk azt az életutat, melyen járunk. A fiatal szívek pedig boldog szerelmükben úgy képzelik, hogy tökéletesen ismerik életük célját és képesek vágyaiból és álmaiból egy olyan életutat kialakítani, mely biztosan célba vezet.

Mi, akik már túlléptük az emberi élet dantei útjának felezővonalát, akik most, életetek ez órájában reménységgel és szeretettel körülveszünk benneteket, egykor mi is úgy képzeltük, hogy egyetlen út lehetséges számunkra, és pedig az az út, melyet vágyainkból és álmainkból saját magunk építettünk. Itt és most a magunk személyes és egyéni útjára gondolunk, melyen kizárólagosan csak én járhatok. Valóban mindnyájan külön-külön a boldogság útpépítői és útkészítői vagyunk.

Ti most azzal a szent elhatározással jöttetek ide, hogy attól a pillanattól kezdve, amikor kiléptek ez ősi templom ajtaján, úgy összehangoljátok vágyaitokat és álmaitokat, hogy abból a boldogság biztos és kellemes útját építhetitek és építitek ki. Ti most azzal az élő reménységgel egyesítitek a szent házasságban szíveteket, hogy kéz a kézben olyan közös úton indulhatok, melyen nap mind nap legyőzhetitek az élet hétfejú sárkányát, miként Szent György egykor diadalt aratott azon.

Íme, szívetek egyesítése, egyesülése nyomán a különféle. "én-utatokból" "mi utunk" lesz és lett, melyen járva hatványozódó hittel és szeretettel gyarapodó reménységgel és erővel építhetitek közös boldogságotokat.

A Szentlélek Isten hatalma alatt Isten hivatalos szolgájaként arra kérünk és intünk benneteket, hogy nagyon vigyázzatok erre a "ti utatokra", erre a szépen induló közös útra, hogy a bizalmatlanság és a féltékenység sohase tegyen kárt benne. Nagyon jól tudjuk, hogy más és más szempontok irányítják a férfit és a nő életét, de ezt az Isten teremtésének rendjéből következő "másságot" Isten úgy egyesíti a szent házasságban, hogy az ne akadály, hanem építője legyen közös boldogságotoknak. A férfinak és a nőnek adott külön-külön kegyelmi ajándékaitokat féltő szeretettel úgy kell egyesítenetek a házasságban, hogy naponként úgy tudjátok építeni közös boldogságotok útját, hogy közben rendre-rendre mind megvalósítátok azokat a személyes és egyéni vágyaitokat és álmaitokat, melyekről olyan kedves eszményi képeket rajzoltatok magatok számára. A házasság célja az, hogy ezen a "ti utatokon" egyénileg úgy tudjátok megélni és megvalósítani önmagatokat, hogy nyomában házasságotok erősödjék és közös boldogságotok egyre inkább elmélyüljön. Az egyéninek és a közösségnek ez a szeretetben való összehangolása a házasság értelme és célja.

De vajon elég-e kettőtök közös boldogságához az, hogy a szeretetben és a szerelemben egy testté forrtok össze? Vajon elég-e az, hogy egymásnak mindig őszintén feltárjátok szíveteket? Mi, akik szeretettel és reménységgel veszünk most körül benneteket, mi, akik már sok-sok tapasztalattal megdagodva átléptük az élet dantei határát, felelősségteljes komolysággal megvalljuk, hogy nem elégséges az, ha csak mi magunkban építjük közös boldogságunk útját. Ezért szent Igénk figyelemztetése alapján arra kérünk most benneteket, hogy közös életutatok tervét mutassátok meg Istennek. Hitünk szerint következetesen hangsúlyozzuk, hogy a házasságotok boldogsága attól függ, hogy Isten terve szerint építitek-e a családi boldogság "mi-útját". Ezért fogadjátok el Isten uralmát szívetekben és szívetek

felett. Isten, aki most egymásnak ad benneteket, legyen Úr házasságotok fölött is. Ha elismeritek az Ő úr voltát, akkor sohasem fog az önzés, a féltékenység és a bizalmatlanság uralkodni rajtatok. Akkor maga Isten fog segíteni abban, hogy naponként legyőzzétek a bűn hétfejű sárkányát.

Isten tanácsát imádságotok során fogjátok az Ő Igéjéből naponként meghallani. Sok áldás és békesség származik abból, hogy a fontos döntések előtt imádságotokban, bibliaolvasásotokban Isten tanácsára hívó szívvel figyeltek. Isten sohasem hagy magatokra kételyeitekben, bizonytalanságotokban és tanácstalanságotokban. Ameddig együtt olvassátok a Szentírást, ameddig együtt imádkoztok, a legnagyobb nehézségek és próbatételek között is épül közös boldogságotok útja. Ne a megváltoztathatatlanba való keserű beletörődéssel, hanem Istenben bízó örvendzéssel és hervadhatatlan reménységgel tudjátok elmondani minden reggel: Uram, legyen meg a te akaratod!

Isten szent akaratát és atyai tanácsát naponként keresve lehettek csak azok a házastársak, akik magánimádságotok során naponként megköszönitek Istennek azt az ajándékát, melyet a hitvestársban adott számotokra. Így nemcsak boldog, hanem győzedelmes élet lesz házasságotok.

És most fogjátok meg egymás jobb kezét, és Isten színe előtt mondjátok el a holtig tartó házassági szent esküt. Ámen.

Temetési beszédek

Csutak Csaba

Akik elaludtak...

Alapige: 1Thesszalonnika 4,13-14

Pál apostolon keresztül Isten maga azért szólítja meg a halottaikat sirató hívő keresztyéneket, hogy tanítsa és ezáltal megvigasztalja őket. Amikor Pál ezt írja a thesszalonnikaiaknak s az anyaszentegyház ezt nyomában megismétli, hogy "Nem akarom...", akkor nem csupán a felebaráti szeretetből származó vigasztalás indulata hangzik fel, hanem maga Isten szól így: nem akarom, hogy gyászodban ne találj vigasztalást. Éppen ezért a temetési igehirdetést nem úgy kell hallgatnunk, mint kétes emberi találgatást, hanem mint Isten tulajdon beszédét.

I.

Isten sokféleképpen indokolja vigasztaló akaratának érvényességét és hathatóságát. Összefoglaló alapként mindenekelőtt azt jelenti ki, hogy a vigasztalan gyászban az alapja a halál felőli tudatlanság. "...nem akarom ... hogy tudatlanságban legyetek azok felől, akik elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reménységük."

1) Önmagában véve a gyász fájdalmának erejét az adja, hogy a hívő ember is azt hiszi, hogy tudja, mit jelent a halál, sőt csak ő tudja igazán. Amikor Pál apostol az athéni areopagoszon Krisztusról prédikált, az új dolgokra mindig kíváncsi athéniak jó ideig figyelmesen hallgatták őt, de amikor "...a halottak feltámadásáról hallották, némelyek gúnyolódtak; mások pedig mondanak: majd még meghallgatunk téged efelől" (ApCsel 17,32). Közel 2000 esztendővel később egy nagyon kedves, bensőséges hívő egyháztag részletebben meg is magyarázta, hogy ő mindent hisz, ami a Bibliában van, és amiről a lelkészek prédikálnak, de már azt, hogy Krisztus feltámadt, és hogy ennek alapján az egyszerű emberek is feltámadnak, semmiképpen sem tudja elhinni, mert tapasztalatból tudja, hogy a halottak nem támadnak fel, hogy a feltámadás képtelenség.

E mögött a magatartás mögött az Igénkben jelzett tudatlanság munkálkodik. Mivel sohasem láttam feltámadást vagy feltámadottat, ez nem is létezik. - Eszembe jut erről egy beszélgetés, amit még iskoláskoromban folytattam egy nálam idősebb rokonommal és diáktársammal, aki titoktartás terhe alatt elárulta nekem, hogy ő ugyan megtanulja s az iskolában el is mondja, hogy a föld gömbölyű, de nekem megmondja, hogy egy szót sem hisz ebből, mert tulajdon szemeivel látta, nem is egyszer, hogy a föld olyan lapos, mint az asztal lapja. Mindkét esetben azt látjuk, hogy a szereplők a keresztyén hitnek a lényegét nem értik, hogy az nem közvetlen látáson, hanem a már hitre jutott biznyságtévő másik ember beszédének elfogadásán alapszik. Erről tanít Jézus, amikor azt mondja a csak Krisztus sebeinek látása alapján hívő tanítványnak, Tamásnak: "Mivelhogy láttál engem, Tamás, hittél: boldogok, akik nem látnak és hisznek" (Jn 20,29).

2) Az Igéből ennek alapján világos lesz, hogy Isten nem azért hívogat a hitre minket, mintha erre neki volna szüksége valamilyen okból, hanem mert ezáltal drága ajándékokat nyújt át nekünk, amelyek közül a Krisztus halála és feltámadása által biztosított bűnbocsánat és örök élet, tehát a feltámadás a legfontosabb. A feltámadás és az örök élet annyira központi kijelentés és vigasztaló erő, hogy az őskeresztyének, Pál példája nyomán,

elveszített kedveseiket nem halottaknak, hanem elaludtaknak nevezik, ezzel hangsúlyozva azt, hogy nem véglegesen megsemmisülteknek, hanem csak ideiglenesen eltávozottaknak tekintik őket. Ahogyan esténként magától értetődő módon elválnak egymástól és egy ideig nem látjuk egymást és nem is tudunk egy ideig semmit egymás felől, de jön majd a reggel, s akkor biztosan viszontlátjuk szeretteinket, úgy nyerünk alapvető vigasztalást a halál árnyékában is abból az ismeretünkből, hogy elválásunk csak ideiglenes és mi megújulva, felfrissülve viszontlátjuk majd egymást.

3) A hívó és hitetlen ember között azonban Igénk figyelmeztetése és a tapasztalat szerint nem az a különbség, hogy az egyiknek van, a másiknak pedig nincs szüksége a vigasztalásra, a viszontlátás reménységére, mert a hívó embernek is fáj az elválás, hanem a különbség abban fogalmazható meg, hogy az egyiknek van, a másiknak pedig nincs vigasztalása és reménysége. A feltámadásról nem tudó és abban nem reménykedő embernek egyetlen védekezése a halál félelmével szemben csak az, hogy igyekszik elfelejkezni róla, soha nem gondolni rá - de így annál jobban összeroppan, amikor a kikerülhetetlen bekövetkezik -, a hívó ismerettel rendelkező viszont készül a halálra és a feltámadás reménysége vigasztalja.

II.

Igeszakaszunknak van azonban egy nagyon fontos, alapvető figyelmeztetése, amelyik a következőképpen fogalmazható meg:

1) A gyászban való vigasztalódáshoz sokat kell tudnunk mind azok felől, akik elaludtak, mind általában a halál felől. Isten, amint hallottuk, nem akarja, hogy tudatlanságban legyünk azok felől, akik elaludtak, tehát szembe kell néznünk a kérdéssel és tanulnunk kell. De vajon hogyan és honnan?

Mi általában a saját, ún. józan eszünkkel a tapasztalatból akarunk tanulni. Sokan nem veszik figyelembe, hogy Istennek dolgait csak magától Istentől lehet és szabad tanulni. Pl. a halál utáni élet titkát és valóságát ősidők óta némelyek az ún. spiritizmus, szellemidézés útján remélik megfejtetni, és nem akarják megérteni, hogy a halál titkát csak a halált legyőző élő Isten tudja megfejtetni, aki éppen ezért meg is tiltotta az emberi erőt felülmúló, éppen ezért veszedelmes és ártalmas kíváncsiszkodást. Erre világosan figyelmeztet a Szentírás, amint ezt Saul király és az endori halottidéző asszony története is tanítja.

Nem látszik viszont veszedelmesnek és tilalmasnak egy, a napjainkban kialakulóban lévő módszer, a feltámadottakat tapasztalataik felől való kikérdezésének eljárása. Ez csak néhány évtizede kezdődött, mert csak azóta vannak nagyobb számban esetek, hogy orvosi eljárással az ún. klinikai halálból valakit visszahozzanak az életbe. Több száz ilyen, feltámadott gondos kikérdezése alapján is csak nagyon bizonytalan eredmények születtek, pl. az, hogy a feltámadottak nagy része rendkívülien szép fényélményről számolt be. Komoly figyelmeztetésnek tekinthető, hogy a Szentírásban nem fordul elő eset, hogy feltámadottat, pl. a naini ifjút vagy Lázárt kikérdezték volna halott állapotban szerzett tapasztalatai felől. Ebből annyi következtetést vonhatunk le, hogy Isten, ha kifejezetten nem is tiltja, nem is ajánlja, még kevésbé parancsolja ezt az eljárást.

2) Mi tehát a következő út, amelyen járva reménységet és vigasztalást nyerhetünk azok felől, akik elaludtak?

a) Az első, és legfontosabb az, hogy a halál és feltámadás hitkérdés. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a feltámadás és az örök élet a keresztyén hit alapvető és nélkülözhetetlen tételei közé tartozik, tehát nem lehet elmellőzni, kihagyni hit- és gondolatvilágunkból, hanem azt is, hogy saját erőnkől nem tudunk a hitre, tehát a feltámadás hitére sem eljutni. Mind keresztyén életünk minden javára, úgy a feltámadás hitére és vigasztalására is csak kegyelemből juthatunk el. Ne döbentsen meg és ne essünk kétségbe amiatt, hogy most csak a gyász és fájdalom lakozik szívünkben, hanem imádkozzunk a nagy fájdalom erejével és buzgóságával, hogy az Úr győzze le hitetlenségünket, hogy tudjuk: "Isten előhossa azokat, akik elaludtak."

b) A Szentírás alapján másodszor és végezetül azt kell megtanulnunk,

hogy amiképpen a feltámadásba vetett hit nem emberi erő lehetősége, hanem Isten ingyen kegyelmi ajándéka, azonképpen maga a feltámadás és az örök élet szintén nem az emberi, velünk született tulajdonság, hanem Isten az, aki Igénk szerint "előhozza" azokat, akik elaludtak. A halál valóban igen nagy hatalom, mert a bűn zsoldja, az ember valóban tehetetlen vele szemben, de a hatalmas halál tehetetlen a mindenható Istennel szemben.

Szükségképpen dolog tehát, hogy megrettenjünk a haláltól, de ha a Megváltó Isten kegyelméhez fohászunk, ő meghallgat minket, és nem bánkódunk, mint akiknek nincsen reménységük, hanem bizakodva várjuk a kedveseinkkel való viszontlátás boldog örömet. Ámen.

Pásztori Jenő

A víz mellé ültetett fa

Alapige: Jeremiás 17,7-8

Az erdőben járó, az erdőben dolgozó emberek sokszor látnak szélvészről kidöntött, gyökerestől kicsavart hatalmas fákat. Ezeknek koronás ágain már soha többé nem fakad rügy, nem terem illatos virág, nem terem gyümölcs. Őlelésre kitárt karjára nem szállnak többé égi madarak, és ágai nem ringatnak már többé madárfészkeket.

A koporsóban pihenő testvérünk vihartól kidöntött, halott erdei fákat élete során sokat látott. Hisz mindennap, éveken át hűséggel és szeretettel az erdőben dolgozott. Élete összenőtt az erdő sudár fáinak életével.

Jeremiás próféta szerint az Istenben bízó ember, míg ezen a világon él, boldog és áldott, mert hasonlatos a víz mellé ültetett fához, amelynek zöld levelei és életerős ágai vannak.

Nem tévedünk, ha elaludt testvérünk életét és hitét, Istenbe vetett bizodalmit a Jeremiás által mutatott fának a képéhez kapcsoljuk. Most, amidőn könnyektől elhomályosult szemekkel állunk e lezárult koporsónál, figyeljünk az Úr Isten vigasztaló evangéliumára.

1.

Textusunk azt hirdeti, hogy azok, akik Istenben bíznak, olyanok, mint a "víz mellé ültetett fa", amely a folyó felé bocsátja gyökereit. Minden növénynek, így a fának is, vízre van szüksége, hogy élni tudjon. Minél közelebb van egy fa a folyó vizéhez, annál inkább jó életfeltételei vannak.

Isten teremtett világa csodálatos módon igazolja Jeremiás próféta szavait. Hányszor látjuk, hogy nagy szárazság idején mennyire szenvednek a növények. Leveleik elszáradnak, megsárgulnak és ezért elpusztulnak. Azonban a víz mellé ültetett fa levele zöld marad. A szárazság nem pusztítja el, és gyümölcsözése meg nem szűnik.

2.

Az Ótestamentum az Úrban bízó, az őt féltő embert áldott férfiúnak mondja, aki minden munkáján és családi életén egyaránt érzi Isten megsegítő kegyelmét! De ez nem jelenti azt, hogy az Úrtól megáldott embert nem érik erőtelenségek és bajok, fájdalmak és kísértések, hogy nem lesznek betegek, hogy nem lankad meg kezük és nem tántorog meg térdük. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy bármilyen viharba kerüljenek, bármilyen sötét fellegek ereszkedjenek életükre, "a hit dolgában hajótörést nem szenvednek" (1Tim 1,19), hanem Pál apostollal együtt vallják: "Mindenütt nyomorgattatunk, de meg nem szorítottatunk; kétségeskedünk, de nem esünk kétségbe" (2Kor 4,8).

Az alapige szép kifejezése szerint, ha az Úrba vetjük bizodalmit és hitünket, akkor nem szabad félnünk sem pusztulástól, sem elsovadástól.

Nem száradunk ki Isten anyaszentegyházából, mert mennyei Atyánk kegyelmének életadó vizével öntözget minket. Az evangélium életadó vize táplál az örök életre. Nekünk hitünk gyökereivel magunkba kell szívniunk a megtartó evangéliumot.

3.

Ez az Úrba vetett erős hit határozta meg a koporsóban pihenő testvérünk életét is, Istenfélő ember volt. Még nem is olyan rég találkoztam vele, mikor "hova megy" kérdésemre azt válaszolta: "megyek az erdőre, ha Isten is megsegít". Ezért az egy szóért lett egész élete hasonló a folyóvíz mellé ültetett fához, mert hitének gyökerei az evangélium, az örök élet vizéből táplálkoztak! Ezért volt zöld életének minden ága. Ezért nem félt az élet hőségétől: a bajoktól, a küzdelmektől, az élet terhétől, a száraz esztendőktől. Pedig neki is voltak gondjai. Két karja erejével, szegényesen indult feleségével az életnek! A fájdalomtól is kijutott, mert három gyermeke koporsója mellett kellett megállnia. De soha el nem felejtette, hogy az igaz hit mindig megtermi a maga áldott gyümölcseit. Ebből fakadt családja iránti szeretete is. Ez vezette haza minden este az erdőből családi hajlékába. Ezért szeretett titeket: gyermekeit és unokáit...

Kidült családok öreg fája. De áll Krisztus golgotai keresztfája, mely nem az elmúlást, hanem az életet és az örökkévalóságot hirdeti. E keresztfaja jegyében, a feltámadás hitében, a viszontlátás reményében vegyünk búcsút a koporsóban nyugvó testvérünktől. Isten legyen mindnyájunkkal. Ámen.

Karácsonyi ünnepély

Benkő András

A kántálásról

Minden túlzás nélkül állítható, hogy egyházzenei, illetőleg népi szokásokban a karácsonyi ünnepkör a leggazdagabb. Ekkor kerül sor nálunk a betlehemes játékokra, az istvánozásra-jánosozásra és főleg a kántálásra. Római katolikus vidékeken bevett szokás még az ún. szentcsalád-járás. A kántálás elnevezés, mint ismeretes, a latin nyelvből származik (cantare, cantatio, cantator, cantatus, cantio, cantor, cantus stb.), és magyarosított változatában állandósult nyelvünkben. Magyar nyelvterületen megtalálható még a kántáció, rekordáció s a velük kapcsolatos mendikáns, ez utóbbi a legátussal együtt megjelenő és ünnepi köszöntőt mondó kisdíák jelölésére.

Karácsony estéjén (egyes helyeken már a délutáni órákban) a gyermekek, legények - ritkább esetben a házasemberek - kisebb csoportokat alkotva keresik fel a rokonokat, ismerősöket, a falu kisebb-nagyobb részét. A Kis-Küküllő mentén sok helyen a presbitérium, illetve az egyházi dalárda jár kántálni. Bekérezkednek. Egyes helyeken egyszerűen megkérdezik: "Szabad-e kántálni?", más helyen, például Szépkényerűszentmártonban, beköszöntő verset mondanak:

Áldom és magasztalom seregeknek Urát,
hogy magadta érnünk ez karácsony napját.
Áldja meg az Isten e háznak gazdáját,
kedves gazdasszonyát és minden családját!
Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Ha kérdésükre igenlő választ kapnak, az ajtó/ablak előtt vagy a pitvarban hangzik el egy vagy több karácsonyi ének, ún. kánta. Az éneklés/kántálás alatt/után a csoportot behívják és megjutalmazzák: gyermekeknek almát, diót, kalácsot, pénzt adnak, a felnőtteket ünnepi vendégként kezelik, s kaláccsal és innivalóval kínálják meg.

Nálunk a kántálás a 16. században alakult ki kollégiumi diákszokásként, virágkorát a 18. században érte el (egyébként Európa-szerte divó szokás volt; Németországban a középkor végén alakult ki, s a 16. században jutott el virágkorába az ún. kurrenda (Kurrende intézménye). A kántálásból befolyó adományok hozzájárultak a diákok létfenntartásának biztosításához, ezért kollégiumainkban igen korán szabályozták a kántálást: Nagybányán 1651-ben, a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban 1657-ben, Kolozsvárt 1669-ben, Székelyudvarhelyen 1682-ben. Éppen az említett okból kifolyólag a diáktörvények elő is írták a kántálást, gondosan megszervezték és szigorúan ellenőrizték lebonyolítását, az ellene vétőket nemcsak megdorgálták, hanem meg is büntették. A Bethlen Kollégiumban például az exploratoroknak (akiket a nyelvújítás korában fürkészőknek neveztek) 32 úgynevezett laktató énekmondásos helyet/családot tartottak nyilván. (A modern kollégiumi életből kiveszett ugyan ez a szokás, de az enyedi családok még a harmincas években is úgy pótolták a karácsonyi "laktatást", hogy húshagyó kedden lepték meg ünnepi vacsorával a konvikтусi diákokat.)

A kántálásra általában gondosan készültek a diákok. Zilahi Sebess József nagyenyedi kórusvezető (harmonia praeses) 1745-ben papírra vetett vitairatából tudjuk, hogy az ünnepeket megelőző időszakban a még kéziratos, 1744-es kolozsvári Énekeskönyvből vett énekeket tanulták, hogy kellő szinten köszönthessék patrónusaikat, professzoraikat s a város polgári családait.

A kántálás énekanyaga - mint a fennebbi utalásból is kiderül - a mindenkori Énekeskönyvből került ki; elsősorban saját dallammal rendelkező karácsonyi énekekre gondolhatunk: Az Istennek szent anygala (német chorálból

fordított változatában: Mennyből jövök most hozzátok), Krisztus Urunknak áldott születésén (ezt az éneket karácsonyi kántáló felírással Arany János gyűjteményében is megtaláljuk), Szívünk vígsággal ma bétőit. Éppen a kántálás általánosan elterjedt volta magyarázza meg azt, hogy a hivatalos Énekeskönyv anyaga mellett igen gazdag idevágó anyag gyűlt fel a századok folyamán. Bár - ismert okok folytán - az utóbbi négy évtizedben e szokás sokat veszített népszerűségéből, a századunk közepéig összegyűjtött és hozzáférhetővé vált karácsonyi énekek a legváltozatosabb formában tartalmazzák Jézus születésének bibliai történetét - rövidebb vagy hosszabb terjedelemben, lazább vagy kötöttebb, szigorúbb keretben, rendszerint strófikus felépítésben, helyenként hangszereés betétekkel színezve vagy - mint a betlehemes játékok példázzák - dramatiszálva (ez utóbbiban, nyilván a középkori misztériumjátékok közvetett hatásaképpen, négy és kilenc között váltakozó számú dallammal).

E helyen le kell mondanom arról, hogy előszámláljam azokat, kiknek fáradságos munkája nyomán ma rendelkezésünkre áll a kántálás színes, változatos anyaga. Nem vehetem számba helyszűke miatt a kéziratos és nyomtatásban megjelent forrásokat sem. Azok számára, kik e szép szokást felfrissíteni és a helyi hagyományokat gazdagítani szeretnék, megemlítek néhány hozzáférhető forrást. Mindenekelőtt a Magyar Népzene Társának II. kötetét, a Jeles napokat (Bp. 1953, 383-775. sz.). Az érdeklődő találhat még felénk ismeretes anyagot Makkai Endre és Nagy Ödön Adatok téli hagyományaink ismeretéhez (Kvár 1939) című kis kötetében, valamint Faragó József dolgozatában: Betlehemesek és kántálók Pusztakamaráson (Kvár 1947) - ez utóbbiban többek között egy Sütő Andrásné Székely Berta által énekelt kántát is. Legutóbb az Üzenet múlt évi karácsonyi számának mellékletében jelent meg húsznál több ének - dallammal. Az erdélyi, ill. hazai kánták - a teljesség igénye nélkül - Almásmálomból, Bonchidáról, Csíkmenaságról, Homoródreteméről, Kássonújfaluból, Lövétéről, Martonosról, Nagyszalontáról, Szépkényerúszentmártonról, Uzonból és más helyről valók. A szebbnél szebb karácsonyi énekekből hadd mutassak be egyet - kedv- és hangulatkeltnőnek. Egyik leggyakrabban énekelt és éppen emiatt sok változattal rendelkező kánta közül való a Csordapásztorok (szövegének első ismert alakja a Cantus Catholiciból való 1651-ből, dallama gregorián kapcsolatra utal és tájegységenként más-más jellegű: dór, fríg, dúr). Pusztakamarási és szépkényerúszentmártoni változatát állítom egymás mellé (Jeles napok: 420, ill. 426. sz.):

1. Csordapásztorok
midőn Betlehembe
csordát/nyáját őrizének
éjjel a mezőbe. 2. Isten angyali
jövének melléjek,
és nagy félelemmel
telék meg szívük. 3. Nagy örömet mondok,
töllem ne féjjetek,
mert im, megszületett
a ti üdvösségtek. | <ol style="list-style-type: none"> 1. Csordapásztorok midőn Betlehembe
csordát őriznek éjjel a mezőbe. 2. Isten angyali jövének melléje,
nagy félelemmel telik meg a szívek. 3. Örömet mondok néktek, ne féljetek,
mert ma született néktek idvességtek. 4. Menjete el hát gyorsan a városba,
Ott találjátok Jézust a jászolba! 5. Elindulának, és el is jutának,
Szűz Máriának jó napot mondának. 6. Kérdik: hol Jézus? Mondják: a jászolybó,
ki kétakarvo most van a pólyábo. 7. Nem fekszik áybo, sem friss palotábo,
hanem jászolybo, romlott istállóbo. |
|--|---|

Ide kívánczozna a Mennyből az angyalnak Debrecen vidéki és lövétei, a Pásztorok, pásztorok kezdetűnek Vas megyei, siteri (Bihar m.), akárcsak a Paradicsom közepibe/szegeletje/nagy kertje változata Almásmálomból, Pusztakamarásról, Szépkényerúszentmártonról vagy Szentgericéről - mindmegannyi ízes, népi szöveggel, egyszerűbb vagy gazdagon ornamentált dallammal. Ezúttal elégedjünk meg a fenti példával.

Zárómozzanatként visszatérek a kollégiumi hagyományainkhoz. Diákjaink ugyanis nemcsak egy szólamban énekelték a karácsonyi énekeket, hanem négy-szólamú feldolgozásban is. Példa erre Orbán Zsigmondnak, a székelyudvarhelyi

kollégium egykori diák karmesterének fennmaradt gyűjteménye 1766-ból. A harmonias praeses az 1744-es Énekeskönyv anyagából kölcsönözte az énekeket (forrásul szolgálhatott mind a három kiadás, az 1751 és 1761-ből való is). Az ének fő dallamát, a tulajdonképpeni melódiát a tenorban helyezte el akkori szokás szerint, s ezt kísérte további három szólammal. Nem kevesebb, mint tíz karácsonyi ének feldolgozásával ajándékozta meg nemcsak diáktársait, de minket, késői utódait is. Ismert, ma is énekelt dallamok mellett feledésbe merült énekek is felbukkannak gyűjteménye elején: Az Istennek szent angyala, Dicséretes a gyermek, Jer, dicsérjük e mai napon, Jer, mindnyájan örüljünk, Jézus születél idvességünkre, Krisztus Urunknak áldott születésén, Küldé az Úristen hűséges szolgáját, Nékünk születék mennyei király, Parancsolá az Augusztus császár és Teljes szívvel örvendjünk.

Reméljük, előbb-utóbb kórusvezetőink ezekből is megszólaltathatnak - talán éppen kántálás keretében.

Rövid előadásunkban végül azt is meg kell említenünk, hogy a felnőttek kántálása mindig a gyülekezet javára történik. Az otthonukban felkeresett és "megénekelt" hívek jelentős összegű önkéntes adománya jó alapot szolgáltat az egyházközség legégetőbb kérdésének a kedvező megoldására.

A népi tradíció így lesz ma is Isten áldásává a gyülekezetben. Ragaszkodjunk drága református egyházunk ez ősi hagyományához, tudván, hogy a jókedvű adakozót megáldja az Úr, a minden jó adományok és tökéletes ajánlékok Istene.

Adorjáni Nagy Aranka

Utat

Malakiás könyve 4,6

Nem Ő hibás, hogy messze Keleten bomba robban,
hogy Betlehem földjén modern fegyverek lángja gyúl,
hogy nemzet és nemzet között vak távolság ásít,
s még testvérszívben is irigység, gyűlölet az úr.

Megváltó kell, de nem megyünk elébe sohasem,
az ember tétlenül vár, s csak gyűlölni akar.
Ő mindent megtett, rajtunk a sor, mert járhatatlan
az út a világhoz és minden ösvényt bűn takar.

Csak egymáshoz békült szívek dobogó útján jön,
hol nyers fiak szíve az atyákéhoz szelidül.
Másképpen soha. Így még karácsony estéjén is
nélküle maradsz, önmagadba hullva, egyedül.

Utat Jézusnak!

Jön az Isten

Ézsaiás könyve 35

Lehetetlen.
Nem bírná el a föld.
Perzselne a lángja,
beleolvadna az, aki imádja,
magába szívna örök boldogságra,
de fölégne benne minden,
ami nem tiszta.

Jött, és elbírta a föld,
mert leegyszerűsítette magát,
szikrázó fénye belefért
egy embertest-parányába.

Azóta folyton jön
karácsony éjeken,
ahányszor milliók szomjas
készültséggel várják.
Bolygónkat körülöleli
szárnyai halk suhogása.
A magasságból mindent
hatalmas erők kiáradása
simogat.

A lankadt kéz és tántorgó
térd kiegyenesül,
a remegő szív erőre kap,
a néma nyelve ujjong és beszél,
a pusztaságban víz fakad,
és szeretetpatakok csörgedeznek
a modern kietlenben -
jön az Isten.

Bodás János

Betlehem

Lakozik a farkas a báránnyal...
és egy kisgyermek őrzi azokat...

Ézsaiás 11,6

Fiatal kis anya
fekszik a jászolban.
Szoptat. Arca fürdik
mennyei mosolyban.

Három kérges pásztor
áll, káprázik, hallgat.
Borzas szakállukon
hulló a könny a harmat.

A szent látomástól
"megilletődének":
itt a Gyermekek, Kiról
zengett angyalének.

Hiszik, pártfogóra
nem kell tovább várni:
Messiás a gyermek,
isteni királyfi.

Így illik ez: legyen
istálló a háza,
ha már Isten magát
a földre alázza.

Nem mutathatja meg
alázatát szebben:
kész barmokkal lakni
békés társbérletben.

Mint száraz avar közt
az ibolya - kékség,
dereng bennünk édes,
gyermeki reménység:

Ézsaiás álma
beteljesül végre:
minden földön élők
szelíd közössége.

Darvai László

Szenteste Correggióval

I.

E szent estén hangulatom csupa áhitat,
Mely eszem - szívem teljességéig átítat.
"Correggio mester, híres festményed nézem
Egy szerencsésen sikerült színes fényképen:
A Szűzanya karja közt tartja a Gyermekek,
Ki az anyaöl erős várában szendereg,
S fennkölt sugaras - sugárzó arca úgy ragyog,
Hogy dicsfénybe öltöznek emberek, angyalok."
"A kozmosz ezer napja között nincsen mása,
Minden igaz ember-fény örökös forrása,
Fonákjára fordult bús szívünk gyógyulása,

Halálos naplementén győztes újulása:
Ez a rózsaszíromnyi szeplőtelen Gyerme,
Kit lilimarcú anyja vigyázva renget."

II.

"Festészetem csak úgy és csak akkor él,
Ha minden formát megszínesít a fény.
A sötétség óriási lebegő
Mindent beborító komor lepedő." -
"Én a lelkek szép színeit keresem.
A fény nekem a gyógyító szeretet.
A sötétség káosz, konok zűrzavar:
Ősrossz, mely minden nyugalmat felkavar." -
Így társalgunk, míg nézem pompás képed.
Fehér bárányok most a messzeségek.
Fény szerelmesei együtt indulunk
Betlehembe, hol vár már ránk Jézusunk,
Kinek tündöklő orcája úgy ragyog,
Hogy lehunyják szemük mind a csillagok.

III.

Mélyen lenyűgöz ez a boldog, bátor
Messzi legelőkön bolyongó vándor,
Fenevadakkal viaskodó pásztor,
Ki örömében már-már szinte táncol.
Menten kivirul botja halott fája,
Mint Sáron üde, illatos rózsája.
E csöpp Gyermekeknek a pásztor úgy örül,
Mint a boldog angyalok körös-körül.
"Ez égi Gyermekek üdvösségünk ára.
Dicsérje szent Dávid ujjongó zsoltára." -
Zsolozsmáznak halkan mennyei karok.
Ma én is felhőtlenül boldog vagyok,
Mint ez a délceg betlehemi pásztor,
Ki örömében már-már szinte táncol.

Antonio Allegri Correggio (1489/94-1534) olasz festő
A Szenteste című műve a drezdai képtárban található.

Sinka József

Jézus, az Isten gyermeke

Karácsonykor, ha elcsendesedünk,
valami csoda történik velünk:
ragyogó lesz a téli éjszaka,
kigyúl felettünk az ég csillaga.

Valahonnan egy jászol mélyéből
két hófehér kéz emelkedik föl:
megáld minket, sőt meg is simogat,
megszenteli a hangulatunkat.

Két csillagszeme biztat, ránk nevet,
megszépiíti a kődlepte eget:
hajnal hasad a mosolya nyomán,
égi fény ragyog az ő homlokán.

Nincsen még szava, gügyögni se tud,
a gondolata mégis hozzánk jut:
átvesszük szíve boldog ritmusát,
mellyel kínálja nekünk önmagát.

És ahogy nézzük, megszeretjük őt,
így képzeljük el az Idvezítőt:
titokzatosnak, szépnek és nagynak,
mégis testvérnek, közénkvalónak.

Hegyi Füstös István

Karácsonyi jelenet

ÉNEK:...

- I. PÁSZTOR: Tilosban a tarka bárány, kisbojtár,
térítsd vissza, oda vigyázz, nézd, hol jár!
II. PÁSZTOR: Ihol ez a tágas barlang - legények,
itt szállunk meg éjszakára, befértek?
III. PÁSZTOR: Valóságos hodály ez a menedék,
vígán megfér benne akárhány vendég...
BOJTÁR: Pillog a vacsoracsillag - már feljött.
IV. PÁSZTOR: Pihenőre vidd a nyájját; - mind együtt?
Rakjunk tüzet kint a barlang szájában,
Riasszul el az éjjelt hamarjában!

ÉNEK:...

- IV. PÁSZTOR: "Kenyérháza": ezt jelenti Betlehem;
"Efrata" volt - "termékeny táj" - régebben.
Erre vonult hajdan Ábrahám atyánk,
Rákhel sírját örökül itt hagyta ránk.
Ruth is itt élt, a hűséges idegen -
Új hont, hazát adott neki Betlehem.
Unokája Dávid király e tájon,
Vett diadalt magán és száz halálon.
BOJTÁR: Vajon mit rejt tovább a történet?...
- I. PÁSZTOR: Nézzétek csak ott fönt a fényességet!
II. PÁSZTOR: Nagy ég - hiszen akik jönnek angyalok...!
Mindük arca mint aranynap, úgy ragyog!
III. PÁSZTOR: Madár módra repülnek fény szárnyakon...
s közelednek... jaj-jaj-jaj, félek nagyon!
- ANGYAL: Ne féljeteK - ugyan miért remegteK?
Nagy örömet jelentünk most tinektek.
Ez örömhír: ég-re-földre kiható -
Eljött végre a megígért Megtartó!
De szép titok... néktek való üzenet:
Dávid király városában született.
Kedves jelül látható egy kisgyermek,
Ki jászolban, bepólyálva szendereg.
- II. ANGYAL: (Ézsaiás 9. rész 6-7. versei)
ANGYALOK: Dicsőség a magasságban Istennek,
Drága béke e földön az embernek.
Kinek szívét jóakarattal dobantja -
Kívánt áldását az Úr annak adja.

ÉNEK: 94, 1-3.

I. PÁSZTOR: Mily nagy dolgok Betlehem határain!
Mondok egyet, pásztorok, barátaim:
Kapjuk össze magunkat most - de menten,
Követségben járjunk el Betlehemben!

ÉNEK: 96, 1-2.

II. PÁSZTOR: Itt a jászol, itt a gyermek!... Istenem -
Ily csuda jót csak Te adhattál nekem!

III. PÁSZTOR: Szép a tisztéd, boldogságos Mária:
Szíveden, ím, Isten egyszülött Fia!

IV. PÁSZTOR: Vigyázz, József, úgy őrizd a Gyermeket -
Végre majdan ő lesz őriződ neked!

PÁSZTOROK: (egyszerre) Tudjuk immár az angyali híradást -
Tartsuk meg ezt a szívünkben - semmi mást!

ÉNEK: 329.

Közli: Pásztori Jenő